

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 739

16. LIPNJA 2017. CIJENA 50 DINARA

 SJEĆANJA NA PETKA

SADRŽAJ:

10

Slučaj Mirka Paulića iz Nikinaca
**Vjerujem u pomoć
hrvatskih institucija**

12

Zlatko Načev, član IO HNV-a
zadužen za kulturu

**Važni zadaci za
razvitak kulture**

20

Purgla – zanimljivo mjestašce
u đurđinskom ataru

**Ponovo teče izvor u
sred njiva**

26

Jedan dan s pčelarskom
sekcijom monoštorske škole

Čudesni svijet pčela

30

Tavankutske udruge na Sajmu
slamarstva u Domžalama

**Predstavljanje
i razmjena iskustava**

43

Nova sezona veslačke ekipe
HKUD-a *Vladimir Nazor*
iz Sombora

**U iščekivanju neret-
vanskog maratona**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Jasna Vojnić (predsjednica), Ladislav Suknović
(zamjenik predsjednice), Martin Bačić,
Antun Borovac, Josip Dumendžić, Petar Pifat,
Josip Stantić, Andrej Španović, Thomas Šujić

RAVNATELJ

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Jelena Dulić Bako

(društvo)

Davor Bašić Palković

(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)

Ivana Petrekanić Sič

(društvo, urednica Hrčka i korektura)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Davor Bašić Palković

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Sjajna priča

Na moju e-mail adresu u srijedu je stigao jedan mail s naslovom »Potencijalna priča« u kojemu nam naš (povremeni) suradnik **Marko Tucakov** predlaže da u ovom ili sljedećem broju pišemo o području »Bačko Podunavlje«. Naime, Srbija je službeno sudionik i potpisnik Međuminarske deklaracije o osnivanju prekograničnog Rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav, o čemu smo već i pisali u našem tjedniku. Deklaraciju su 2011. potpisali ministri okoliša Austrije, Mađarske, Hrvatske, Slovenije i Srbije. To područje, kada jednom dostigne punu potvrdu od strane Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO), bit će najveće zaštićeno područje u Europi, prvi svjetski rezervat biosfere koji će se pružati u pet država, navodi Tucakov.

No, ono što je za nas posebno interesantno je da je Srbija nominirala svoj dio područja pod nazivom »Bačko Podunavlje«, prošle godine treći puta. Prve dvije nominacije nisu bile uspješne, ali sada se, kaže Tucakov, koji je skupa sa suradnicima autor cijele nominacije, nadaju pozitivnoj odluci. Nadamo se i mi, jer se u rezervatu biosfere nalaze i mjesta sa značajnom zastupljenošću hrvatske nacionalne manjine kao što su Bereg, Monoštor, Sonta, Bač, Vajska, Plavna i Bođani, skoro svi salaški šorovi oko Sombora kao i četiri postojeća zaštićena područja među kojima je najveći Specijalni rezervat prirode *Gornje Podunavlje*. Sjajna je to priča i veliki potencijal za ova mjesta, salaše i ljude koji žive u njima da razvijaju turizam, uklope svoju specifičnu kulturnu baštinu u ovaj veliki projekt i na taj način postanu prepoznatljivi u širim okvirima i poboljšaju i svoj socijalni i ekonomski položaj.

Ovaj rezervat će, ukoliko odluka bude pozitivna, biti drugi rezervat biosfere u Srbiji i prvi u Vojvodini. U okviru ovog programa, Park prirode *Golija* je, zajedno sa zaštićenom okolinom manastira Studenica, 2001. godine proglašen za Rezervat biosfere *Golija – Studenica*.

Inače, osnova programa *Čovjek i biosfera*, koji u okviru UNESCO-a postoji od 1971. godine, je harmonija čovjeka i prirode, a rezervati biosfere imaju ključnu ulogu u »ostvarivanju održive ravnoteže između ponekad sukobljenih ciljeva očuvanja biološke raznovrsnosti, promoviranja ekonomskog razvoja i očuvanja kulturnih vrijednosti«.

Dok završavamo ovaj broj u Parizu se u sjedištu UNESCO-a odlučuje o Bačkom Podunavlju. Nadamo se da će odluka biti pozitivna i da ćemo za sljedeći broj imati sjajnu priču. Za naslovnicu!

J. D.

Osnaživanje medija na jezicima manjina – srednje i istočnoeuropsko gledišće

U Bruxellesu je 7. lipnja 2017. održana konferencija posvećena osnaživanju manjinskih medija i analizirana je situacija medija na mađarskom jeziku u Srbiji, Ukrajini, Slovačkoj i Rumunjskoj. Konferenciju su organizirali zastupnici Europskog parlamenta **Pál Csáky, Tamás Deutsch, Csaba Sógor i László Tökés**. Sudionik konferencije je bio i **Bencze Balázs** u ime MIDAS-a (Europske asocijacije manjinskih dnevnih listova).

Andor Deli, zastupnik mađarskog FIDESZ-a u Europskom parlamentu podrijetlom iz Vojvodine, u uvodnom izlaganju je naglasio da manjinski mediji, osim informativne, imaju i ulogu

očuvanja jezika i identiteta zajednice s kojom komuniciraju.

»Manjinske zajednice nisu dovoljno snažne da same drže medije i zbog toga je podrška matičnih država neophodna. Mađarska Vlada želi u tom području ostvariti vrhunske rezultate na razini Europe«, istaknuo je Deli.

Loránt Vincze, predsjednik FUEN-a (Federativna unija europskih nacionalnosti) upoznao je prisutne s inicijativom *Minority SafePack* i pozvao sudionike događaja i medije koji izvještavaju na materinjem jeziku da podrže sakupljanje potpisa. Naglasio je da manjinske zajednice imaju snažnu komunikaciju u susjednim državama u kojima se njihov jezik koristi i da mogu pridonijeti uspjehu ove inicijative.

»Osigurati smo da medijski sadržaji budu dostupni u regijama u kojima žive manjinske zajednice«, objasnio je predsjednik FUEN-a.

Nataša Heror, direktorica *Heror Media Ponta* iz Novog Sada, je predstavila aktivnosti medija na jezicima manjina i njihovo pozicioniranje u javnom dijalogu u Srbiji kroz organiziranje događaja u kojima su manjinski mediji, jezik i kulture manjinskih zajednica u fokusu, s naglaskom na značaj povećanja prihoda medija neovisno o državnoj pomoći u cilju pridobivanja novih čitatelja i ulaganja u razvoj online platformi.

István Bodzsóni, direktor subotičke RTV *Pannon*, je istaknuo da manjinski mediji moraju ići u korak s modernizacijom i pratiti trendove.

»RTV *Pannon* planira u skoroj budućnosti servis koji će realizirati program iz najmodernijeg studija u regiji«, izjavio je Bodzsóni.

Izvor: Heror Media Pont

Šokci i baština u Somboru

Zajednička manifestacija šokačkih udruga *Šokci i baština* bit će održana 25. lipnja u Somboru. Kako je na sastanku sudionika ove manifestacije rečeno program će biti priređen u Narodnom kazalištu, a kazalište će Grad Sombor besplatno ustupiti za ovu manifestaciju.

U programu će sudjelovati udruge iz Berega, Monoštora, Son-te, Plavne, Bača i Sombora kao i gosti – recitatori i tamburaši. Ove godine nije zadana generalna tema te će svaka udruga sama odabrati tematiku svog nastupa. Tako će se vidjeti običaj *košuljara* iz Berega, *pudarenja* iz Son-te, dio pokladnih običaja iz Plavne.

Organizator i domaćin ovogodišnje manifestacije *Šokci i baština* je UG *Urbani Šokci* iz Sombora.

Osigurati prostor za NIU Hrvatska riječ

Jasna Vojnić, diplomirana psihologinja iz Subotice, izabrana je za novu predsjednicu Upravnog odbora NIU *Hrvatska riječ*, nakon što je prethodna predsjednica **Vesna Prčić** podnijela ostavku na tu dužnost, kao i na dužnost dopredsjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na ovoj, četvrtoj izvanrednoj, sjednici Upravnog odbora, održanoj 12. lipnja, donesena je i odluka o pokretanju postupka za prikupljanje svih potrebnih informacija i dokumentacije kako bi se krenulo u proces osiguravanja odgovarajućih prostorija za NIU *Hrvatska riječ*.

Ostvaren kontakt s INOVOM

Prigodom radnog sastanka u Subotici Društva *Mihajlo Pupin* iz Subotice i Zagrebačke zajednice tehničke kulture, **Jasna Vojnić** iz Hrvatskog nacionalnog vijeća upoznala se s nadležnima iz INOVE, tradicionalne nacionalne izložbe inovacija. Vojnić kaže da je ovom prigodom INOVA »otvorila vrata« i za učenike hrvatskih odjela iz Subotice.

»Predsjednik Saveza pedagoga tehničke kulture Grada Zagreba **Ivan Jurić** obećao je da će nam već za sljedeću školsku godinu 2017./18. poslati radni komplet tehničke kulture za učenike OŠ *Ivan Milutinović*, a ta praksa bi se trebala nastaviti i sljedećih godina na druge škole gdje se uči na hrvatskome jeziku«, kaže Vojnić i dodaje da se ovom suradnjom otvorila mogućnost i odlaska učenika hrvatskih odjela na desetodnevne radionice preko ljeta u Novi Vinodolski i na sajam INOVE sljedeće godine.

Na jednoj od najvećih izložbi mladih inovatora u Europi INOVA u Zagrebu, uz učenike iz Hrvatske i okruženja, sudjelovali su šestu godinu za redom i učenici iz subotičkih osnovnih škola. Ove godine na Međunarodnom natjecanju mladih inovatora Subotičani su ostvarili najveći uspjeh, osvojivši deset medalja: tri zlatne, pet srebrnih i dvije brončane.

J. D. B.

Sjednica Koordinacije nacionalnih vijeća održana u Subotici

U očekivanju novog Zakona

Akcijskim planom za nacionalne manjine uvode se četiri nove kategorije – demokratska participacija manjina u vlasti, zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u javni sektor, međunarodna suradnja i poboljšanje ekonomskog položaja

Predstavnici 17 od 21 nacionalnog vijeća, koliko je formirano u Srbiji, održali su u petak, 9. lipnja, sjednicu u Subotici. Domaćin susreta bilo je Mađarsko nacionalno vijeće, koje je tijekom svibnja preuzelo predsjedanje Koordinacijom nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji.

Na sjednici je bilo riječi o sastavu i radu stručnih radnih tijela Koordinacije iz specijaliziranih oblasti djelovanja nacionalnih vijeća. Članovima Koordinacije predstavljeni su izvještaji o radu i aktivnostima predstavnika nacionalnih vijeća u proteklom razdoblju, uključujući i izvještaj o sastanku s ministrom obrazovanja i dan ranije prikazan Treći izvještaj o provođenju Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, o kojem je vođena iscrpna rasprava.

»Najviše smo razgovarali o Zakonu o nacionalnim manjinama. Najvažnije je da se odredi mjesto i uloga nacionalnih vijeća u Srbiji i zbog toga je jako važno kakav će biti zakon. Za sve ostalo tu je akcijski plan, koji treba dovesti do zajedničkog jezika«, rekao je poslije sastanka predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća i Koordinacije nacionalnih vijeća **Jenő Hajnal**.

Predstavnici manjina poručuju kako je važno da novi Zakon o nacionalnim vijećima bude usklađen sa svakodnevnim životom manjinskih zajednica, kao i da lokalne samouprave zaista poštuju obveze koje im on propisuje. Manjine u Srbiji žele jasnu ulogu njihovih vijeća u društvu, kao i veće sudjelovanje u pristupnim pregovorima s Europskom unijom.

»Veoma je bitno financiranje nacionalnih vijeća iz državnog proračuna i proračuna lokalnih samouprava, a mnoge lokalne jedinice ne ispunjavaju tu obvezu. Čeka nas izmjena Zakona o nacionalnim vijećima i smatramo da država mora napraviti takav korak da unaprijedi stanje nacionalnih manjina u Srbiji«, poručio je **Muhedin Fiuljanin** iz Nacionalnog vijeća Bošnjaka.

Predsjednik Nacionalnog vijeća romske nacionalne manjine prof. **Vitomir Mihajlović**, koji je ujedno član radne grupe Koordinacije zadužene za obrazovanje, govorio je o važnosti obrazovanja svih nacionalnih zajednica u Srbiji, ali je skrenuo pažnju i na romsku zajednicu koja se suočava s najvećim problemima u ovoj oblasti. Mihajlović je govorio o afirmativnim mjerama koje će se i ove godine primjenjivati za učenike i studente romske nacionalnosti i o anketiranju romskih učenika i roditelja zbog odabira romskog jezika s elementima nacionalne kulture kao izbornog predmeta u osnovnim školama.

Akcijskim planom za nacionalne manjine uvode se četiri nove kategorije – demokratska participacija manjina u vlasti, zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u javni sektor, međunarodna suradnja i poboljšanje ekonomskog položaja.

Sjednici je prisustvovala **Jasna Vojnić** iz Hrvatskog nacionalnog vijeća koja ističe kako je najbolje radilo radno tijelo (Koordinacije) zaduženo za obrazovanje, ali da i

dalje postoje problemi u vezi s izbornim predmetom materinji jezik s elementima nacionalne kulture. Naime, događa se i dalje da pojedini ravnatelji škola ne pružaju potpunu informaciju o izbornim predmetima te je HNV još jednom uputio dopis svim ravnateljima da se roditeljima pruži potpuna informacija da djeca mogu uz predmet materinji jezik s elementima nacionalne kulture birati još jedan izborni predmet kao što je informatika i slično. Drugim riječima to znači, ističe Vojnić, da nijedno dijete neće biti zakinuто ukoliko izabere predmet materinji jezik s elementima nacionalne kulture, jer može birati još jedan izborni predmet.

H. R.

Seminar za novinare u Novom Sadu

Seminar na temu *Sloboda izražavanja, pravo na privatnost i medijska etika* organizirao je Savjet za štampu i Vijeće Europe protekloga tjedna, 12. i 13. lipnja, u Novom Sadu. Uz predavače pravnike, predstavnike Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu i predstavnike Savjeta za štampu novinari su se kroz konkretne primjere iz rada Suda, Savjeta i radionice upoznali s pravnim i etičkim standardima koji se odnose na pravo na privatnost, upotrebu osobnih podataka i fotografija, klevetu, govor mržnje, izvještavanje o slučajevima obiteljskog nasilja i korupcije, razlikovanje činjenica od vriednosnih sudova, kao i s izazovima u online sferi.

Na seminaru je među novinarima i urednicima iz vođovodanskih medija sudjelovala i novinarka *Hrvatske riječi* **Jelena Dulić Bako**.

H. R.

Posljednji ispraćaj Petka Vojnića Purčara (1939. – 2017.)

Odlazak uglednog književnika i sineaste

Odlazak **Petka Vojnića Purčara** (1939. – 2017.) veliki je gubitak za kulturu vojvođanskih Hrvata, ali i za kulturu Vojvodine uopće, ocijenjeno je na komemoraciji koja je dan nakon smrti ovog uglednog književnika i sineaste, 8. lipnja, priređena u Subotici, u zajedničkoj organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Petko Vojnić Purčar bio je prozni pisac, pripovjedač, novelist, pisac drama ali i filmski scenarist i redatelj kratkih filmova. Kako

malih gradića, ravničarskih salaša i sela. Iako je od sedamdesetih godina živio i stvarao u Novom Sadu i Petrovaradinu, u svojem je stvaralaštvu ostao vezan za rodnu Suboticu, pišući o mentalitetu tamošnjih ljudi i njihovim sudbinama. Bio je, kako smatra profesorica književnosti **Nevena Mlinko**, među najuspješnijima autorima koji je taj prostor umjetnički nadogradio.

»Time je nas u Subotici svakako zadužio da ga čitamo i da se njegovim djelima i u budućnosti bavimo«, kaže Nevena Mlinko.

Međutim, Grad Subotica to nije prije prepoznao, ne podržavši prije nekoliko godina prijedlog ZKVH-a da mu se dodijeli priznanje *Pro urbe*.

»Na nama je zadaća da uspomene na djelo Vojnića Purčara ne blijede, kako bismo ne samo interpretirali već što dublje spoznavali ono što je on stvarao«, kaže Tomislav Žigmanov.

Velikan hrvatske riječi

Na komemoraciji je govorio i generalni konzul Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** koji je naveo da je Vojnić Purčar, stvarajući desetljećima, svojim djelima oplemenjivao hrvatsku riječ i kulturu na ovim prostorima. Po tomu će, kako je dodao, ostati trajno upamćen. Pleša je svoj govor završio citatom pjesnika, esejista, filozofa i političara **Vlade Gotovca**:

»Tek smrt otkriva čovjekovu veličinu! Ali, samo preko naše patnje! Bol, bol je najvidovitija! Jedino s njom ljubav može ostati pravedna«.

Na komemoraciji u Subotici govorio je i književnik i urednik **Milovan Miković** (čiji tekst donosimo u nastavku u cijelosti), a ulomke iz poezije i proze Vojnića Purčara čitali su **Nevena Mlinko** i **Augustin Žigmanov**. Tekst **Jasne Melvinger** *Živjeti s Petkom Vojnićem Purčarom*, objavljen 2010. u časopisu *Klasje naših ravni*, čitala je **Bernadica Ivanković**.

Pjesme kao filmovi

Petko Vojnić Purčar pokopan je u subotu, 10. lipnja, na Novomajurskom groblju u Petrovaradinu. Ispraćen je uz riječi prijatelja i kolega iz dviju strukovnih udruga, kojih je, među ostalim, bio članom – **Gorana Rema**, kao predstavnika Društva književnika Hrvatske te **Jovana Zivlaka** iz Društva književnika Vojvo-

je na komemoraciji istaknuto, bio je vjerojatno najmarkantnije ime, najveća osobnost u književnosti vojvođanskih Hrvata u drugoj polovici 20. i na početku 21. stoljeća.

»To je čovjek s najviše književnih nagrada, osoba čiji romani, prije svega *Dom sve dalji* i *Ljubavi Blanke Kolak*, te novele okupljene oko zbirke *Prstenovani gavran* spadaju ne samo među stožere onoga što pripada mjesnoj hrvatskoj književnosti, nego sveukupnoj hrvatskoj književnosti, ali i književnosti nastaloj na cijelom bivšem jugoslavenskom prostoru«, ocijenio je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**.

Zavičajna veza

Pripovjedački svijet Vojnića Purčara vezan je za panonsko podneblje, prostor gdje se odigravaju njegove priče je svijet

dine. Na sprovodu je govorio i **Mato Groznica** u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Goran Rem smatra kako su Petkove pjesme nesumnjivo filmovi, a na nama je da njima usnimavamo naše panonske filmove.

»Uređujem prije nekoliko godina Petku drugo izdanje njegovih globetroterskih *Crvenokožaca*, i tom prilikom prolazim još jednom svim njegovim romanima i pjesmama. I doista su njegove pjesme cjelovečernji igrani i eksperimentalni dokumentarci, puni burnog i vremeplovnog paradoksa. Vedre i mudre, ludusno pozdravne i ozdravljajuće. Petko je blizak, visok, dostojanstven, i nikada osvetoljubiv, dramatično drag, no vrlo svjestan lošeg i dobrog u svijetu, kao i dominantnog tamnosivog, kritičan ali pravedan uza sve traume koje su mu geopovjesnice ni krivom ni

dužnom poslale kao agresiju. O Petku ne mogu dugo govoriti, njegov odlazak steže grlo, ali mogu svakako ne prestati to činiti, govoriti o njemu često i uvijek«, kaže Rem.

O smrti Petka Vojnića Purčara, osim hrvatskih medija u Vojvodini, izvijestili su i Radio-televizija Vojvodine (čiji je uposlenik bio od 1973. – 1991.), *Blic*, hrvatska agencija Hina, *Glas Slavonije*, internetski portali *index.hr*, *croexpress.eu*, *matiss.hr*, *subotica.info*.

U povodu smrti ovog velikana pisane riječi Društvo književnika Vojvodine i Gradska knjižnica Novog Sada skupa organiziraju komemoraciju koja će biti održana u utorak, 20. lipnja, u novosadskoj knjižnici, s početkom u 19 sati.

D. B. P.

Govor Milovana Mikovića na komemoraciji Petku Vojniću Pučaru

Neuklonjiv književni žig

Premda se godini ovoj 2017. još ne nazire kraja, može se reći ona je već samu sebe osigurala i podmirila, ostat će zapamćena, barem među nama piscima, jamačno i ljubiteljima lijepe književnosti – prvo nam je žurno uzela **Vojislava Sekelja** a sada je ugrabila **Petka Vojnića Purčara**, romanopisca, pripovjedača, pjesnika, dramskog pisca i filmskog autora.

Rođen je u Subotici 1939., osnovnu školu i gimnaziju završio u rodnom gradu, jugoslavensku i svjetsku književnost na Filološkom fakultetu u Beogradu, a multimedijalnu režiju u Parizu. Objavio dvadesetak knjiga – pripovjedaka, romana, zbirki pjesama i dramskih tekstova izvođenih na teatarskim scenama Subotice, Osijeka i dr. a brojne njegove radio-drame na radio-postajama maj Novog Sada, Zagreba, Beograda i dr. Prevođen je na desetak jezika i zastupljen u šesnaest antologija.

Prateći društvene mijene i krize povijesne zbilje, kroz obiteljske uspone i padove Hrvata u Panoniji, napose u Bačkoj, Vojnić Purčar je ostvario djelo koje ga svrstava među vodeće hrvatske pripovjedače i romanospisatelje. Pripovjedni jezik njegove proze uistinu je tekst posve oslobođene imaginacije, u njemu se pi-

sac služi jezikom ne samo kao predmetom stvaranja, već pokazuje i njegovu čudesnu moć u postupku nastanka fikcionalnog i iluzije, pa se na tom tragu, gdje kada, empirijska realnost otvara prema metafizičkom, primjerice, kada nam skreće pozornost na tragično tužnu ograničenost i ubogost naše vlastite racionalne slike svijeta, kao u noveli *Hrast lužnjak*.

Zacijelo, upravo je radi tih, i drugih, razloga svojedobno **Krleža** svrstao Vojnić Purčara u pisce – europskog kruga (**E. Čengić Razgovori s Krležom**). Kritičari su njegove romane i novelistiku, koji obuhvaćaju razdoblje od marijaterezijanskih vremena do danas, ocijenila kao čudesan prizor i neuklonjiv književni žig suvremene proze.

»U ovom kontekstu treba spomenuti Petka Vojnića Purčara (1939.)«, ukazuje **Krešimir Nemec**, »zbog značajnih inovacija u žanru obiteljsko-genealoškog romana ... Vojnićev *Dom sve dalje* (Novi Sad, 1977.) prati dvjestogodišnje trajanje obitelji Pijuković u fiktivnom Panogradu ... do današnjih potomaka. No od tradicionalne obiteljske sage à la Golsworthy ... nije ostalo ništa ... Purčar destruiira epsku sukcesiju i vremenski kontinuitet. Uskraćujući čitatelju informacije o vremenu on gradi subjektivnu kroniku, sastavljenu od ahistorijskih pojedinosti.« [Nemec, Zagreb, 2003. 293-294.]

O Petku Vojniću Purčaru pišu **Draško Ređep, Lazar Merko- vić, Zlatko Kramarić, Branko Bošnjak, Stjepan Šešelj, Goran Rem, Josip Cveni, Helena Sablić-Tomić, Branko Bošnjak, Srba Ignjatović, Geza Kikić, Vuk Krnjević, Vjekoslav Bizjak, Branimir Donat, Sveta Lukić, Raša Popov, Igor Mandić, Petar Šarčević, Vojislav Sekelj, Milovan Miković, Krešimir Nemec, Ksenija Katanov, Veselko Tenžera, Pero Zubac, Slavko Gordić, Boško Krstić, Ottó Tolnai, Ferenc Deák, Sanja Vulić, Đuro Vidmarović, Petar Vukov, Zoran Đerić, Matija Molcer, Zvonko Sarić, Tomislav Žigmanov** i mnogi drugi obuhvaćeni bibliografijom **Gordane Đilas**, vraćat će se njegovim stilovima i prozi, učvršćujući identitet hrvatske književnosti, pjesništva, umjetnosti i jezikoslovlja. Neka mu je vječna hvala i slava!

Tekst **Jasne Melvinger** objavljen u časopisu *Klasje naših ravni* (broj 11-12, 2010. godine)

Živjeti s Petkom Vojničem Purčarom

Živjeti s **Petkom Vojničem Purčarom** moja je velika privilegija već više od četiri desetljeća. Zahvalna sam mu što je u ljubavi prema meni postojan i požrtvovan, što je uvijek na mojoj strani i što me je tolike godine podržavao u profesionalnom i književnom radu. On je čovjek od inicijative, od akcije, veoma komunikativan, spreman na životne izazove. Uvijek je željan okušati se u raznim područjima, ne samo književnoga stvaralaštva. Primjerice, za kratkometražne igrane dokumentarne filmove dobivao je i pulske i druge nagrade. Šteta je što mu nije pružena šansa snimiti i igrani dugometražni film. Premda je, napose od glasovitoga **Pi-errea Sheaffera**, od koga je učio u Parizu, uspio dosta saznati i o

đim danima Petko Vojnić Purčar imao je i sportskih ambicija. Okušao se u košarci, trenirao boks u poluteškoj kategoriji, a i danas još katkad nađe vremena sjesti uz šahovsku ploču. Čak je i izumitelj nešto modificirane šahovske igre. Njegov šah plus dobro je prihvaćen od strane pojedinih šahovskih velemajstora u Srbiji.

Petko Vojnić Purčar veoma je druželjubiv. Rado pomaže, napose mladim umjetnicima, i pridonosi njihovoj afirmaciji. Pravdoljubiv je i ne preza javno braniti svoje kolege i prijatelje, i od raznih političkih objeda i insinuacija, premda to, dabome, nikada nije oportuno. Bio je omiljen kao mladi profesor u subotičkoj Učiteljskoj akademiji, a lijepo prihvaćen i u Novom Sadu kao prosvjetni savjetnik

te, kasnije, kao radijski novinar i urednik. Njegove emisije, *Spektar* i *Utorokom u 16*, bile su veoma rado slušane. *Spektar* je bila jednodijelna emisija koja je, putem prikaza i intervjua, pratila gradske aktualnosti u kulturi, a, također jednodijelna emisija, *Utorokom u 16*, bila je posvećena pjesništvu. Emitirani su izabrani stihovi iz svjetske poezije ili iz jugoslavenskih književnosti, u izvođenju poznatih dramskih umjetnika.

Moga supruga krasi, i u njegovu zreloom dobu, dječjački nepotrošena znatiželja za ljude i njihove životne puteve. Bez seksističke zavisti uvažava ženski spol i veseli se dobrim primjerima ženske emancipacije u društvenom životu. Potvrda za to su i brojni ženski likovi iz njegova književnoga opusa. Iz njegove literature također je prepoznatljiva i velika ljubav prema

životinjama. Nema toga što ne bi učinio za naše kućne ljubimce, kako bi im bilo što ljepše i ugodnije u njihovom pasjem, odnosno, mačjem životu. Čitajući djela Petka Vojnića Purčara, o tome se autoru također može zaključiti da veoma voli putovati. Zajedno sa mnom putovao je po zapadnoj i istočnoj Europi, te po sjevernoj Africi, od Egipta do Maroka, a za razliku od mene, kročio je i na azijski kontinent. Bio je, primjerice, čak u Buhari, ili, pak, u Samarkandu. Okupao se i u Karijskome moru, za boravka na Kubi, u Havani.

Čim sam se susrela s njegovom ranom prozom i ranim stihovima, znala sam da je Petko Vojnić Purčar sjajan pisac. Njegov nesporni talent možda je zanimljivo sagledati i u odnosu na obiteljsku tradiciju pučkog usmenog pripovijedanja. Teta njegova oca,

Jasna Melvinger

filmskoj i o televizijskoj režiji, taj životni san ostao mu je neostvaren. Po njegovim scenarijima i po motivima njegovih proznih djela, dugometražne igrane filmove snimili su drugi filmski redatelji. Petko Vojnić Purčar voli također i likovnu umjetnost. Brojnim slikarima, kiparima, grafičarima otvarao je izložbe, što u novosadskim galerijskim prostorima, što u inozemstvu, pa tako i u nekadašnjem jugoslavenskom kulturnom centru u Parizu. Voli sudjelovati i na likovnim kolonijama. Povremeno i sam stane uz štafelaj i može se pohvaliti da je imao i uspješnu samostalnu likovnu izložbu. Organizator je i kolektivne izložbe, dobro prihvaćene u likovnom životu Novog Sada, kojom su prezentirana djela suvremenih pisaca, što se paralelno s književnim stvaralaštvom bave i slikarstvom. U mla-

Terezija Vojnić Purčar, udana **Vuković**, ispriopovijedala je **Balintu Vujkovu** čitav niz bunjevačkih pučkih pripovjedaka koje zauzima ju važno mjesto u njegovim zbirkama. Stric Petkov, **Antun Vojnić Purčar** utemeljitelj je i glavni urednik *Hrvatske riječi*, tjednika koji je izlazio u Subotici od 1945–1956. a obnovljen je 2003. Otac Petkov, **Franjo Vojnić Purčar**, pisao je dijalektnu ikavsku poeziju i uspomene na svoj životni put, koji ga je, kao političkoga zatvorenika, još 1936. odveo u srijemskomitrovačku kaznionicu. Jedan je od osnivača partizanskih baza u sjevernoj Bačkoj. Još 1941. osuđen je u odsutnosti na smrt od strane hortijevaca. Nakon rata nije se bavio aktivno politikom, već svojom strukom, kao komercijalist varaždinske tvornice *Varteks*. Moj suprug je dobro upućen u povijest svoje obitelji i kada kaže mi, često misli i na davnašnje pretke, primjerice, na veleposjednika pl. **Kuzmana Vojnića Purčara**, koji je punih 50 godina bio gradski vijećnik Subotice, ili pak na svoju pratetu pl. **Lauru Vojnić Purčar**, udanu za jednoga od rimskih kneževa Odeskalkija. A ja, kada velim mi, premda također držim do obiteljske tradicije, mislim prije svega na nas dvoje, na svoga supruga i na sebe, a ne na pretke iz davnih petrovaradinskih dana.

Tijekom našeg bračnog života, Petko Vojnić Purčar i ja prolazili

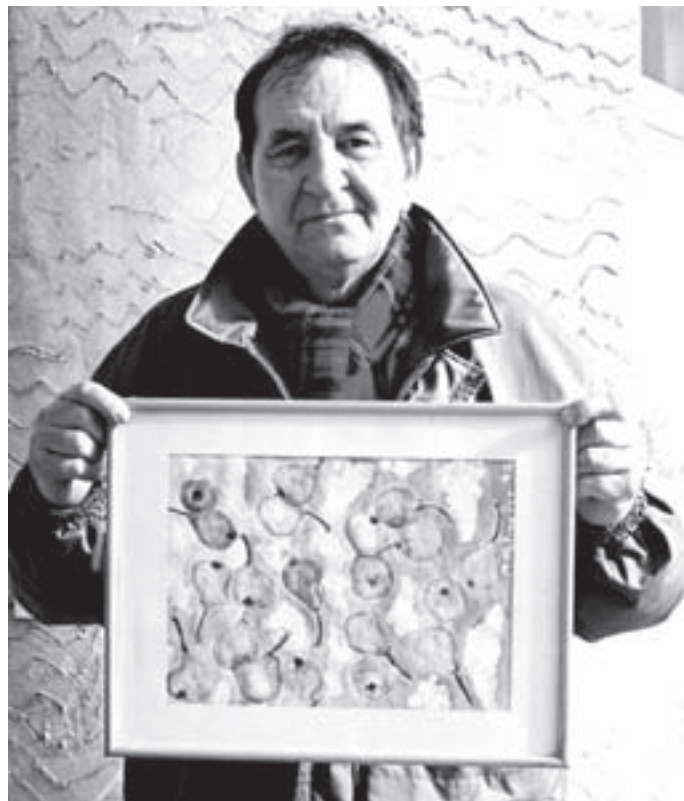
■ S Olgom Šram (lijevo) na izložbi u Subotici

smo skupa i kroz životne situacije koje smo doživljavali kao dramatične i traumatične. Moj suprug je bio uz mene i kada sam ranih 70-ih ostala bez zaposlenja na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, na kome mi je onemogućeno čak i prijaviti temu za doktorsku disertaciju, i kada sam, nekoliko godina kasnije, zbog raznih političkih pritisaka, a nakon pada srbijanskih liberala, dala ostavku na mjesto direktorice Kulturnog centra novosadskog Radničkog sveučilišta. Bila sam presretna kad mi je u Osijeku pružena prigoda vratiti se u struku i baviti se poslom do koga mi je bilo itekako stalo. I Petko Vojnić Purčar je, uz mene, također veoma zavolio Osijek i Slavoniju, gdje smo bili odista lijepo prihvaćeni. Stekli smo tamo prijatelje u sveučilišnim, književnim i kazališnim krugovima, čija nam potpora mnogo znači i danas.

Veoma sam se pribojavala premijera Petkovih filmova, jer, ne jedan njegov dokumentarac, proglašen crnim valom, završio je u bunkeru. A to je bilo, odista, apsurdno, u odnosu na uvijek pozitivnu životnu energiju mog supruga i u odnosu na njegova nastojanja da u prvi plan istakne estetske kriterije, a ne političke stavove.

Bojala sam se i premijera njegovih kazališnih komada, jer su, primjerice, u Subotici, bili zabranjivani i skidani s repertoara. A ponajviše sam strepila kad bi Petko Vojnić Purčar dobio kakvu prestižnu književnu nagradu, jer to je uvijek bila dobra prigoda za razne partijske osude, komitetske hajke i progone. Primjerice, svima je poznato na kako je drastičan način moj suprug bio napadan 1978. godine, nakon što gradski komitet Novog Sada nije uspio osujetiti da mu se dodijeli NIN-ova nagrada za roman *Dom sve dalje*.

No život nam je nerijetko pokazivao i svoje vedrije lice. Ako bi tko zavirio u naše albume s fotografijama, mogao bi zaključiti, pri-

■ Petko s Jasninom slikom

mjerice, da nam je bilo lijepo na obiteljskim svečanostima, za života mojih roditelja, u Petrovaradinu, i, za života Petkovih roditelja, u Subotici. I Petko Vojnić Purčar i ja veoma volimo plivati, katkad i maratonski dugo, pa se ne treba čuditi ni našim brojnim fotosima s kakvog dunavskoga spruda ili s kakvoga morskoga žala. Običavali smo ljetovati na južnodalmatinskim otocima na Jadranu, ali i na otocima Egejskoga ili Sredozemnoga mora, na Cipru, Kreti, Rodosu. Sačuvali smo, dakako, i mnoštvo fotografija s raznih književnih manifestacija, na kojima smo često sudjelovali skupa, i moj suprug i ja, okruženi kolegama i prijateljima s raznih strana. Mnoge od njih imali smo prigodu ugostiti i u našem stanu u Novom Sadu.

Petko Vojnić Purčar živa je duha i još uvijek je kadar iznenaditi me kakvim novim projektom ili novom preokupacijom. A to se već podrazumijeva — živjeti s Petkom Vojnićem Purčarom ne znači samo živjeti u zbiljskom prostoru našega doma, nego uvijek postoji i druga svakidašnjica, u fikcijskome prostoru naših književnih svjetova.

Slučaj Mirka Paulića iz Nikinaca

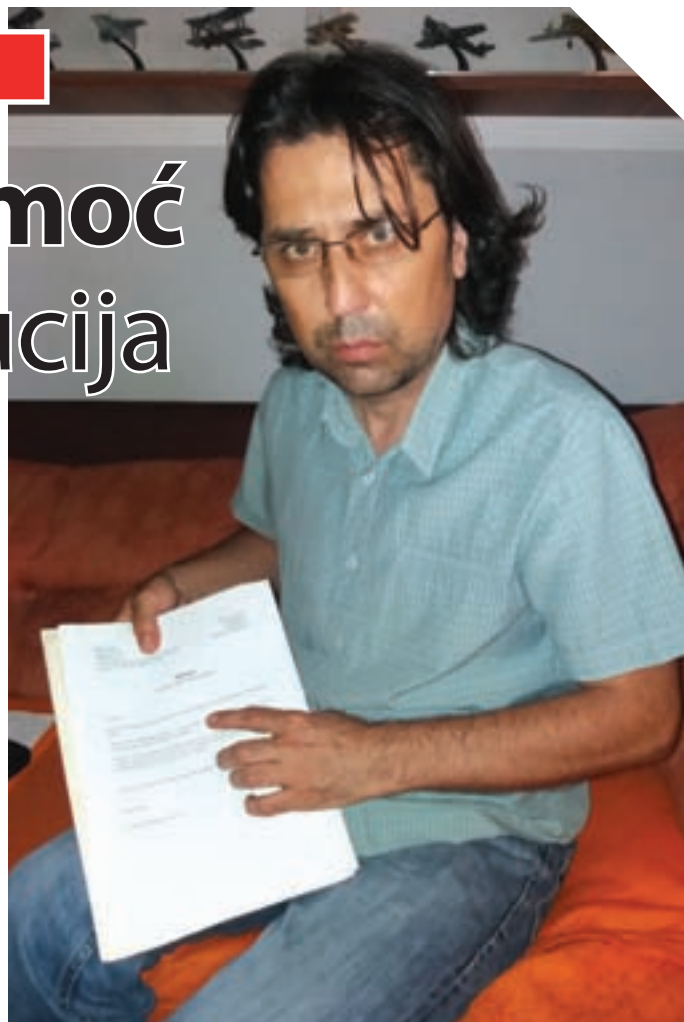
Vjerujem u pomoć hrvatskih institucija

Mirko Paulić iz Nikinaca, po struci strojovođa dizel vučnih vlakova – tehničar vuče, već 20 godina bezuspješno pokušava pronaći posao u struci. Već nekoliko puta sudjelovao je na raznim natjecanjima u Železnicama Srbije, ali, kako kaže, konstantno je bio odbijan. Još nijednom nije dobio poziv iz Zavoda za zapošljavanje za posao u struci ili izvan nje. Ne nalazeći drugo rješenje, obratio se Hrvatskom nacionalnom vijeću s molbom za pomoć s obzirom na to da, kako navodi, postoji sumnja da je razlog nemogućnosti uposlenja njegova javno očitovana hrvatska pripadnost.

Bez odgovora

Na posljednjoj sjednici HNV-a vijećnici su podržali Paulića (inače člana Vijeća) i dali mu preporuku za uposlenje u Železnicama Srbije.

»Najčešće se događa da odgovor nakon natječaja u Železnicama Srbije uopće ne dobijem ili mi samo vrte dokumente bez ikakvog obrazloženja, vjerojatno smatrajući da nisu dužni to

HNV je uputio preporuku Železnicama Srbije u kojoj se pozivaju na članak 77 Ustava Srbije o odgovarajućoj zastupljenosti manjina

Hrvatsko nacionalno vijeće uputilo je preporuku Železnicama Srbije u kojoj se pozivaju na članak 77. Ustava Srbije, prema kojem je garantirano pravo nacionalnih manjina da se pri zapošljavanju u državnim tijelima, javnim službama, tijelima Autonomne Pokrajine i jedinicama lokalne samouprave vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva i odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina. I u Akcijskom planu za pregovaračko poglavlje 23 vlasti Srbije preuzele su obvezu pojačati napore da se garantira sveobuhvatnija primjena ustavnog načela »odgovarajuće zastupljenosti« nacionalnih manjina u širem javnom sektoru, kao i u Akcijskom planu za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, poglavlje 8, s općim ciljem »ostvarivanja odgovarajuće razmjerne zastupljenosti nacionalnih manjina u javnoj upravi na svim razinama«.

uraditi«, navodi Paulić. »Prošle godine sam čekao odgovor više od mjesec dana, iako je bilo napisano da će svaki kandidat dobiti odgovor u roku od deset dana. Odgovor nisam dobio nego sam ih pozvao i pitao ih zbog čega ne dobijam odgovor? Nonšalantno su mi odgovorili da se pošiljka izgubila iako sam naveo točnu adresu na prijavi. Zbog te njihove greške nisam dobio ni ispriku.«

Kaže da posjeduje sve potrebne kvalifikacije za obavljanje svog posla i uglavnom ispunjava uvijek sve što se navodi u natječaju:

»Kada bi mi tražili i dodatne kvalifikacije, bio bih u mogućnosti i to ispuniti. Ali u Železnicama Srbije danas rade i oni koji su izvanredno završavali škole, pa čak i oni koji su ponavljali razrede. Smatram da to nije u redu.«

Sumnja u diskriminaciju

Kako kaže, sumnja da je riječ o diskriminaciji zbog njegove javno očitovane hrvatske pripadnosti: »To je nažalost nešto s

čime se susrećem cijeli svoj život. Mislio sam da je to prošlost, ali to se i danas događa. Tolerancija i ravnopravnost danas na žalost stoje samo na papiru, a kada dođe do toga da se to provede u praksu, onda dolazi do zastoja koji nitko nikad ne objasni. Tako je i kada konkurirate za posao: onda ste ravnopravni i ispunjavate sve neophodne uvjete. A kada trebate biti primljeni na posao, onda niste, odnosno niste ravnopravno zastupljeni pogotovo u javnim poduzećima za koje je po Zakonu određena zastupljenost manjina. I kako onda da se ne osjećam da me tretiraju kao manje vrijednog.«

Kako kaže, siguran je da u njegovom slučaju diskriminacija postoji:

»Događalo mi se da kao jedini pripadnik manjinske zajednice konkuriram za posao, i pri tom više nego što je potrebno ispunjavam uvjete na natječaju, da bih nakon toga bio odbijen bez ikakvog odgovora. I onda da bih na koncu saznao da je svaki kandidat osim mene bio pozvan na razgovor. Mislim da to dovoljno govori o tome da diskriminacija postoji.«

Apel za pomoć

Do sada se za pomoć obraćao na više adresa. Međutim, kao i mnogo puta prije, ostalo je samo na obećanjima:

»Nakon posljednjeg natječaja uložio sam žalbu i ubrzo dobio šturi odgovor da je žalba neutemeljena. Tako mi brzo nisu odgovorili ni na rezultate natječaja, iako su bili to dužni uraditi odmah nakon deset dana. No, nije sve ostalo na tome. Putem maila poslao sam na nekoliko adresa svoju molbu u kojoj sam opisao svoju situaciju: Uredu za brze odgovore, Uredu za ljudska i manjinska prava, a dobio sam svega četiri gotovo istovjetna odgovora. U njima se navodi da nisu nadležni po pitanju mog prigovora na rezultate natječaja.«

Posljednja nada mu je pomoć HNV-a, čiji je vijećnik:

»HNV je krovna institucija hrvatske manjinske zajednice u Srbiji. Osim toga što sam vijećnik, ja sam jednako pripadnik hrvatske zajednice. Obratio sam im se za pomoć, ukazao na ovakvu vrstu problema i naišao sam na razumijevanje ostalih članova Vijeća. Ovim putem bih im se zahvalio na tome i iskreno se nadam pozitivnom rješenju.«

S. Darabašić

Konferencija o regionalnoj stabilnosti u Novom Sadu

Nadrasti loše obrasce iz prošlosti

Konferencija o regionalnoj stabilnosti održana je 9. lipnja u Kulturnom centru Novog Sada. Namjera panelista bila je da se javnosti ukaže na trenutno stanje na Balkanu i da se stabilnost regije istakne kao bitan čimbenik očuvanja mira, ali i gospodarske stabilnosti.

Devet panelista iz država bivše Jugoslavije predstavljali su svoje viđenje stanja stabilnosti u državama iz kojih dolaze, ali i davali mišljenja o mogućim rješenjima.

»KCNS je samo središte jedne teme koja mora biti prisutna u svim državama bivše Jugoslavije ukoliko želimo boljitak za svakog građanina. Još u 19. stoljeću mudri su govorili da narodi koji žele propadanje idu k sukobima, a oni koji žele kulturni i ekonomski napredak idu k suradnji«, otvorio je konferenciju direktor Kulturnog centra **Bojan Panaotović**.

Sudionici skupa su bili istaknuti književnici, politolozi, profesori i drugi, a potvrdila da stabilnost bez stabilne kulture ne može, jeste pisana riječ, koju je na ovoj konferenciji predstavljao **Muharem Bazdulj**, književnik s prostora Bosne i Hercegovine. On smatra da književnost ima moć ujediniti regiju.

»Na nekoj simboličnoj razini književnost može ujediniti regiju, jer priča, ukoliko dotakne ljude s više strana granica iz različitih društvenih, etničkih, državnih i drugih grupa, potvrđuje da mogućnost za univerzalnost postoji.«

I nacionalne zajednice u ovim državama imaju bitnu ulogu u očuvanju stabilnosti, rečeno je na konferenciji. Često su ključan faktor u pregovorima između država, te prema tome one trebaju biti most suradnje, kazao je profesor na Fakultetu političkih nauka u Beogradu **Ivo Visković**:

»Manjine trebaju biti mostovi suradnje, a ne jabuka razdora. To je lijepa politička fraza, ali često na žalost biva suprotno. Ja mislim da je pozivanje na prava, kolektivna ili individualna, nacionalnih manjina nešto bez čega se u modernom svijetu ne može i nadam se da su u tom pravcu obje zemlje (Hrvatska i Srbija) napravile ključne iskorake, a sad ostaje i da se u praksi to ispoштуje.«

O mostovima je na samom otvaranju konferencije govorio i gradonačelnik Novog Sada **Miloš Vučević** i istaknuo važnost mostova, jer su oni, kako simbolički tako i oni drugi, spona između suradnje ovih naroda.

»Ovaj most koji mi čekamo već 18 godina za nas svakako znači povezivanje. Dok ima mostova, nema svađa i sukoba. Zato se u ratovima najčešće ruše mostovi, oni su spoj čvrstih odnosa i dobrih odnosa«, kazao je gradonačelnik Novog Sada.

Dva bitna faktora koja utječu na stabilnost u regiji jesu Amerika i Europa. Na tu temu profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu **Dejan Jović** komentirao je potencijalne scenarije kad su u pitanju ove dvije države:

»Moguće je uspostaviti stabilnost na zapadnom Balkanu i bez EU i bez SAD-a, i to samo međusobnim dogovorom zemalja ovdje ili dogovorom s drugim velikim igračima. Ono što je jedina ozbiljna prijetnja stabilnosti jest to da nema ni starog ni novog, a takvu smo situaciju imali na žalost početkom 90-ih ovdje.«

Konferencija je pobudila značajno zanimanje građana, a poručeno je da se moraju nadrastiti loši obrasci iz prošlosti koji su i danas prijetnja stabilnosti u regiji.

Dajana Marković

VAŽNI ZADACI za razvitak kulture

*Budući da o znatnom broju zadataka navedenih u Strategiji ne odlučuje naša zajednica, njihovo ostvarivanje ovisit će o odlukama tijela državne uprave Srbije i Hrvatske, a naš zadatak je da pronalazimo načine kojima ćemo ih potaknuti na to * Napade na Strategiju po usvajanju smatram čistim politikanstvom*

Na posljednjoj sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća usvojena je *Strategija razvoja kulture Hrvata u Republici Srbiji*. Među ostalim, *Strategija* sadrži i glavne značajke kulture hrvatske zajednice i glavne smjernice njezinoga razvitka za razdoblje od naredne četiri godine. Od kolikog značaja je *Strategija* za pripadnike hrvatske zajednice u Srbiji i kakve su mogućnosti da se njome unaprijedi razvoj kulture Hrvata u naredne četiri godine, razgovarali smo s članom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženim za kulturu i predsjednikom tog tijela **Zlatkom Načevim**.

HR Od kolikog značaja je *Strategija razvoja kulture* važna za hrvatsku zajednicu u Srbiji?

Ovo je prvi strateški dokument kojeg je Hrvatsko nacionalno vijeće donijelo u području kulture i kao takav

smatram da je od velikog značaja za hrvatsku zajednicu u Srbiji. Tijekom izrade *Strategije* precizno je utvrđeno trenutno stanje u kulturi, na temelju njega identificirane su potrebe zajednice, dok su u okviru *Strategije* navedeni zadaci za koje smatramo da su izuzetno bitni za našu zajednicu i da su ostvarivi u predstojećem razdoblju.

Koje biste najveće probleme mogli istaknuti kada je u pitanju kultura hrvatske zajednice u Srbiji danas?

Općenito govoreći, najveći problem s kojim se suočava naša zajednica, a samim tim i područje kulture jeste odlazak mladih uzrokovan teškom ekonomskom situacijom. Uslijed toga brojnost u našim udrugama opada i sve je teže raditi, napose u segmentima koji zahtijevaju masovnost. Nadalje, premalo je profesionalno angažiranih osoba u području kulture, a evidentan je i kadrovski deficit. U takvim okolnostima, gdje se najveći dio aktivnosti odvija volonterski zahvaljujući entuzijazmu pojedinaca, a financijska sredstva za rad su nedovoljna, teško je osigurati kontinuitet u radu i zadržati postojeću kvalitetu programa. Budući da kultura predstavlja izuzetno složenu društvenu pojavu koja se odvija u međusobno vrlo različitim segmentima, *Strategija* je koncipirana tako da je za svako pojedino područje kulture detaljno opisano trenutno stanje i iz njega su definirani konkretni zadaci specifični za to područje. Zahvaljujući takvoj koncepciji *Strategija* je lako razumljiva i svatko može vidjeti koji su konkretni zadaci predviđeni u određenim segmentima kulturnog života.

Kakve su mogućnosti za rješenje barem nekih od problema u kulturi hrvatske zajednice?

Svi mi koji se bavimo kulturom svjesni smo da problema ima dosta i da u velikoj mjeri njihovo rješavanje ne ovisi o nama. Nažalost, ova činjenica se ponekad zloupotrebljava i koristi kao opravdanje u slučajevima kada to nije tako. Tijekom izrade *Strategije* uvidjeli smo da se nemali broj problema može riješiti i u sadašnjim okolnostima, ali potrebno je planski i organizirano djelovati, a tome *Strategija* i služi.

Kolike su šanse u ostvarivanju zadataka navedenih u Strategiji, a koji se tiču podupiranja znanstvenih istraživanja u područjima koja tematiziraju život Hrvata u Srbiji, osnivanje katedre za kroatologiju i ostalih zadataka?

Riječ je o zadacima koji su strateški izuzetno bitni za daljnji kulturni razvitak naše zajednice i neophodno je da se nađu u *Strategiji*. Istovremeno, riječ je o vrlo zahtjevnim zadacima koje ne možemo sami ostvariti već će nam u njihovom rješavanju biti potrebna snažna podrška, prije svega naše matične države.

Kao jedan od najvećih problema u kulturi najčešće se ističe problem financiranja hrvatskih udruga. Kako se taj problem može riješiti?

Kao što je poznato u cjelokupnom području kulture, jedino Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata ima donekle siguran način financiranja, dok se ostali subjekti u kulturi, tu prije svega mislim na hrvatske udruge kulture, financiraju projektno. Osim što je općenito iznos tih sredstava nedostatan, takav način financiranja uvelike otežava rad subjekata u kulturi jer njihova dinamika priljeva nije stabilna. Da bi se osigurao nesmetani rad, neophodno je promijeniti način financiranja, tj. osigurati više stalnih financijskih sredstava za namjene u kulturi, čime će

se stvoriti povoljniji uvjeti za dugoročnije planiranje i realizaciju ozbiljnih projekata. Svakako, ovo je pitanje o kojem izravno odlučuju tijela državne uprave naše domicilne i matične države, ali naš zadatak u rješavanju ovog problema je da im kontinuirano ukazujemo na njega, ali i da pokušamo pronaći nove izvore financiranja.

U Strategiji se navode i zadaci u oblasti suradnje medija i zajednice. Kako biste danas ocijenili tu suradnju i na čemu bi se tu trebalo poraditi?

Mogu konstatirati da je sadašnja suradnja kulture i medija znatno bolja nego prije, ali prostora za unaprjeđenje ima još. Pri tome u prvom redu mislim na povećanje televizijskog programa na nacionalnom i pokrajinskom javnom servisu, u okviru kojega bi onda i kultura dobila značajnije mjesto. Naravno to pitanje povlači i više uposlenika u medijima, a što ne ovisi izravno o nama. S druge strane, potaknuo bih naše udruge da se aktivnije promoviraju u medijima, jer time stvaraju bolje uvjete za unaprjeđenje svog rada. U tom smislu trebalo bi uspostaviti bolju komunikaciju između kulturnih udruga i medija, kako manjinskih tako i većinskih.

Kako komentirate primjedbe nekoliko vijećnika oporbe na Strategiju?

Hrvatsko nacionalno vijeće je demokratska institucija gdje svatko može iznijeti svoje mišljenje, pa je tako bilo i prilikom donošenja *Strategije* o kulturi. Ipak, ne mogu sakriti žaljenje što *Strategija* nije usvojena konsenzusom, i što su usvajanje ovako bitnog dokumenta pojedini vijećnici koristili za vlastitu promociju i skupljanje jeftinih političkih bodova. U prilog tome govori i činjenica da nitko od ovih vijećnika nije precizirao što bi trebalo i na koji način promijeniti, već su u svojim raspravama pokušavali omalovažiti članove grupe koja je izradila prijedlog *Strategije*, kao i sam dokument.

Je li bilo dovoljno vremena da se tijekom javne rasprave vijećnici uključe u izradu Strategije i je li tada bilo nekih prigovora?

Prijedlog *Strategije* bio je dostupan na web stranici HNV-a više od mjesec i pol, i za to vrijeme pristigle su sugestije od strane desetak udruga i pojedinaca. Mogu reći da je većina sugestija bila dobronamjerna i da su ugrađene u *Strategiju*. Nažalost, u tom razdoblju nitko od oporbenih vijećnika, kao i od drugih osoba koje su vrlo aktivne u kritiziranju na društvenim mrežama nije uputio niti jednu primjedbu ili sugestiju. Stoga smatram napade na *Strategiju* po usvajanju čistim politikanstvom.

I na kraju, od čega će najviše ovisiti ostvarivanje svih navedenih zadataka u Strategiji?

Primarni nositelj *Strategije* o kulturi jeste Hrvatsko nacionalno vijeće, ali da bi se ostvarili zacrtani ciljevi neophodna je podrška: hrvatskih udruga kulture, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Katoličke Crkve, drugih hrvatskih institucija, kao i kulturnih i znanstvenih institucija čiji su osnivači tijela državne uprave. Svakako, budući da o znatnom broju zadataka navedenih u *Strategiji* izravno ne odlučuje naša zajednica, njihovo ostvarivanje ovisit će o odlukama tijela državne uprave Srbije i Hrvatske, a naš zadatak je da pronalazimo načine kojima ćemo ih potaknuti na to.

Suzana Darabašić

Dom za stare i bolesne svećenike Subotičke biskupije

Život u *Josephinum*

Odlazak u mirovinu svećenika je uveden nakon Drugog vatikanskog koncila, a počinje s navršenih 75 godina * Za razliku od Hrvatske, u Srbiji katolički svećenici nemaju osiguranu mirovinu

Ujedinom domu za stare i bolesne svećenike Subotičke biskupije *Josephinum* živi sedam svećenika. Svatko ima sobu s kupaonicom, a na raspolaganju su im i kapelica, primaća soba, blagovaonica i ambulanta. Trenutačno je u tijeku renoviranje tri apartmana, jer se sljedeće godine očekuje dolazak novih svećenika.

Džeparac od misnih intencija

Za razliku od Hrvatske, u Srbiji katolički svećenici nemaju osiguranu mirovinu. Stoga im Biskupija nudi besplatan smještaj i

sephinum i župnikom župe Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu vlč. **Julijem Bašićem**. »Kada svećenik navrší 75 godina, po Kanonu mora dati ostavku biskupu, a na njemu je da odluči hoće li prihvatiti ostavku ili neće. Na primjer, moju ostavku biskup **Ivan Pénzes** nije prihvatio, jer smatra da sam još uvijek sposoban voditi župu«, govori vlč. Bašić.

Križ bolesti

Osim umirovljenih svećenika, u Domu žive i oni mlađi od 75 godina, koji su zbog bolesti prisiljeni povući se sa župe. Takvu sudbinu imao je đurđinski župnik vlč. **Lazar Novaković** koji se u 55. godini razbolio i od tada je, već četvrtu godinu, u *Josephinumu*.

»Trudim se biti zadovoljan sa svim što imam. Često mi u misli dođu riječi pokojnog svećenika **Franje Vujkovića** koji je govorio da mu je dosta da ima 'tanjir čorbe i krevet', a ja ovdje imam i puno više. Imam i rodbinu u Subotici kod koje uvijek mogu otići ako se nečega zaželim«, rekao je vlč. Novaković koji kaže da uvijek rado ispunjava vrijeme čitanjem poezije, gledanjem sportskih događanja i kartanjem s prijateljima te da je zbog toga jedini sportaš u domu.

»Volio bih kada bi nas kolege koji su aktivni malo češće posjećivali i nalazili vremena i za nas svećenike koji smo u Domu«, dodao je on.

»Bez križa se ne može živjeti, svatko mora nositi svoj životni križ. Mene je Gospodin smatrao dostojnim kad mi je udijelio

 Lazar Novaković

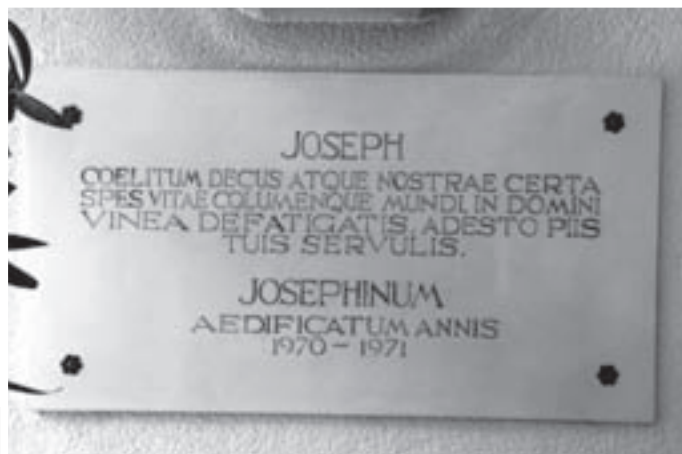

hranu u domu. Džeparac sami zarade preko misnih intencija – misne nakane koje svećenik dariva kada misi, a za one kojima starost ili bolest ne dozvoljavaju niti toliko službe, Biskupija osigurava lijekove i sve ostalo što im je potrebno. Osim mirovine, svećenici nemaju niti zdravstveno osiguranje. Do 75. godine sami sebi uplaćuju doprinose za zdravstveno, a kasnije im to osigurava Biskupija.

Odlazak u mirovinu svećenika je uveden nakon Drugog vatikanskog koncila, a počinje s navršenih 75 godina. Međutim, ukoliko biskup smatra da je svećenik sposoban voditi župu i nakon 75-te godine dotični može obavljati svećeničku službu još nekoliko godina – kao što je slučaj i s ravnateljem doma Jo-

Dom za stare i bolesne svećenike *Josephinum* izgradila je Subotička biskupija 1971. godine za vrijeme biskupa **Matiše Zvekanovića**, a kroz njega je do sada prošlo 50-tak svećenika.

ovaj križ bolesti. Prije mi je bilo puno lakše govoriti ljudima o bolesti nego je podnositi, al' velika je istina da uvijek može biti gore. Kad slušam ljude u ispovijedi i vidim kakve nevolje podnose, onda ovaj moj križ u bolesti i nije tako težak», priča vlč. Novaković i dodaje da je zahvalan Bogu što mu je ostavio pamet s kojom može misliti te da mu poezija puno pomaže u molitvi.

Citirajući blaženog **Alojzija Stepinca**, vlč. Novaković je rekao da što god mu se dogodi, kad god pomisli da ništa ne može, moliti se uvijek može.

»Molitva nam uvijek daje snage i jakosti da idemo naprijed«, zaključio je vlč. Novaković.

Glavna medicinska sestra u domu je **Ana Vojnić Tunić**, koja ovdje radi već 23 godine, a osim medicinskih zaduženja odgovorna je i za nabave.

»Kupujem lijekove, vodim svećenike kod liječnika i idem u nabavu hrane i svega što je potrebno za normalno funkcioniranje života u Domu. Ima puno posla ovdje, i poput svakog posla i ovaj nosi određenu odgovornost sa sobom, al' moram reći da nam je trenutačno olakšavajuća okolnost što nemamo ležećih bolesnika«, rekla je Vojnić Tunić.

J. Dulić Bako

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

U skladu s člankom 50. Zakona o planiranju i izgradnji (»Službeni glasnik RS«, br. 72/09, 81/09-ispr., 64/10-US, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i člancima od 60. do 73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (»Službeni glasnik RS«, br. 31/10, 69/10 i 16/11)

oglašava JAVNI UVID U

Nacrt plana detaljne regulacije za blok 144 sjeverno od Segedinskog puta i istočno od Ulice Partizanskih baza (bivši kompleks vojarne »Kosta Nađ«).

Javni uvid se može obaviti od 19. lipnja do 18. srpnja 2017. godine, radnim danima od 8 do 15 sati u Gradskoj upravi Subotice, Trg slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu obaviti uvid u Plan i dobiti informacije o njima u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1. Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14), do 18. srpnja 2017. god.

Javna sjednica Komisije za planove bit će održana 25. srpnja 2017. god. u 13 sati u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj dvorani), Trg slobode 1.

Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom javnog uvida.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O PODNESENOM ZAHTEJUV ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »TELEKOM SRBIJA« AD Beograd, Izvršna Jedinica Subotica, Prvomajska 2-4, podnio je dana 12. 06. 2017. pod brojem IV-08/I-501-217/2017, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Bazne stanice mobilne telefonije »SU49/SUH49/SUU49/SUL49 SU-HIPODROMSKA« na katastarskoj parceli 21124/2 KO Donji grad, Subotica, ulica Hipodromska bb (46.091512°, 19.643956°). Javni uvid u predmetni Studij može se obaviti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, I. kat soba 129, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 19. 6. 2017. do 20. 7. 2017., a javna prezentacija Studije bit će održana 21. 7. 2017. godine u 12 sati u prostorijama Službe.

Luka Sučić u PAVLOVCU

Romantičarski pogled na fotografije davnih salaških škola – čiji su objekti većinom nestali u atarima, a samo poneki ostali sačuvani – malo će pomutiti naredne činjenice iz školskih izvještaja iz razdoblja između dva svjetska rata. Iako se danas stariji ljudi s nostalgijom i, uglavnom, lijepim dječjim uspomenama, sjećaju dana provedenih u salaškim školama, prethodnoj generaciji, dakle njihovim roditeljima, živjeti na salašu i školovati se, nije bilo lako. **Tatjana Segedinčev** iz Povijesnog arhiva Subotica istraživala je dokumente školskih nadzorništava između dva svjetska rata (*Salaške škole, Ex Pannonia* 8, 2004. godine) i navela podatak o postojanju 63 takva objekta 1921. godine: »Jedan od problema s kojim su se suočavali učitelji, pa i školski nadzornici u cijelom međuratnom razdoblju, je bio kako privoljeti djecu da redovito pohađaju nastavu. Školski nadzornik za salaške škole **Aleksandar Mikić** pokušava opominjanjem i kažnjavanjem prisiliti roditelje i gazde kod kojih su radili roditelji, pa i djeca. Djecu doraslu za pohađanje škole, često povremeno ili nikako nisu slali u školu. Ovo je posebno bilo izraženo u proljeće za izvođenja poljskih radova. U proljeće je osim poljskih radova trebalo čuvati prasiće, patke i perad, a ovo je najčešće povjeravano djeci... « I sam školski program predviđao je prekid školske nastave za vrijeme branja kukuruza ili pak berbe grožđa.

Škola *Luka Sučić* (na staroj fotografiji) bila je jedna od dvije na području Pavlovca (podatak iz 1921. i 1928. godine). Ova se nalazila na adresi Pavlovac 232, u blizini željezničke postaje. Objekt je srušen prije oko dva desetljeća, a prostor su prekrile oranice. Djeca su iz ovog kraja odavno otišla.

Priča o obitelji Sučić

Već smo pisali o tome kako se u našem gradu (ne) čuva graditeljska baština. Sada ćemo pisati i o tome kako se čuva određena vrsta duhovne baštine, kako čuvamo spomen na određene ljude, koji su bili zaslužni da današnji grad bude baš ovakav. Riječ je o familiji Sučić, čiji su članovi na razne načine zaslužni na putu da od naselja Subotica postane grad.

Prvi poznati Sučić u Suboticu dospio je kao vojnik 1687. godine kada se formirala Vojna krajina. U svojoj monografiji o slobodnom kraljevskom gradu **István Iványi** navodi da je prvi kapetan subotičke tvrđave, po jednom dokumentu iz 1700. godine koji se nalazi u Beču, bio **Luka Sučić** koji je 1690. godine postao armalni plemić. Rođen je u Bosni u mjestu Albani. Po drugim izvorima

100 imena i vjeroispovijest svakog vojnika (Catholici i Graeci Ritus). Na koncu popisa nalazi se: **Jacobus Szucsics Capit**, kao da je on sam sastavio popis. Po Iványiju, ovaj dokument bez datuma nalazio se u tadašnjoj gradskoj arhivi. Od Iványija znamo da su se kapetani i časnici 1724. godine morali iseliti iz tvrđave gdje su do tada stanovali. Tri Sučića: kapetani Jakov, Juraj i podkapetan Luka svoje kuće su podigli u blizini nekadašnje tvrđave. Nakon što je grad 1743. godine postao slobodna komorska varoš, dvije kuće su porušene, odnosno franjevci su ih otkupili, a vlasnicima su dodijeljene slobodne parcele u centru.

Tko je bio prvi »gradonačelnik«?

Pokojni arhivar **László Magyar** napisao je jedan mali članak o Ivanu Sučiću, kao o »prvom izabranom gradonačelniku« slobodnog kraljevskog grada Marie Theresiopolisa. Ivan Sučić je mnogo činio da komorska varoš stekne viši status. Tada još gradski kapetan, s bilježnikom **Antom Parčetićem**, odlaze (1778. godine) u Požun da kraljici ponude još »darova«: 100 opremljenih konja i 5.000 zlatnika za troškove ratovanja u Bavorskoj. »Na dobrom smo putu da naša stvar uspije, samo da imamo dovoljno novaca, jer tu svatko traži novac«, piše kući Parčetić. Danas se ovo zove drugačije, ali svodi se na isto. Izgleda da su bili uspješni, jer se iduće 1779. godine, 22. siječnja, u bečkom uredu objavljuje akt o proglašenju Subotice slobodnim kraljevskim gradom, a 19. veljače carica je »njenom urođenom blagonaklonošću« naredila da se grad nazove Maria Theresiopolis. Sučić i Parčetić su postali i prvi zastupnici grada u Zemaljskom saboru 1790. godine. Ivan Sučić je bio na raznim dužnostima, među ostalim on je vodio

»kolonizaciju«, zapravo stvaranje sela Šandor. On je 5. lipnja 1796. izabran na dvije godine za gradonačelnika i s tri pomoćnika je vodio upravne i privredne poslove grada. Po tadašnjem ustrojstvu prvi čovjek grada je bio predsjednik Magistrata. Na ovu dužnost je ponovo izabran 1800. godine.

Magyar napominje kako su u to doba prezimena »vrlo različito« pisana. U zapisniku o izboru gradonačelnika pisano je Szucsity, a prilikom ponovnog biranja Szucsich, a sam se potpisivao kao Szuchich. Kada su 1801. godine on i brat postali vlasnici dijela Pačira, kraljevskom uredbom mogli su upotrijebiti prefiks »de Pacsér« (Sučići od Pačira). Po svemu sudeći, bili su u srodstvu i s **Vojnićima od Bajše**. Ivan Sučić je umro 1814. godine i pokopan je u zidu franjevačke crkve. Iz nama nepoznatog razloga kamena ploča s njegovog groba skinuta je nakon Prvog svjetskog rata i našla se negdje u podrumu. Magyar ne zna dalju sudbinu ove ploče. Po mom mišljenju prvi gradonačelnik zaslužuje da se makar jedna uličica nazove po njemu, kao i po **Károlyu Bíróu**, jer su više učinili za ovaj grad nego neki koji su dobili titulu počasnog građanina.

Neprimjereno »rekonstruirana« najstarija kuća

familija potječe iz Dubrovačke republike. Službovao je 10 godina u Bosni, sudjelovao je u 12 vojnih pohoda, bio je i zarobljen, oslobodio se plaćanjem otkupa. Iványi navodi i jednu nejasnoću u svezi s njim.

Na čelu grada

Po dokumentima je **Juraj Vidaković** iste te 1690. godine dobio plemstvo, kao zapovjednik subotičkog *praesidiuma* (pročelnik naselja). Po Iványiju tadašnji kapetani nisu zapovijedali samo vojskom, nego su obavljali i sve upravne zadatke. Možda su obojica bili na čelu grada. U dvojezičnoj publikaciji *Koreni-Gyökerek* (Povijesni arhiv Subotica, 1991.) u jednom popisu kućanstava subotičkog šanca iz 1720. godine prvo ime koje se navodi je **Ilia Szucsics** kapetan (najvjerojatnije Lukin sin), Vidakovića nema na ovom popisu. Interesantno je da su, mada je službeni jezik popisa latinski, imena pisana mađarskim pravopisom. István Iványi publicira i jedan vrlo interesantan popis čete vojnika pješaka *Mustra-Lista Hajdunum* (razdoblje između 1724. – 1734.) u kojem se navodi

Kako gledate na današnji način proslave mature?

Za proslavu mature troši se previše novca

Marija Mandić,
Subotica

Nekada su se mature slavile skromnije. Posljednjih godina mali maturanti se za proslavu srede tako da više liče na one koji završavaju srednju školu pa čak i fakultet. Za garderobu i dotjerivanje se izdvaja sve više novca, a i proslava male mature se sve više slavi u restoranima. Mislim da je za osnovce proslava u školskim prostorijama primjerenija. Restoranska atmosfera nije prikladna za petnaestogodišnjake, primjerenija je za velike maturante. Mislim da se danas često pretjeruje i odlazi u drugu krajnost, što mnogi roditelji zdušno odobravaju. Maturalne večeri su danas konkretan primjer koji oslikava nesrazmjer između objektivnih ekonomskih mogućnosti i nerealnih želja. Čini mi se da je ono što je nekada označavalo otvaranje vrata k zreloom dobu preraslo u pretjerivanje svake vrste. To se može opravdati jedino činjenicom da su mladi u ovoj dobi skloni da odlučuju pod utjecajem vršnjaka. Drago mi je što ipak još uvijek ima mladih u našem okruženju koji su skromni, imaju mjeru, i u garderobi i u ponašanju. Svjesni su da je ljepota u jednostavnosti, pristojnosti i da se doista nekada s mnogo manje može postići mnogo više.

I. P. S.

Pretjeruje se

Jadranka Horvacki,
Đurđin

Danas se za proslavu mature, nebitno je li ona nakon završetka osnovne ili srednje škole malo pretjeruje. Kad se sjetim da ja nisam ni imala maturu, već samo posljednji sat i da smo nakon toga svi išli kući, onda mogu reći da se još više pretjeruje danas s proslavom mature. Ove godine smo u obitelji imali jednu, malu maturu. Kćerka je završila osmi razred i krizmala se u roku od tjedan dana i naš način da uštedimo je bio da za ove prigode ima jednu haljinu. Teta joj je šila haljinu, a na frizuru i šminkanje nije išla, jer joj je u tome pomogla starija sestra. Proslava mature itekako opterećuje kućni proračun i potrebno je smanjiti troškove na minimum, što je dobro i za djecu, da ne dobiju baš uvijek sve što poželev. Nisam ni za to da mali maturanti idu u restoran na proslavu nakon završne priredbe. Iako bih puno toga promijenila, mislim da su naši maturanti sa sela jednostavniji i umjereniji u svemu od onih iz grada. Najstarija kćerka mi je imala apsolventsku večer prije nekoliko tjedana i išli su u restoran gdje je nekoliko dana imala proslavu i jedna subotička osnovna škola. Za mene su to neusporedive proslave i nikako se ne slažem s činjenicom da mali maturanti idu u tako velike i ozbiljne restorane na proslavu. Po čemu će im onda biti interesantna velika matura ili apsolventska večer?!

J. D. B.

Večer za pamćenje

Valentina Periškić,
Monoštor

Ove godine završila sam osnovnu školu, a to je jedna velika prekretnica u životu i razumljivo je da i moji vršnjaci i ja želimo da toga dana budemo najljepši, najsretniji, da taj dan ostane za pamćenje. Pripreme za *maturalac* počele su još nekoliko mjeseci prije. Trebalo je prvo smisliti kako se odjenuti, kakvu frizuru napraviti, kako se našminkati. Planiranje je počelo na vrijeme tako da sam pred samu maturalnu večer znala što hoću. Naravno da sam se konzultirala i s roditeljima, saslušala njihovo mišljenje, sugestije, ali na koncu smo se o svemu zajednički dogovorili. Što se tiče odjeće, odlučila sam se za haljinu koju sam si kupila u Somboru. Dakle, nije bilo odlaska do Subotice, Novog Sada ili Beograda da bi se kupovalo u nekim poznatim buticima već sam ono što sam smislila našla i u Somboru. Šminku i frizuru smo prepustili profesionalnim šminkerima i frizerima. Kada se sve zbroyi, ukupan troškovnik s maturalnom večerom bio je oko 15.000 dinara. Uspjeli smo da ostvarim svoju zamisao, ali i da to ipak košta u nekim normalnim granicama. Uvijek se postavlja pitanje koliko staju naše mature i treba li baš toliko. Nisam ni ja za to da se pretjeruje s nekim skupocjenim haljinama, cipelama, taškama, ali ipak ta večer mora biti za pamćenje i drugačija od ostalih.

Z.V.

Predstavljamo sponzore nagradne igre:

Valentina Žunić, strukovna kozmetičarka, estetičarka i bower terapeutkinja

Rječiti govor kože

Salon ljepote *Relax plus* na Somborskom putu otvorila je još 1986. kao pedikuru **Erzsébet Tót**, a danas se osim ove djelatnosti, njena kći, **Valentina Žunić**, u salonu bavi i kozmetikom i bower terapijom.

Vlasnica salona Valentina Žunić strukovna je kozmetičarka, estetičarka sa završenim trogodišnjim fakultetom. Osim rada u vlastitom salonu, bavi se edukacijom za kozmetičare i pedikire u suradnji s Otvorenim sveučilištem, a u Srednjoj medicinskoj školi polaznicima smjera kozmetičar predaje predmet estetska njega. Osim svega toga, ona je još uvijek jedina licencirana bower terapeutkinja u Subotici.

Pravilan odnos prema sebi

Kako na tržištu s jako širokom paletom kozmetičkih preparata pronaći ono što određenoj koži odgovara? Da bi se izbjegle greške, važno je potražiti stručnu preporuku. Nakon kozmetičke anamneze i dijagnoze, klijenti u *Relax plusu* dobivaju upute kako njegovati kožu. K tome, koža lica odražava sve što se u tijelu događa, pa se tako mogu prepoznati promjene hormonskog statusa, pojava alergija, ginekološki problemi, prisustvo bakterija u želucu. Tada se klijenti upućuju na alergotest, analizu na helikobakter.

»Sve ono što pojedemo, kreme koje nanosimo, sve se to ugrađuje u našu kožu«, kaže Valentina Žunić.

Koži je potrebna ishrana izvana, ali i iznutra i zbog toga treba koristiti kvalitetne kreme. Važno je brinuti o pravilnoj ishrani, imati pravilan odnos prema sebi i svom tijelu, naći načine neutralizirati svakodnevni stres. Zato kozmetičari daju savjete kako regenerirati organizam, preporučuju tjelesnu aktivnost, zdrave šetnje. *Relax plus* ima dobru suradnju i s nekim trenerima tjelesnih aktivnosti koji doprinose u pomoći klijentima. Tijekom godine se mijenjaju mogućnosti i potrebe za tjelesnu aktivnost, pa tako i kreme za lice nisu iste za svako godišnje doba.

Ne vrijedi praviti greške

Zbog nepoznavanja uzroka promjena na koži ljudi često griješe i tretiraju je neodgovarajućim kremama. Tako, primjerice, aknozne kože koje su zapravo alergične, često liječe kao masnu kožu te dolazi do još teže situacije. Na taj način se koža dodatno isuši. Greške mogu vrlo pogoršati stanje, a kratke upute stručnjaka za koje treba više dobre volje nego vremena i novca, mogu dovesti do potpuno drukčijeg pristupa čovjeka prema sebi. Kozmetički preparati 21. stoljeća se umnogome razlikuju od onih iz prošlog vijeka. Danas preparati s novim formulacijama djeluju mnogo dublje, izazivaju veće promjene u koži. Također, pojavili su se kvalitetni aparati koji znaju kožu učiniti estetski prihvatljivijom. Oni kožu liječe, ali mogu i narušiti zdravlje i integritet kože te je zbog toga važno imati stručni, širi uvid u to što koža jest i svakako poznavati njenu anatomiju i fiziologiju. *Relax plus* je također unaprijedio pristup fenomenu kože te prati dostignuća 21. stoljeća. Jedno od njih je takozvana mezoterapija koja se u salonu obavlja s iglom ili bez nje. Ovu tehniku može primijeniti svaki kozmetičar, a pomoću mezoterapije se otvaraju stanične membrane, otvaraju se pore i stvaraju vodeni putovi bez obzira na polaritet i veličinu molekula. Specijalne mezoterapijske supstance ne ostaju na površini, već ulaze u mnogo dublje slojeve kože, tamo gdje su one neophodne za razvoj stanice. Promjenom fiziologije kože, rezultat se vidi već za nekoliko tjedana. Na taj način se liječi problematična koža u pubertetskom razdoblju, ali i provode osvježavanja i revitalizacije kože i antiaging tretmani. *Relax plus* stavlja veliki akcent na kvalitetan izbor preparata, te nudi i veliki spektar novih edukacija i novih pristupa kozmetici. Zato i surađuje s francuskom kozmetičkom kućom *Guinot*, s kućom *Pevonia* iz Filadelfije i njemačkom kućom *Dr. Rimpler*.

Još niste probali bower tehniku?

Bowen, tehnika homeopatije tijela, je tehnika koja se obavlja mekim pokretima preko garderobe, dok je klijent u ležećem ili sjedećem položaju. Terapija je bezbolna, a pri tretmanu se tijelo umiri pa klijenti najčešće spavaju. Ovom terapijom se zapravo grade nove sinapse u mozgu te tijelo svojim najvećim kapacitetom uspostavlja dinamičku ravnotežu. Bowen tehnikom se uspješno mogu tretirati sve tegobe i stanja u kojima se čovjekovo tijelo može naći bez obzira na dob, te se primjenjuje od dječje do najstarije dobi. Ipak, najčešće tegobe zbog kojih se klijenti javljaju su deformiteti kralježnice, problemi u koštano-mišićnom sustavu, bolovi u leđima, koljenima, zglobovima. Rezultati nakon bower terapija su vidljivi okom te u salonu zato vole raditi ovu tehniku. Bowen terapija može biti dopuna liječničkom pristupu tretiranja deformiteta kralježnice u dječjoj dobi.

»Ne poznajem ni jednu drugu tehniku gdje odlazite na tretman, spavate sat vremena, a kralježnica vam se, kao i kompletna postura tijela, za dva-tri mjeseca vidno ispravlja i vraća na početni genetski kod«, kaže Valentina Žunić.

Nela Skenderović

Purgla – zanimljivo mjestašce u đurđinskom ataru

Ponovo teče izvor usred njiva

U đurđinskom ataru postoji mještanima dobro znan topnim neobičnog naziva – Purgla. Mada o porijeklu ovog imena lokacije nema službenog tumačenja, svi je dobro poznaju, čak i ako je danas ne posjećuju. Tu, na Purgli, đurđinski đaci su nekada išli na izlet, pa im se ovo izletišće duboko urezalo u lijepe dječje uspomene. U to vrijeme Purgla je bila široko valovito polje s izvorom vode koja se izlivala i svojim putovima stizala do rijeke Krivaje u blizini. Tada su se još na uzvišenju, »na gredi«, uzdizali salaši i oko njih šumica. Ostala je fotografija kolone đaka koja prolazi Purglom, vjerojatno je nastala šezdesetih godina, a svi koji je vide, a pohađali su osnovnu školu u Đurđinu, osmjehnu se s nostalgijom. Stara slika vraća u sretne događaje iz djetinjstva. Nekada posjećeno izletišće nalazi se oko 2 kilometra od centra sela zračnom linijom, a asfaltnim putem, koji od Đurđina kroz atar vodi ka putu Žednik – Bačka Topola, to je i dvostruko duže.

Purgla kao izletišće vremenom se preselila u uspomene. Topnim je, naravno, ostao, kao što kroz vrijeme ostaju svi nazivi lokacija po imenu koje im nadene narod – ali se krajolik izmijenio.

Iz nepoznatih razloga, sada kada su već desetljeća od tog događaja prošla, izvor je zatvoren, poljane su uzorane, a vremenom su nestali i salaši »na gredi«. Salaša tamo više nema.

Sada se već nitko precizno i ne sjeća kada je izvor prestao teći, jer je zatvoren na samoj površini tla, pa su preko njega prelazili i kotači radnih strojeva – spominje se kako bi tome moglo biti i tri desetljeća. Voda je ostala mirovati pod zemljom...

Netko ju je, ipak, pamtio i vjerovao u obnovu. Obnove se na svoju ruku prihvatio Đurđinčanin **Krešimir Emes** s prijateljem **Romikom**. Kraj izvora to i piše: »Obnovili Krešo i Romika 2015.«

Put do izvora

Iz smjera đurđinske škole **Dragan Repčen**, tajnik Mjesne zajednice, Krešimir Emes, idejni tvorac i realizator obnove izvora na Purgli, i ja, posljednjeg dana svibnja u rano predvečerje krećemo k izvoru asfaltiranim putem kojim se iz ovog sela izlazi na put Žednik – Mali Beograd kod nekadašnje *Slobode*. U narodu je ostao taj naziv, *Sloboda*, za dio raspalog giganta *Agrokombinata*. No, mi prolazimo samo dio spomenutog asfaltnog puta kroz njive, i prije nego što ćemo doći do »dola« skrećemo na zemljani put kojim može proći auto, ali je po sredini puta visoka trava. Domaćini sa sigurnošću prolaze poznatim putem, hvala im, ja se ne bih usudila. Put usječen »u gredu«, s obje strane obodi zemljanog uzvišenja.

»To su naše planine«, šale se.

Raspoloženje na vrhuncu; kod izvora smo. Ali to još ne vidim, vidim drveće, a onda iza ugla njive i zelenilo. Na manjoj površini prostire se plato s izvorom skrivenim od prvog pogleda i velikim ispisom »IZVOR«. Smatra se jednim od izvorišta Krivaje. Voda oдавde sada nesmetano otiče ka kanalu sakrivenom trskom i raslinjem, a iz kanala u rječicu. Ima tu po ataru više takvih malih kanala što napajaju Krivaju, kažu domaćini.

Po svemu sudeći, bilo je i ranije nekih pokušaja očepljenja izvora, odnosno cijevi koja dovodi vodu iz dubine, ali neuspješnih, a u proljeće 2015. Krešimir i Romika su odlučili otvoriti ga i

 Krešimir Emes kraj izvora u »Purgli«

Naziv Purgla

Mještani, bar oni s kojima smo razgovarali, ne znaju podrijetlo toponima *Purgla*. Možda će nam netko ovim povodom protumačiti nastanak narodnog naziva ovog dijela đurđinskog atara. Iznijet ću svoju pretpostavku, kao jednu od mogućnosti ili varijantu o podrijetlu imena. Naime, nekada je **Janoš Mukić** (gradonačelnik koga je na ovoj funkciji naslijedio **Lazar Mamužić**) imao puno zemlje na potezu između Žednika i Đurđina. Njegov zet bio je tadašnji veliki župan grada, (podrijetlom nije bio Subotičanin) **Aleksandar (Sándor) Purgli**. Purgli se oženio **Leonom**, Mukićevom kćerkom, a s rukom kćeri dobio je i zemlju u miraz. Možda je to ovo područje s izvorom u đurđinskom ataru koje narod naziva Purgla.

Na sličan način nastao je naziv i poznatog žedničkog toponima Kočanda, po davnom vlasniku zemlje koji se prezivao **Kočandi**.

– uspjeli. Opisujući ovaj važan događaj, Krešimir ne troši previše riječi:

»Uspjeli smo otvoriti izvor. Preko njega se i gazilo i vozilo, pa smo cijev izveli nekoliko metara dalje i odatle voda sada nesmetano teče u kanal. Te godine smo obnovili izvor, a ovoga proljeća sam uredio prostor oko vode.«

Nekome tko vidi uređeni prostor i slobodno pristupa vodi nezamisliv je izgled ovog mjesta ranije. Sve je to bilo obraslo raslinjem, a sada je plato prekriven pijeskom kojim se može lako prići ozidanom izvoru, čak je ostavljena i čaša za posluž enje. Kako se radnim strojevima ne bi prelazilo preko ovog prostora, Krešimir ga je proljetos opremio nekim rekvizitima po svojoj zamisli. Oko piramidalnog oblika složio je male klupe za sjedenje, a nešto dalje je budući stol od traktorskih guma koji čeka završetak radova. Okolo posađene mladice vrbe, duda, šljive, jasena, maline... Nastaje lijepa oaza usred njiva.

Dolaze po vodu

Krešimir je čovjek koji voli starine; ima ih, ali ne samo kao kolekcionar, on je okružen takvim predmetima u svom domu, a u kući i u dvorištu sve što zamisli stvara svojim rukama. Vještih je ruku i uživa u tom stvaranju. Obnovio je izvor, ali je i tu trebalo nekih ulaganja u materijal. Sve to od svoje vrlo skromne mirovine. Obnovu izvora vidi kao djelo na korist svima; svoj doprinos svima. Pa ipak se i ovdje, u ataru, događaju štete. Netko je odnio automobilsku gumu pripremljenu kao okvir za sadnju mladice, oštećene su pločice kojima je ograđen izvor, nestala je čaša (!) ostavljena za putnike – namjernike...

»Nije mi žao uložiti i vrijeme i snagu i novac, ali mi je krivo kada prave štetu«, dodaje Krešimir.

Za izvor se pročulo! Dolaze, naravno, Đurđinčani, zatim rijetki stanovnici opustjelog Pavlovca, Žedničani, a ima i »varoščana«. U naš razgovor pored izvora »ulaze« dvije mlade djevojke. Bici-klima su iz sela došle po vodu.

»Kažu mi neki 'pa ti, Krešo, nisi odnio vodu na kontrolu!'. Nisam, odnesite je, naravno, ako želite... Od 2015. ja pijem samo ovu vodu i, evo, živ sam, dobro sam, čak su mi se smanjile i neke zdravstvene tegobe. Jel' od ove vode ili nije, to ne znam. Ako je netko neće piti, dobra je, ledena, za hlađenje piva«, tumači i šali se Krešimir ispijajući čaše hladne vode.

Svi je pijemo osvježavajući se u toplom svibanjskom danu. A zelenilo miriše...

Kako je Đurđin naselje bogato čudima i ljepotom!

Katarina Korponaić

Pecaroši najvičniji KOTLIĆU

Za ukrstiti kotliće s Monoštorcima, vrsnim majstorima fiš paprikaša, onog koji se ne pravi od ribe iz uzgajališta već od prave dunavske ribe, treba hrabrosti i puno kuharskog umijeća. Ali zalud i hrabrost i kuharsko umijeće kad Monoštorcima premca nema. Kada se oni late kotlića i ribe, čini se sve im ide od ruke. A kako i ne bi kada se riba kuha u svakom kućanstvu, a peca na Dunavu i dunavcima nadomak sela. Ako se k tomu doda monoštorska paprika, drvo iz okolnih šuma, onda i ne čudi što monoštorskom paprikašu ravnog nema. Znaju to dobro i u KUD-u Hrvata *Bodrog*, koje je na inicijativu svog predsjednika **Željka Šeremešića** osmislilo natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša *Sastali se alasi i bećari*.

Natjecati se mogu svi, uz jedan uvjet: kuha se dunavska riba koju osiguravaju organizatori. U ostale dodatke i ostale male tajne kuhara organizatori već ne zalaze. A da bi draž natjecanja bila veća uvijek se pozovu i gosti sa strane. Tek da se vidi tko je tko. Bilo je tako i ove godine, a ohrabрили su se u Monoštor doći iz Santova, Gundinaca, Batine, Draža, Sombora, Berega, Apatina, Bezdana, Srijemske Mitrovice, Sonte...

Kotlića su se latili i monoštorski pčelari.

»Mi kuhamo paprikaš na čelarski način. To znači da bi paprikaš bio dobar, na kraju kuhanja mora se dodati malo domaćeg meda, šumskog. To je naš posebni dodatak, koji će dati jedan poseban okus«, kaže pčelar **Ivica Periškić**.

Od svog tradicionalnog načina kuhanja fiša odustali su gosti iz Gundinaca i odlučili da se ovoga puta drže monoštorske recepture.

»Fiš pripremamo tako što prvo kuhamo luk i vodu, papriku, sol. Riba se dodaje posljednjih dvadesetak minuta do pol sata. Mi fiš pripremamo od šarana, a ovdje vidim da ima nekoliko vrsta ribe, što je svakako bolje. Ovoga puta kuhamo po recepturi naših domaćina, jer je jed-

nostavnije«, kaže **Marko Šiškić**, majstor kotlića iz MPS-a Zuce iz Gundinaca.

I dok su se gosti iz Gundinaca prilagodili monoštorskom načinu kuhanja, gosti iz Srijema držali su se svoje recepture.

»Prvo pirjamo luk da bi malo omekšao, a onda dodajemo povrće – mrkvu, paštrnak, zelen, malo celera i začinsko bilje kao što je ružmarin, bosiljak i kuhana rajčica. I na kraju ribu«, kaže **Ivan Krajčević** iz HKC-a *Srijem* iz Srijemske Mitrovice.

Dalje od Srijema, a bliže Monoštoru već se kuha drugačije.

»Riblji paprikaš kod nas se kuha slično kao i u Monoštoru. Osnovni sastojci su luk, voda i riba, a ostalo su finese. Najbolji

je od šarana, ali može biti dobar i od deverike. Koliko sam vidio, mi smo ovdje dobili šarana i deveriku«, kaže **Ivan Vidaković Peja**, majstor paprikaša iz Sonte.

Onako iz prikrajka kuhanje paprikaša pratio je član ocjenjivačkog žirija **Adam Šomođvarac**. I još dok su kotlići bili do pol skuhan i već je znao koji su kuhari omanuli.

»Dodati glavicu luka više ili manje nije neki problem, ali zato voda mora biti dozirana u pravu mjeru. Riba ne mora biti samo šaran.

Pravi majstor napraviti će dobar paprikaš i od deverike, bucova, jaza«, kaže Adam.

A da bi se ocijenio paprikaš nije dovoljno samo zaviriti u kotlić već se skuhan mora i kušati. Ocjenjuju se boja, okus, gustoća. A po ocjeni žirija najbolji majstori paprikaša su monoštorski pecaroši. Osvojili su prvo i treće mjesto. Između njih su pčelari, kojima se izgleda posrećilo s tajnim sastojkom

– šumskim medom. Ali, što je najvažnije: pojedeni su svi kotlići – i oni pobjednički i oni nešto manje dobri. I dobro se zabavljalo, a kako drugačije nego uz tamburaše.

Z.V.

Tjedan kazališta u Sonti

Nastupom folklorne sekcije OKUD-a Ivo Lola Ribar i predstavom *Smiješna bajka* dramskog studija Centra za kulturu i obrazovanje Sonta, u nedjelju, 11. lipnja, zatvoren je festival *Tjedan kazališta* u Sonti. Festival je održan u organizaciji CEKOS-a. Tijekom osam dana, od 4. do 11. lipnja, odigrano je šest predstava, organizirano je predstavljanje knjige skupine autora *Naša zajednička uloga* i održana radionica o kazalištu za djecu. Organizacijski odbor Festivala za ovogodišnju manifestaciju okupio je dramske skupine iz Općinskog kulturnog centra Apatin s autorskom predstavom **Duša-na Gladića** *Strah od aplauza*, OŠ Žarko Zrenjanin iz Apatina s predstavom *Žak ili pokornost*, Dramske trupe Čika Savo Škobić OKUD-a Ivo

Glumci predstave *Strah od aplauza*

Lola Ribar s predstavom *Nestvarna stvarnost*, somborskog Edukativnog centra s predstavom *Priče iz Merlinovog zamka*. Publika je vidjela i zajednički projekt CEKOS-a, OKC-a i gimnazije **Nikola Tesla** iz Apatina i somborskog Edukativnog centra, pod nazivom *Prijatelji glumci*. Zajednički su izveli predstavu *Naša zajednička uloga*. Festival nije bio natjecateljski, jedino je prosudbeno povjerenstvo publike dodijelilo šest glumačkih nagrada: **Tatjani Šakić Kršić** iz Apatina za ulogu u predstavi *Strah od aplauza*, **Aleksandri Mandić** iz Apatina za ulogu u predstavi *Žak ili pokornost*, **Andrei Majstorović** iz Sonte za ulogu u predstavi *Nestvarna stvarnost*, **Lei Smiljanić** iz Sombora za ulogu u predstavi *Priče iz Merlinovog zamka*, **Filipu Računici** iz Sombora za ulogu u predstavi *Naša zajednička uloga* i **Andeli Šimunov** iz Sonte za ulogu u predstavi *Smiješna bajka*. Koordinator projekta i voditelj CEKOS-a **Nikola Dobrijević** prezadovoljan je napretkom u odazivu publike.

»Prije svega, zahvalio bih se svim našim donatorima i medijima koji su popratili Festival. Bez njihove potpore ne bismo uspjeli. Sudionici su došli s odličnim predstavama, pa mislim da je publika, koje je iz godine u godinu sve više, zadovoljna viđenim. Mi sa svoje strane nastojimo unaprijediti Festival koliko god možemo, pa se nadam da će naredni, četvrti zaredom, biti još uspješniji od ovogodišnjeg«, rekao nam je Dobrijević.

Ivan Andrašić

Tjedan u Bačkoj

MIGRANTI oko nas

Migrantska kriza stigla je i do Sombora. Bez neke velike medijske pompe u prihvatni centar u Somboru stiglo je skoro 400 migranata. Da su ipak tu, Somborci viđaju svakodnevno na ulicama, u pošti, samoposlugama. Grupe su to od po sedam-osam, pa i desetak mladih momaka. Uvukao se tako neki potih strah u ovdašnje ljude, jer nikome nije ugodno vidjeti grupu zdravih, jakih momaka, iz, za njih, nekog drugog i dalekog svijeta. Iskreno, i sama spadam u te i takve Somborce. Nije mi baš ugodno kada se na ulici moram skloniti grupi dvadesetogodišnjaka (jer oni se vama skloniti neće), brine me kada se naša kći u prvi sumrak vraća sama kući. S tim i takvim razmišljanjima ovih dana posao me odveo do istog tog prihvatnog centra u Somboru. A prihvatni centar zapravo je nekadašnji vojni objekt prilagođen boravku migranata. Za početak tu je bilo oko 150 ljudi – obitelji s djecom. No, kada su migranti izmješteni iz centra Beograda, u Sombor je stiglo njih još oko 250, pa je centar proširen i sada ovdje smještaj osim obitelji imaju i pojedinci, uglavnom mlađi muškarci.

A život u prihvatnom centru zapravo je život u iščekivanju. Iščekivanju toliko željenog odlaska u Mađarsku od koje ih dijeli samo dvadesetak kilometara. Dvadesetak kilometara do novog, obećanog života. U Njemačkoj, koja je krajnji cilj svih ovih migracija. A to iščekivanje zna se odužiti na tjedne, pa i na više od mjesec dana. Dani i dani iščekivanja za odlazak. Odlazak u neizvjesnost, jer nitko u tom prihvatnom centru ne zna što ih još čeka do te sanjane Njemačke, a i kada stignu tamo što im donose godine pred njima. Te strahove dijele i **Fatima i Hasan**. Na put od tisuće kilometara, koji je trajao četiri mjeseca, u koji su do sada uložili 10.000 dolara, krenuli su samo s jednim ciljem – bolji život za njihovu djecu. Bolji život daleko od eksplozija, svakodnevnih pucnjave, rata. Kažu, u Afganistanu su bili učitelji, obrazovani, mladi ljudi, koji su samo htjeli jedan normalan život. Nije moglo, jer su neki drugi htjeli rat. I zato su s djecom od tek nekoliko godina krenuli put neke obećane zemlje. Preko Pakistana, Irana, Turske, Grčke, Makedonije, Srbije... Pomogao mi je taj razgovor s njima da malo drugačije gledam na migrante koje svakodnevno srećem na ulicama svog grada. Svatko od njih jedna je tragična priča o bijegu i potrazi za životom dostojnim svakog čovjeka. Mi smo im samo usputna stanica na tom putu.

Z. V.

Škola u prirodi

Za izviđače ili skaute se kaže da su prije svega pokret za djecu i mladež i da im u ostvarivanju ciljeva najviše pomažu odrasli članovi organizacije. Oni se uglavnom bave upoznavanjem prirode, druženjem (socijalizacijom) djece, kao i učenjem korisnih vještina koje im mogu pomoći u budućem životu, kako u civiliziranom svijetu, tako i u divljini. **Robert Baden Powell** je prvi pokrenuo izviđački pokret 1907. godine u Velikoj Britaniji. Njegovo iskustvo časnika za vrijeme Burskog rata u Južnoafričkoj Republici pokazalo mu je koja su znanja potrebna tadašnjem mladom čovjeku kako bi se lakše snašao u divljini i svakodnevnom životu. Ubrzo je ideja o takvom odgoju mladih zaživjela i u drugim državama svijeta. Danas u Srijemu djeluje i radi nekoliko izviđačkih odreda: u Zemunu, Indiji, Rumi, Srijemskoj Mitrovici, Šidu. Izviđački odred *Lazar Bibić* u Šidu jedan je od najstarijih u Srijemu. Osnovan je 6. svibnja 1952. godine u tadašnjoj srednjoj školi. Danas ovaj pokret, zahvaljujući svom počasnom predsjedniku **Tihomiru Ranisavljeviću**, nastoji okupiti što veći broj mladih i naučiti ih svemu onome što krase jednog izviđača.

Najbolja odgojna organizacija

Izviđački odred u Šidu radio je u kontinuitetu sve do devedesetih godina, kada je zbog ratnih događanja potpuno ugašen. Ponovo je počeo s radom 2001. godine i tada se okupilo oko 200 izviđača. O tome što za jednog čovjeka znači biti izviđač, počasni predsjednik Izviđačkog odreda u Šidu kaže:

»Ja ću citirati **Desanku Maksimović** koja je jednom prilikom rekla da je najbolja odgojna organizacija za mlade izviđački odred. Drugarstvo i prijateljstvo koji se tu steknu su nemjerljivi. Ove riječi dovoljno govore koliko je to dobra odgojna organizacija. Ja sam ove godine napunio 60 godina rada u izviđaštvu, što znači da sam do sada 60 generacija imao pokraj sebe. Godine iza mene su pokazale da se mnogo toga promijenilo, posebno dolaskom suvremenih tehnologija. No, i pored toga, uspjeli smo privoljeti mnoge mlade ljude da nam se priključe. Nikada dijete neće biti bolje odgojeno nego u školi u prirodi«, kaže on.

O značaju postojanja izviđačkog odreda u jednom gradu on navodi:

»Kod nas nisu važni ni materijalni status, niti nacionalno ni vjersko opredjeljenje. Za nas je samo čovjek vrijednost koju poštujemo. Prijateljstva treba njegovati. To je velika stvar i kod nas je to prioritet. Ja sam u dosadašnjem radu obišao oko 30 država svijeta. Gdje god sam otišao sa svojom suprugom i djecom, s obzirom na to da su i oni bili izviđači, uvijek me je netko prepoznao i javio se s poštovanjem.«

O tome postoje li razlike u izviđačima nekada i sada Ranisavljević kaže:

»Za vrijeme komunizma, moram priznati, mi smo bili više 'dekor'. Uvijek su nas pozivali na političke svečanosti gdje smo se mi prikazivali. Dobijali smo više sredstava, ali samo kako bismo bili više prisutni na njihovim sastancima i manifestacijama. Danas izviđačka organizacija radi sasvim drugačije. Radimo na tome da djeca svladaju gradiva, kako iz biologije, astronomije i povijesti, a dosta saznaju o očuvanju prirode. Treba tu djecu usmjeriti da vole prirodu, jer je to nešto što nas može sačuvati.«

Povratak zaboravljenim igrama

U svojim dosadašnjim aktivnostima Odred izviđača *Lazar Bibić* posebno je ponosan na organizaciju *Olimpijade* u zaboravljenim dječjim igrama koji već petu godinu zaredom okuplja izviđače iz Srbije i susjednih ali i ostalih zemalja svijeta:

»Želja mi je bila okupiti djecu iz više zemalja kako bi ona shvatila da se može i u prirodi naći nešto s čim se mogu zabaviti i da nije samo računalna glavna zanimacija. Na drugom mjestu, da čuju po slavu, osjete miris šume, jer je to nešto što se izgubilo. Organizirao sam dvije *olimpijade*: zimsku i ljetnu za predškolsku i školsku dob. Na izletištu Lipovača predstavljene su im dječje, pomalo danas zaboravljene igre, koje su oni s radošću igrali. Bila je to i lijepa prilika da se međusobno upoznaju i razmijene svoja iskustva.«

Tjedan u Srijemu

KONAČNO vodovod

Topli ljetni dani za građane šidske općine unazad nekoliko godina predstavljali su pravu noćnu moru. U vrijeme kada je voda najneophodnija i kada se voda troši u većim količinama, obično se događalo da dođe do prekida u vodoopskrbi. Samim tim, zbog čestog nestajanja vode, više puta se u medijima raspravljalo i o tehničkoj ispravnosti vode za piće. Razlog tome je, kako su informirali građane iz javnog poduzeća *Vodovod*, loša kvaliteta cijevi uslijed čega je, posebno u ljetnom razdoblju, dolazilo do pucanja i havarija na glavnom vodovodu. Na sreću, danas Šidani više nemaju taj problem. Problemi nisu u potpunosti riješeni, ali do prekida u vodoopskrbi sve rjeđe dolazi. No, ono što je svakako bio problem to je nepostojanje vodovoda u fruškogorskim selima: Sotu, Bikić Dolu, Privinoj Glavi, Ljubi, Molovinu... Mještani tih sela vodom za piće opskrbljivali su se (a mnogi se opskrbljuju i danas) s obližnjih izvora ili vlastitih bunara. Dugi niz godina ukazivalo se na taj problem i na nužnost izgradnje vodovoda. Problem je uvijek bio isti, nedostatak finansijskih sredstava. Ovih dana mještani Sota odahnuli su. Njihov problem konačno će biti riješen, jer će u svom selu imati urađen sistem vodovodne distributivne mreže. Radovi na izgradnji vodovodne mreže započeti su prošle godine. Prije nekoliko dana oni su nastavljeni. Završetkom poslova Soćani će dobiti mrežu kojom će se moći opskrbljivati pitkom vodom i koju će moći koristiti u svojim kućanstvima. Za ovaj značajan posao iz proračuna Pokrajine i lokalne samouprave izdvojeno je 16 milijuna dinara. Poslije posla na izgradnji vodovodne mreže uslijedit će posao na opremanju spremnika koji će pitkom vodom opskrbljivati kućanstva mještana ovog sela. Težnja nadležnih je, kako se moglo čuti, uvođenje ovog sistema i završetak posla i u ostalim fruškogorskim selima. Oni će, kako navode, biti okončani u naredne dvije godine. Osim ove lijepe vijesti o boljoj kvaliteti vode stižu vijesti i iz Srijemske Mitrovice. Poboljšanu kvalitetu vode za piće imat će i građani u srijemskomitrovačkoj općini. Realizacija tog projekta omogućit će se kroz nabavku i instaliranje najsuvremenije opreme za dezinfekciju vode u crpnim stanicama u Divošu i Bosutu. Nova tehnologija i suvremen način osigurati će efikasniju zaštitu pitke vode kroz elektrolitičku proizvodnju klora u obliku rastvora natrij hipoklorita. Sudeći po svemu, Srijemci će konačno moći odahnuti, posebno oni kojima je vodoopskrba desetljećima bila najveći problem.

S. D.

U izviđačkom odredu činovi su hijerarhijski podijeljeni. U starješinstvu glavni »gazda« kuće je starješina, zatim slijede načelnici koji su zaduženi za operativni rad. Oni osmišljavaju program, dogovaraju se s drugima i predstavljaju svoje aktivnosti u skladu sa svojim mogućnostima. Za titulu počasnog predsjednika potrebno je mnogo godina rada, odricanja ali i velike ljubavi:

»Svih ovih godina održala me je velika ljubav prema djeci i izviđaštvu. Do sada sam 18 puta bio kum toj djeci koja su godinama bila oko mene. Danas su mnogi od njih na nekim funkcijama. Gdje god se pojavim, vrata su mi uvijek otvorena. Osjećam poštovanje za sve ono provedeno vrijeme s njima. Šezdeset godina života poklonio sam izviđačkom odredu, a osjetio sam veliku zahvalnost mnogih za svoj trud i rad. A to je nemjerljivo.«

Popularizacija

Kao jednu od mogućnosti u popularizaciji ovog pokreta Izviđački odred u Šidu navodi uvođenje izviđaštva kao izbornog predmeta u školama:

»Napravio sam dobre kontakte s učiteljicama i nastavnicima osnovnih škola, jer mislim kako je u toj dobi dobro motivirati ih kako bi prepoznali prednost izviđaštva. Ideja je najprije da probamo svakog vikenda praviti šetnju do Lipovače gdje bi se djeca zanimala sastavljanjem šatora i čvorologijom, kako bi naučili izviđačke vještine. Na taj način pokušali bi ih privoljeti da nam se priključe«, ističe starješina **Miodrag Mića Malušić**.

Jovana Simić je već osam godina izviđač. Ona je prenijela svoju poruku mladima:

»Ja sam u izviđačima zato što volim prirodu i što se volim družiti i stjecati nova prijateljstva. Mislim da nam se mladi trebaju priključiti i vidjeti kako mi djelujemo kao jedna bratska organizacija. Mi ovdje funkcioniramo kao jedna velika obitelj i neovisno o tome je li netko mlad ili stariji, treba postati izviđač kako bi stekao nezaboravna iskustva u prirodi i kako bi osjetio sve čari koje nam ova organizacija nudi.«

S. Darabašić

Jedan dan s pčelarskom sekcijom monoštorske škole

ČUDESNI svijet pčela

Pozvali me ovih dana iz Osnovne škole 22. oktobar u Monoštoru da me obavijeste da će ovih dana članovi njihove pčelarske sekcije u jednom pravom pčelinjaku učiti o pčelinjim društvima, razvoju pčela u košnici, vrcati med, postavljati hvatače peludi. Samo po sebi je zanimljivo što u današnje vrijeme, kada djecu interesira sve drugo samo ne priroda, ima učenika zainteresiranih za ovu sekciju, a još vidjeti ove đake kako zadimljavaju košnice, vade ramove iz njih, traže maticu, nešto je što se ne propušta, pa makar to bila i nedjelja prije podne. I tako sam se naoružana fotografskim aparatom i diktafonom uputila u Monoštor. Na zbornom mjesto u pčelarsko gospodarstvo **Anice i Ivica Periškića**. Kako kasniti nije niti lijepo niti kulturno, pogotovo kada vam je posao u pitanju, trudila sam se stići na vrijeme. Ipak, većina članova pčelarske sekcije me je već preduhitrila i strpljivo čekala polazak na odredište – Siget, koliko neodređeno znam negdje u ataru kod Bezdana, prema Dunavu i granici. Kako uvijek ima onih koji (uvijek) stignu u posljednji tren, tako je i ova zanimljiva družina u ovu pčelinju avanturu krenula malo kasnije nego što je bilo dogovoreno. Prevozno sredstvo traktor i prikolica, u koju je stalo svih 17 malih pčelara, zajedno s njihovim profesorima koji u školi vode ovu sekciju. Mi odrasli ipak smo se odlučili za malo komforniji prijevoz. Kroz atar, što *lenijama*, što nekim kaldrmisanim putem i eto nas u pčelarskom raju. Nisu domaćini Anica i Ivica ništa prepustili slučaju: tu su pčele i košnice, tu je hladovina, drvene klupe i stolovi; ako zafali mjesta za sjedenje, tu je i po koja bala slame, a nitko ni gladan ni žedan ostati neće.

Roj sav od pravila

Odmah se vidi da dangubljenja neće biti, jer poduzimljivi Ivica odmah okuplja djecu kako bi im održao kratko predavanje o pčelama. Dio se može pripisati njegovoj sugestivnosti, a dio zainteresiranosti malih pčelara, tek svi su pažljivo slušali, pitali, dopunjavali. Vidi se da im ovo nije prvi susret s pčelama i pčelinjakom.

»Jaja polaže matica, a leglo njeguje posebna struktura i generacija pčela. Pune ga peludi, medom i mliječom. I tako devet dana kada se ćelija zatvara, jer je prikupljena hrana dovoljna za 21 dan koliko je potrebno da se izlegu pčele«, objašnjava Ivica i dalje slikovito nastavlja priču. »Narednih 18 dana pčele provode u svojoj kući, rade kućne poslove i čuvaju ulaz u košnicu. I kao što i vi poslije 18 godina postajete punoljetni, tako i pčele poslije 18 dana postaju ravnopravni članovi u košnici. To znači

da onda izlaze u prirodu i sakupljaju pelud, nektar i vodu«, priča dalje Ivica, a mali pčelari ne samo da pažljivo slušaju već i sami dopunjuju već spremni kada Ivica malo zastane, dajući i njima priliku da sami kažu ono što već znaju.

Sedmogodišnji **Luka** tako uzima riječ od Ivice i nastavlja priču kako pčele imaju jednu malu slamku preko koje sisaju nektar koji smještaju u svoj želudac, a pelud nose u vrećicama koje su im na nogama. Znaju ovi mališani i da žalačni aparat služi pčelama za obranu od svakog uljeza i neprijatelja, ali ne brani pčela ovim ubodima sebe već svoje društvo. Preuzima Ivica dalje riječ i opet slikovito objašnjava da pčele nektar i pelud predaju drugim pčelama u košnici koje ga smještaju u ćelije, nešto poput silosa koje ljudi pune žitom. Kada se ćelije napune, zatvaraju se. A pčelarima

U pčelinjaku obitelji Periškić članovi pčelarske sekcije čuli i vidjeli kako se razvija pčelinja zajednica u košnici i kako se na kraju ciklusa dobija ono najslađe – med

onda samo ostaje vrcanje meda. Nisu te pčele radilice jedini stanovnici košnice. Tu je i matica, i opet uskače Luka, trut koji pari maticu. Ubacuje se ovdje u priču i novopečeni pčelar **Dejan Mitić** koji je imao potrebu da djeci objasni da su trutovi najmiroljubiviji mužjaci u prirodi. »Maticu sparuje najbolji, najperspektivniji trut koji na nju prenosi tu dobru genetku i zato je važno da u košnici imamo što više trutova. Ali kada prestane potreba za njima pčele ih polako škartiraju i iznuruju, uskraćuju im hranu i tako izglednije izbacuju ih iz košnice«, završava Ivica teoretski dio i djeci najavljuje da ih sada čeka i praktični rad.

A u tom praktičnom radu Ivica već ima svoje pomagače među članovima pčelarske sekcije koji su tijekom zime bili vrijedni i rame uz rame s Ivicom odradili dio posla oko pčelinjaka.

Za kraj najslađe – vrcanje meda

I dok se mali i veliki pčelari svrstavaju u grupe, pripremaju dimilice, koristimo i mi svojih pet minuta da postavimo po koje pitanje (možda) budućim ozbiljnim pčelarima i njihovim nastavnici koji vode pčelarsku sekciju. **Luka Mrvičin**, čini se, vičniji je pčelarenju nego li priči, pa od Luke, škrtog na riječima, jedva doznajemo da je svojim drugarima pokazao kako se u košnici traži matica. »Prvo smo otvorili košnicu, odvojili ramove jedne od drugih, vadili svaki pojedinačno. Matica mora da postoji u košnici da bi bilo novih pčela«, kaže Luka a mi ga ne gnjavimo više jer vidimo da mu bolje ide s pčelama nego s novinarima.

Zato problema s novinarima nema sedmogodišnji **Luka Marijanović**, za njega je sasvim prirodno što smo baš njega pitali da nam pojasni kako pčele sakupljaju pelud.

»Pčele prvo slete na jedan cvijet, pipcima stavljaju pelud s cvijeta u vrećice na nogama i nose ga u košnicu«, kaže sigurnim glasom Luka, a na pitanja voli li med i bi li volio biti pčelar

odgovara s dva kratka »da«. **Mihael Ibišić** iskustva s pčelaranjem već ima, jer nije samo član pčelarske sekcije već i pomoćnik svome tati u pčelinjaku.

»Zanimljivo mi je sve o pčelama i već dosta toga znam«, kaže Mihael i bez greške nam ponavlja životni ciklus u pčelinjaku, od matice i polaganja jaja do pčela koje skupljaju pelud i nektar.

»Pčele žive do 45 dana, ali taj životni vijek može biti i kraći ako su paše na koje izlaze zatrovane pesticidima. Posljednji izlazak iz košnice bit će da odu negdje u prirodu i tamo uginu. Ako je bolesna ili otrovana, pčela će uginuti u košnici, a vani će je iznijeti druge pčele«, hvatamo krajičkom uha priču pčelara **Bojana Zetovića** koji radoznalim glavicama nagnutim nad košnicu dodaje još koju zanimljivu priču više o tom čudesnom svijetu pčela.

»Društvo pčelara u Monoštoru je po godinama pčelara dosta staro i bez pomlatka nema nam budućnosti i zato smo prije dvije godine počeli razmišljati o osnivanju pčelarske sekcije u našoj osnovnoj školi. Naša ideja je prihvaćena i tako je nastala ove sekcija«, kaže nam pčelar Ivica.

Tko bi takvu ponudu i odbio, pa i ne čudi što su u školi objeručke prihvatili želju pčelara da svoje znanje i iskustvo prenesu i na one najmlađe nadajući se da će se među njima naći barem nekoliko budućih vrsnih monoštorskih pčelara.

»Naša djeca su vezana za prirodu i nije bilo teško okupiti više od 20 članova pčelarske sekcije. Nekima od njih pčelarstvom se bave i roditelji, a neki su prosto radoznali i interesira ih i pčelarstvo«, kaže **Damir Šimun**, jedan od profesora koji vodi pčelarsku sekciju.

Tako zadubljenima u priču umalo da nam promakne ono najslađe – vrcanje meda. Vidjeli su mali pčelari i to. I probali tek vrcati med. A za kraj ove pčelinje avanture ručak u prirodi. A kako bi u Monoštoru moglo drugačije nego iz kotlića.

Z. Vasiljević

Izložba subotičkih likovnih stvaralaca-amatera

SUBOTICA – Zajednička izložba subotičkih likovnih stvaralaca-amatera, na kojoj sudjeluju članovi likovnih sekcija triju udruga – HKC-a *Bunjevačko kolo, Crvenog križa* i MKC-a *Népkör* može se pogledati do 18. lipnja u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Kako je na otvaranju izložbe rekla voditeljica Likovnog odjela HKC-a **Ivana Vukov**, ovo je početak suradnje triju udruga. Izložbu su otvorile dr. **Lidija Segedinčev** i **Zsuzsa Farkas**. Među ostalim, na otvorenju je nastupio i Ansambl *Hajo*.

Seminar o izradi mjesnih topografija

TAVANKUT – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Međunarodnim centrom za arhivska istraživanja ICARUS i ICARUS Hrvatska (Hrvatskim državnim arhivom) priređuje seminar na temu *Topoteka – zavičajna baština*, koji je počeo jučer a završava danas (petak, 16. lipnja). Seminar se održava u Tavankutu u prostorijama HKPD-a *Matija Gubec*. Seminar polaznicima treba omogućiti stjecanje praktičnih znanja kako objaviti određene arhivske izvore koji bi tako bili dostupni svjetskoj javnosti i na taj način sačuvali mjesnu povijest.

Misa za pokojnog Đuru Lončara

SUBOTICA – Misa za pokojnog **Đuru Lončara** (Čonoplja, 22. travnja 1928. – Subotica, 15. lipnja 2013.) društvenog, znanstvenog i kulturnog djelatnika i publicista, zaljubljenika u kulturnu povijest Hrvata u Bačkoj, bit će služena danas (petak, 16. lipnja) u crkvi sv. Roka u Subotici. Početak je u 17.30 sati.

Ono što nikad ne umire: Priča

SUBOTICA – Program pod nazivom *Ono što nikad ne umire: Priča* bit će održan večeras (petak, 16. lipnja) u 20 sati u Đurđinu na salašu **Petra Vukova** (iza škole), te sutra (subota, 17. lipnja) u 20 sati u dvorištu Hrvatske čitaonice u Subotici (Ulica Bele Gabrića 21.). Publika će imati priliku čuti biblioterapijske priče **Clarisse Pinkole Estés** i **Dubravke Pađen Farkaš**, kao i narodne priče koje su pripremili mladi glumci Američkog kutka Subotica s **Nevenom Mlinko** za kraj sezone 2016./17. godine. Mudre priče o prevladavanju različitih strahova i osjećaja napuštenosti, priče o ljubavi i drugim životnim vrijednostima upotpunit će glazbom **Ines Bajić** i **Darko Temunović**.

Likovna kolonija Pannon-Subotica

SUBOTICA – Umjetnička kolonija *Pannon-Subotica 2017.* bit će održana za vikend – 17. i 18. lipnja u dvorištu Doma DSHV-a u Subotici. Sudjeluju slikari iz Subotice, Belišća (Hrvatska) i Dušnoka (Mađarska), a koloniju organizira HLU *Croart*. Izložba djela nastalih na koloniji bit će priređena u nedjelju, 17. lipnja, u 14 sati.

Godišnji koncert HKPD-a Jelačić

PETROVARADIN – Godišnji koncert HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina bit će održan u nedjelju, 18. lipnja, s početkom u 18 sati u atriju samostana sv. Jurja u Petrovaradinu (Strossmayerova 20).

Kolokvij o kaznenom pravu u Subotici u 18. stoljeću

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priređuje znanstveni kolokvij na temu *Proces protiv Ivana Malog iz Čavolja (1749.) – prilog proučavanju povijesti kaznenoga prava i muško – ženskih odnosa u Subotici*, u ponedjeljak 19. lipnja s početkom u 18 sati u prostorijama Zavoda u Subotici. Predavač je povjesničar **Vladimir Nimčević** iz Bajmaka. U okviru predavanja bit će predstavljeni rezultati autorova istraživačkoga rada, što ga je obavio u Povijesnom arhivu u Subotici koncem travnja ove godine.

Koncert STO-a u Subotici

SUBOTICA – Poslije osvajanja tri zlatne plakete na tek završenom Međunarodnom festivalu umjetničke tamburaške glazbe u Osijeku, Subotički tamburaški orkestar priređuje svoj koncert kako bi subotičkoj publici predstavio pobjednički program. Koncert će biti održan u utorak, 20. lipnja, u 19.30 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Na koncertu će osim Velikog tamburaškog orkestra, pod dirigentskom palicom **Marijane Marki**, nastupiti i Dječji tamburaški orkestar i Subotički tamburaški kvartet. Ulaznice po cijeni od 300 dinara mogu se kupiti u caffeu *Galerija* u Ulici Petra Drapšina i na ulazu prije početka koncerta.

O digitalizaciji raritetne građe knjižnice Franjevačkog samostana

SUBOTICA – Predstavljanje rezultata projekta *Digitalizacija raritetne građe knjižnice Franjevačkog samostana i objava digitalizirane građe na internetu* bit će održana u srijedu, 21. lipnja, u 19 sati u vjeronaučnoj dvorani Franjevačkog samostana u Subotici. Sudionici su: dr. sc. **Marina Vinaj** i doc. dr. sc. **Tihomir Živić** iz Osijeka, te **Katarina Čeliković** iz Subotice. Program se održava u sklopu obilježavanja 300. obljetnice osnutka franjevačke rezidencije u Subotici (1717. – 2017.). Organizator programa je ZKVH.

Hrvatska rič iz Vojvodine godinu dana na programu Vinkovačke televizije

USPJEŠNA suradnja na obostrano zadovoljstvo

Gledatelji *Vinkovačke televizije* od lipnja 2016. godine u okviru programa mogu pratiti i emisiju *Hrvatska rič iz Vojvodine*. Emisija posvećena hrvatskoj nacionalnoj manjini u Srbiji rezultat je dogovora između tadašnjeg člana Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženog za informiranje, a današnjeg ravnatelja NIU *Hrvatska riječ* **Ivana Ušumovića** i glavne i odgovorne urednice *Vinkovačke TV* **Ane Šibenik Tomić**.

Misija je ispunjena

Prigodom gostovanja na *Vinkovačkoj televiziji* početkom 2016. godine, u emisiji *Aktualno*, čija je tema bila informiranje na hrvatskom jeziku u Srbiji u svjetlu predstojeće privatizacije *Radio Subotice*, koja je svakodnevno emitirala trosatni program na hrvatskom, glavna urednica je Ušumoviću predložila suradnju. Njegova ideja da se ona realizira pokretanjem emisije u kojoj bi bilo riječi o životu, odnosno aktivnostima Hrvata u Srbiji, u cilju njihovog boljeg upoznavanja, svesrdno je prihvaćena. Dogovoreno je da *Vinkovačka televizija* ustupi svoj studio i tehničko osoblje, a druga strana dovodi goste i voditelje.

»Emisija se emitira svakog prvog petka u mjesecu u 16 sati i 10 minuta, a zamišljena je tako da se naizmjenice kao gosti dovode predstavnici hrvatske nacionalne manjine s prostora sjeverne Bačke, Podunavlja i Srijema. Tako gledatelji, putem političkih, društvenih i kulturnih tema mogu saznati kako žive, čime se bave, s kakvim se problemima susreću bunjevački i šokački Hrvati u Vojvodini, te o odnosu matične države prema njima. Ideja za pokretanjem ove emisije potekla je upravo zbog činjenice što

Hrvati u Hrvatskoj veoma malo znaju o svojim sunarodnjacima u Srbiji, a prema nekim procjenama ima i onih koji ne znaju da na prostoru susjedne istočne države još uvijek žive Hrvati, s obzirom na ratnu prošlost. Jeste da nas je manje, ali i dalje smo tu, i ova emisija je jedan od načina da nas bolje upoznaju i prepoznajući naše probleme, možda netko na neki način i pomogne. Također, putem nje moguće je ostvarenje nekog drugog vida suradnje sa zainteresiranim iz drugih dijelova Hrvatske. U svakom slučaju, samim tim što se za nas čuje, smatram da smo ispunili našu misiju«, ističe Ivan Ušumović.

Da se bolje upoznamo

Jedan od razloga za pokretanjem emisije *Hrvatska rič iz Vojvodine* krije se i u činjenici da Vinkovčani, osobito oni mlađi, nisu dovoljno upoznati s aktivnostima i manifestacijama hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, ističe Ana Šibenik Tomić.

»Cilj je promijeniti takvo stanje, odnosno Vinkovčanima, ali i općenito našem gledateljstvu približiti što rade i kako žive naši sunarodnjaci u Vojvodini. Isto tako cilj je dostupnima učiniti informacije koje se odnose na bogato kulturno stvaralaštvo, a ne samo i isključivo na probleme. Zbog poznatog senzacionalističkog pristupa nacionalnih medija, pozitivne informacije teže se, »probijaju« do javnosti. Da to ne bude tako... imamo *Hrvatsku rič iz Vojvodine* na *Vinkovačkoj TV*«, pojašnjava Šibenik Tomić.

Vinkovačka televizija svakodnevno emitira vlastiti program koji digitalnim signalom pokriva D1 regiju, odnosno Vukovarsko-srijemsku i Osječko-baranjsku, te dio Brodsko-posavske županije, kao i rubna područja uz granicu u zapadnoj Vojvodini i bosanskoj Posavini. Broj gledatelja značajno raste uzmu li se u obzir oni koji program prate putem streaminga ili različitih mreža. Također, emisije *Vinkovačke TV* prikazuju se i na drugim lokalnim postajama.

»Nakon 23 godine proširili smo se. Naime, u studenom je *Vinkovačka TV* odlukom Vijeća za elektroničke medije dobila koncesiju za televiziju u digitalnoj regiji D2 koja obuhvaća dio Bjelovarsko-bilogorske, Virovitičku-podravsku, Požeško-slavonsku i dio Brodsko-posavske županije. Tako nas na novom kanalu pod nazivom *Plava TV* prate i gledatelji s tog područja, što zapravo znači da u ove dvije digitalne regije pokrivamo sedam županija čiji žitelji mogu gledati *Hrvatsku rič iz Vojvodine*. Reakcije gledatelja idu u smjeru da su primijetili ovu emisiju, a u razgovoru s gostima iz Vojvodine dolazimo do zaključka da ona ima svoj smisao i određeni značaj za vojevodaanske Hrvate, što nam je osnovni cilj«, kaže Ana Šibenik Tomić.

Osim ove emisije za Hrvate u Vojvodini, *Vinkovačka televizija* nema emisije sličnog tipa iz vlastite produkcije za Hrvate iz dijaspora. Preuzima jednu emisiju *Naše TV* iz Mosta (BiH), koja se bavi iseljenicima, ali najčešće s drugih kontinenata, a ima i emisiju *Objektiv* koju proizvodi za nacionalne manjine s područja Hrvatske.

Gledatelji koji su propustili ili nisu u mogućnosti pogledati emisiju *Hrvatska rič iz Vojvodine*, mogu je potražiti putem YouTubea.

Ivana Petrekanić Sič

Tavankutske udruge na Sajmu slamarstva u Domžalama

Predstavljanje i razmjena ISKUSTAVA

Članice slamarškog odjela HKPD-a *Matija Gubec* i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta sudjelovali su na V. sajmu slamarstva (*Slamnikarski sajam*) koji je održan prošloga tjedna u Domžalama u Sloveniji.

Sajam u Domžalama okuplja i predstavlja različite vrste djelatnosti kojima je poveznica slama kao materijal. Tako su se među izlagačima predstavili oni koji slamu koriste kao materijal za izradu različitih predmeta: nakita, torbi, korpi, šešira, slika, igračka za djecu...

Organizatori sajma su Općina Domžale i Slamnikarski muzej Domžale koji djeluje pri Domu kulture *Franca Bernika* u tom mjestu. Sajam je jednodnevni, a vrijeme njegovog održavanja (prva subota u lipnju) simbolično označava i početak sezone nošenja slamnatih šešira. Njime se podržava promocija slamarske djelatnosti općenito, tradicija slamarstva u Domžalama, promovira se Slamnikarski muzej i sama općina Domžale. Sajam je tematski, a prezentira sve što se od slame može izraditi.

Osim izlagača iz »domaćeg« Domžalea, koji izrađuju šešire, na sajmu su bili sudionici iz Nizozemske, Hrvatske i Srbije. **Nevenka Obradović, Biserka Horvacki i Marija Rukavina** predstavile su tavankutsko slamarstvo suvenirima i minijaturama od slame. Tavankučani već treću godinu za redom sudjeluju na ovom sajmu. Marija Rukavina kaže za HR kako je značajno sudjelovati na svim manifestacijama i sajmovima slamarske umjetnosti, kako zbog promocije njihova stvaralaštva tako i zbog razmjene iskustava i ideja s kolegama koji se bave nekom vrstom stvaralaštva u tehnici slame. Osim izlagača, na sajmu su se predstavile i folklorne i plesne skupine.

I. D.

Obnova običaja na sv. Ivana Cvitnjaka

Priskakanje vatre u Đurđinu i Tavankutu

sv. Josipa Radnika, s početkom od 19 sati. *Priskakanje vatre* je sedmi put uvršteno u program subotičke *Dužijance*. Program će započeti paljenjem vatre, koju će preskakati i kroz koju će skakati mladi odjeveni u nošnju, članovi HKC-a *Bunjevačko kolo*, ogranak Centra u Žedniku i HKPD-a *Đurđin* iz Đurđina, a potom i ostali posjetitelji. Nakon *priskakanja vatre*, članovi folklorne skupine odigrat će nekoliko parovnih bunjevačkih igara, ukrašeni s vijencima od ivanjskog cvijeća.

Sutradan, u petak, 23. lipnja, običaj će biti prikazan u Tavankutu, ispred Etnosalaša *Balažević* s početkom u 20 sati, a u organizaciji mjesnog HKPD-a *Matija Gubec*. Kako organizatori navode, ovaj se drevni običaj nekada organizirao po selima i salašima, nije bilo šora u selu na kojima se nije palila vatra. Vatra se u većernjim satima palila od svetog Ivana do Petrova.

D. B. P.

Spomendan Ante Evetovića Miroljuba u Bačkom Aljmašu

Velikan bačkih Hrvata

Mjesna Hrvatska samouprava i *Bunjevački Divan klub* iz Bačkog Aljmaša (Mađarska) u subotu, 10. lipnja, organizirali su spomendan **Ante Evetovića Miroljuba**, pjesnika, svećenika, profesora filozofije, katehete, publicista i javnoga djelatnika koji je rođen u Bačkom Aljmašu (Bačkom Aljmašu) 12. lipnja 1862. a preminuo u Valpovu 24. veljače 1921. godine.

Misu na hrvatskom predvodio je bajmočki župnik **Zsolt Bende** uz prisustvo konzula savjetnika Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu **Nevena Marčića**, te predstavnika hrvatskih samouprava iz Kačmara, Čikerije i Kecskeméta. Uz prigodan program koji su priredili članovi *Bunjevačkog Divan kluba*, predstavnici gostujućih samouprava i diplomacije položili su vijence ispred Miroljubova spomenika koji se nalazi u parku pokraj crkve. U mjesnom Domu kulture priređen je program pod nazivom *Sastanak folklorni skupina bez granica*, a na kojem su sudjelovali gosti iz Hrvatske – Kulturno-umjetničko društvo *Kolo* iz Narda i Kulturno-umjetničko društvo **Aljmaš** iz Aljmaša. Predstavnik Hrvata iz Srbije bio je gajdaš **Augustin Žigmanov**, član HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta, dok su se domaćini predstavili kroz nastup mjesnog KUD-a *Zora*.

Nakon programa i večere uslijedio je *Hrvatski bal* koji je trajao da kasno u noć, a na kojem je svirao tamburaški sastav *Bačka* iz Gare.

Podsjetimo, Ante Evetović Miroljub spada u kulturne prvake bačkih Hrvata. Bio je prvi književnik iz te zajednice koji je pisao hrvatskim književnim, a ne narodnim jezikom. Suradivao je s Maticom hrvatskom, časopisima *Neven* i *Vijenac*. Njegov spomenik, djelo glasovita **Ivana Meštrovića**, koji se nalazi pokraj subotičke katedrale, otkriven je 1936. godine.

I. D.

Program u Subotici i Tavankutu

Ciklus hrvatskog filma i filmska radionica

Ovogodišnji *Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini* započet će u subotu 17. lipnja programom kratkog dokumentarnog filma autora koji su u dokumentaristici postigli iznimne rezultate i ostavili trajni trag u hrvatskoj filmskoj baštini. Program se održava u Art kinu *Lifka* s početkom u 11 sati. Bit će prikazana četiri ostvarenja: *Berač kamena* (2006.), trajanje 20 min., redatelj **Branko Ištvančić**; *Slamarke divojke* (1970.) traja-

nje 15 min., redatelj **Ivo Škrabalo**; *Druge* (1972.) trajanje 12 min., redatelj **Zoran Tadić** i *Plašitelj kormorana* (1998.) trajanje 30 min., redatelj Branko Ištvančić. Ulazak na projekciju je besplatan.

Ovaj je program povezan s filmskom radionicom *Kad se male ruke slože* koja počinje s radom u nedjelju 18. lipnja i koja će okupiti mlade iz hrvatske zajednice u Vojvodini. Radionica će se održavati na Etno salašu *Balažević* u Tavankutu u trajanju do 28. lipnja, a na njoj će se polaznici moći medijski opismenjivati, učiti o filmskoj kulturi i snimanju filma (od scenarija do realizacije) i snimiti kratki film. Potporu filmskoj radionici pružili su Zaklada *Adris*, Društvo hrvatskih filmskih redatelja i Ministarstvo kulture Republike Srbije.

Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini organizira Udruga za audiovizualno stvaralaštvo *Artizana* iz Zagreba i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra i u suradnji sa Zagreb filmom u okviru programa međunarodne suradnje. Voditelj programa i radionice je filmski redatelj Branko Ištvančić.

D. B. P.

**6. saziv Umjetničke kolonije *Panon-Subotica* 2017.
– 17. i 18. lipnja u dvorištu Doma DSHV-a**

Završetak proljetnih radova na Orluškovom salašu u Tavankutu

OČUVANJE arhitektonskog naslijeđa

arhitektonsko naslijeđe, koje bi sa svim tradicionalnim mobilijarom, prikupljenim na terenu, moglo biti nova i atraktivna zanimljivost budućim gostima koji dolaze u Tavankut. Osim ovog značajnog pothvata daleko je važnija poruka da i u današnje vrijeme brzog življenja i instant zadovoljstva postoji ljudska potreba za vraćanjem prirodi i bližnjemu. Stoga mi je iznimno drago što se moji prijatelji, ljudi dobre volje, rado odazivaju i uključuju u ovaj projekt prije svega poradi druženja i zajedništva, ali i radi potrebe kreativnog stvaranja i nastojanja očuvanja kulturne baštine.«

I. D.

Proteklih mjeseci, od ranih proljetnih dana rađeno je na revitalizaciji Orluškovog salaša u Tavankutu, ne bi li se raskrčilo raslinje koje ga je desetljećima okruživalo. Orluškov salaš, koji se nalazi pokraj glavne ceste na ulazu u Tavankut sa somborskog puta, jedan je od relativno sačuvanih salaša u ovom dijelu sela. Naporom vlasnika salaša **Ladislava Suknovića** i njegovih prijatelja pokušava se očuvati jedno zdanje autentično za bunjevačke Hrvate ovog kraja kao svjedočanstvo minuloga vremena.

U subotu, 10. lipnja, ponovno je organizirana *moba*, kojom je ujedno obilježen završetak proljetnih radova na ovom salašu.

»Orluškov salaš je jedini salašarski objekt na teritoriju Grada Subotice koji je Odlukom Vlade Srbije proglašen za kulturni spomenik«, kaže Ladislav Suknović. »Držim važnim sačuvati ovo vrijedno

Ivica Ivanković Radak novi predsjednik udruge

Ivica Ivanković Radak, Stjepan Beretić i Josip Ivanović

Redovita skupština Katoličkog društva *Ivan Antunović* održana je 7. lipnja u pastoralnom centru *Augustinianum* u Subotici. Predsjednik Društva mons. **Stjepan Beretić** molitvom je započeo sjednicu Skupštine, koja je u prvom dijelu raspravljala o izvješću o radu Društva za 2016. godinu, te planu i programu za 2017., koji su na koncu jednoglasno usvojeni.

Društvo je u 2016. godini realiziralo različite manifestacije i sadržaje. Samostalno je priredilo *Dane biskupa Ivana Antunovića* 17. i 18. siječnja, potom književnu večer u okviru *Dužijance*, koja je održana u Subotici 11. kolovoza, a bila je posvećena profesoru **Beli Gabriću** i skladatelju **Milanu Asiću**. Nadalje, Društvo je u 2016. godini također organiziralo i 30. *Zlatnu harfu* u Subotici 8. listopada, XX. Izložbu *Božićnjaci*, koja je bila postavljena u Subotici od 9. do 16. prosinca. Članovi Društva sudjelovali su i na izložbi božićnjaka u Somboru, održanoj 18. prosinca. Predstavnici Društva posjetili su predsjednicu Hrvatske **Kolindu Grabar-Kitarović** i tom prigodom uručili joj božićnjak. Veći dio događaja Društvo priređuje u suradnji s drugim udrugama, a riječ je o 6. *Prelu sićanja* 7. veljače, XIV. pokrajinskom susretu hrvatskih pučkih pjesnika *Lira naiva*, koji je održan u Žedniku 28. svibnja, Izložbi *S Božjom pomoći*, održanoj od 6. srpnja do 16. kolovoza i književnoj večeri u okviru *Dužionice* u Somboru 22. srpnja.

Od predviđenih naslova, u nakladi Društva *Ivan Antunović* ostvareno je u kontinuitetu tiskanje katoličkog lista *Zvonik* i kalendara *Subotička Danica*. Društvo je tiskalo i sljedeće knjige u sunakladništvu s drugim ustanovama i udrugama: *Vapaj duše – Lira naiva 2016.*, knjiga o.

Ante Stantića *Otajstvom Isusova djetinjstva do mistike – Ulomci iz pisane riječi o. Gerarda Tome Stantića*, knjigu sabranih stihova prerano preminule pjesnikinje **Tonke Šimić** *Moj kutak sriće*, te knjigu s. **Blaženke Rudić** *Povratak iskonu*, koja je izišla u sunakladi Društva i Kongregacije svetih Anđela Čuvara sestara Dominikanki.

Nastavljen je rad na projektu postavljanja biste svećenika i pjesnika **Alekse Kokića**. Realizacija ideje odvija se u suradnji Katoličkog društva *Ivan Antunović*, Hrvatskog nacionalnog vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. U 2016. godini izrađen je gipsani odljev spomen-biste Alekse Kokića, čiji je autor **Tibor Szarapka**, akademski kipar iz Subotice. Tijekom 2016. godine i rad na podizanju spomenika biskupu **Ivanu Antunoviću** došao je do faze izbora autora za spomenik. Spomenik će izraditi akademski kipar **Bernard Pešorda**.

Usljedilo je podnošenje financijskog izvješća za 2016. godinu, kojega je izložio tajnik Društva vlč. dr. **Ivica Ivanković Radak**, što je također jednoglasno prihvaćeno. Pristupilo se potom i usvajanju plana rada za 2017. godinu koji je iznio mons. Stjepan Beretić. Uz već redovita događanja, valja istaknuti prigodna izdanja među kojima je knjiga o kalačko-bačkom biskupu pod naslovom *Pavao Tomori*, čiji je autor **Vilmos Fraknoi**, Prinosi **Ante Sekulića u Tkalčiću** – 4. svezak Izabranih djela **Ante Sekulića**, zbornik radova sa znanstvenog skupa o Albi Vidakoviću koji je održan 2014. godine.

U drugom dijelu rada sjednice Skupštine uslijedilo je glasanje za novo čelništvo. Budući da je posljednja izborna Skupština održana 2013. godine, dosadašnjim članovima Vijeća istječe mandat od 4 godine, te je ova sjednica Skupštine ujedno bila i izborna. Prije početka izbora novih mandata, predsjednik msgr. Stjepan Beretić izrazio je zahvalnost za obnašanje dužnosti predsjednika Društva i predložio za mjesto novog predsjednika dosadašnjeg tajnika društva, vlč. dr. Iviću Ivankovića Radaka, kojega je Skupština izabrala na tu službu. Na mjesto potpredsjednika Društva prisutni članovi Skupštine izabrali su dosadašnjeg rizničara Društva **Lazara Cvijina**. Novoizabrani predsjednik na koncu se obratio prisutnima, izrazivši zahvalnost za povjerenje mu dužnost i istaknuo važnost zajedničkog rada svih članova Društva na kulturnoj, povijesnoj i duhovnoj djelatnosti Hrvata u Bačkoj, te u promicanju kršćanskih vrijednosti u sredini u kojoj danas živimo, što su dva osnova cilja Katoličkog društva *Ivan Antunović*.

Klara Dulčić

Božja briga preko pastira

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Isus je svoje javno djelovanje proveo hodaću, promatrajući prirodu i čovjekovu djelatnost, te se tim slikama služio naviještajući Božje kraljevstvo. Tako na jednostavan i slikovit način dotiče i otvara srca ljudi za oslušivanje njegove riječi. Jedanaeste nedjelje kroz godinu Crkva se u evanđelju susreće s Isusom i njegovim osjećajima prema narodu koji je kao ovce bez pastira (usp. Mt 9,36). Zato poziva Dvanaestoricu.

Pastir i stado

Evanđelje na samom početku govori da se Isus sažalio nad mnoštvom. Ovo Isusovo sažaljenje izražava Božju dobrotu, milosrđe i ljubav prema čovjeku. Nije riječ o prolaznom osjećaju ganuća, već o snažnom osjećaju iz kojeg proizlazi cijelo Isusovo poslanje. Zato je njegovo javno djelovanje hod i susret s ljudima uočavanje njihovih potreba i teškoća. Na tom putu susreta i djelovanja s Isusom se nalaze i njegovi učenici, a danas i cijela Crkva. Potaknut sažaljenjem prema narodu, Isus izabire Dvanaestoricu za buduće pastire, koji će, poput njege, narod voditi, poučavati i hrabriti. Apostoli će i nakon što on ode k Ocu nastaviti hodati, susretati i uočavati potrebe ljudi, te potaknuti uočenim djelovati. Oni će biti pastiri koji hodaću sa svojim stadom.

»Kad Isus ugleda mnoštvo, sažali se nad njim...« (Mt 9,36). Isus je ugledao masu, ali je vidio potrebe pojedinaca. Njegov narod nije za njega mnoštvo, nego brine za svakog ponatop, te je njegovim sažaljenjem obuhvaćeno sve ono što čini brige svakog pojedinog čovjeka u mnoštvu koje ga je okruživalo. Tako Isusov sažalni pogled ohrabruje, jer pojedinac zna da ga on primjećuje i razumije, da pred njim nije samo dio mase, jer Isus kad promatra mnoštvo, zapravo promatra pojedince, no ne zaboravlja i zajedničke potrebe. Njegovo sažaljenje, tj. njegovo milosrđe je sveobuhvatno. To je odlika pastira koji brine za svoje stado, on brine za svaku ovцу posebno, ali i za stado u cjelini. Ako bi činio drugačije, ne bi bio pravi pastir i njegova briga ne bi bila potpuna. Na taj način će za Kristovo stado, za Crkvu, nastaviti djelovati Dvanaestorica, a kasnije i nasljednici apostola, biskupi i svećenici, sve do danas.

Ključ za takvo djelovanje je hod i susretanje s narodom, poznavanje pojedinca, strpljivo slu-

šanje i razgovor. Iz ovog konteksta mi možemo sada kritizirati naše pastire, naše svećenike, no to nije na nama. Na nama je da se zapitamo kakvo smo mi stado, jesmo li neposlušno, koje bježi od pastira, ili s njim surađujemo. Narod je Isusa tražio, išao je za njim u želji da će primiti utjehu i pomoć. I mi danas trebamo svog pastira tražiti, surađivati s njim, otvoriti mu se. To je jedini način da on svoje pastirsko poslanje i službu izvrši. Trebamo znati da on jeste naš pastir, ali nije tu samo kada se mi sjetimo da trebamo primiti sakramente, od krizme do vjenčanja. Nije njegova zadaća da udovoljava našim zahtjevima kada od obreda želimo napraviti svečane ceremonije kako bi na filmski način obilježili ženidbu ili krštenje. On je naš pastir svaki dan i s njim trebamo surađivati tako što ćemo biti aktivni članovi Božjeg naroda.

Moliti za duhovna zvanja

Druga slika koju Isus koristi, a koja je njegovim suvremenicima bliska je žetva i radnici. On kaže »Žetve je mnogo, a radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju« (Mt 9,38). Ovim riječima poziva nas da molimo za duhovna zvanja. On poziva mlade u svećenike, redovnike i redovnice da budu radnici u njegovoj žetvi. No, nije lako odazvati se tom pozivu, jer taj odaziv znači odabrati sasvim drugačiji način života i naići na nerazumijevanje u svijetu, među prijateljima, rodbinom, a često i u najužoj obitelji. Stoga se nije lako odlučiti i pozitivno odgovoriti na Božji poziv. Moderan svijet često ne razumije kršćanske vrijednosti i ideale, odbacivanje ovozemaljskih tekovina radi Božjeg kraljevstva, pa takva odluka može izazvati porugu i osudu. Stoga djevojkama i mladićima koji su od Boga pozvani i odabrani za duhovni poziv treba naša podrška i molitva.

Oni koji su već izabrali put posvećenog života susreću se na njemu s mnogim teškoćama i izazovima. Nije uvijek lako odoljeti kušnjama, prosuditi ispravno situacije i biti ustrajan. I njima je potrebna naša podrška i molitva, te naša otvorenost za suradnju. Kao članovi Božjeg naroda dužni smo moliti za svoje pastire koje nam je Bog odabrao, kao i za one buduće koje Bog poziva, a koji se još nisu odazvali.

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
PLANDIŠTE	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Bandaš i bandašica *Dužijance* 2017.

Velika čast

Po već ustaljenom običaju na blagdan Tijelova, koji se slavio jučer, 15. lipnja, u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici predstavljeni su ovogodišnji bandaš i bandašica *Dužijance*. Za bandaša je izabran **Luka Gabrić**, a za bandašicu **Ana Ivanković Radak**.

Bandaš

Bandaš Luka Gabrić ima 21 godinu i živi u Subotici s roditeljima i mlađim bratom **Markom**. Po zanimanju je elektrotehničar telekomunikacija, a trenutačno radi u firmi koja se bavi trgovinom dentalne opreme.

Iako pripada župi sv. Marija, župa koju osjeća svojom je katedralna, jer s obitelji uvijek ide ondje na mise, a ondje je išao i na vjeronauk. Luka je dugogodišnji čuvar Božjega groba i kaže da je to oduvijek želio postati:

»Još dok sam bio mali ministrant shvatio sam da je biti čuvar Božjega groba vrlo posebna i važna uloga. Drago mi je što sam kada sam odrastao i ja mogao stati uz momke koje sam nekad gledao s tako puno poštovanja.«

Kao odgovor na pitanje što za njega znači biti bandaš i *Dužijanac* općenito, Luka kaže:

»Svaki blagdan koji se slavi u našoj Crkvi je poseban, ali postoje neki dani koji se svojom ljepotom ipak izdvajaju od ostalih. Takva je *Dužijanac*. Mladi i djeca su u narodnim nošnjama, oltar ukrašen žitom, narod s nekim toplim ponosom u očima, propovijed koja dirne u srce pa još kada glas nekog svećenika zadrhti od miline... Kao dijete nisam puno toga razumio, ali kao ministrant sam uvijek osjećao zadovoljstvo što sam tamo, što sam i ja dio toga. Nisam nikada pomišljao da bih mogao biti bandaš – nisam u folkloru, nisam se oblačio u nošnju... Ipak, pripala mi je ta velika čast i zaista sam sretan zbog toga. Možda ću bolje znati odgovor na pitanje što za mene znači biti bandaš tek kada sve ovo prođe. Trenutno osjećam da je predamnom nešto veličanstveno i radujem se što ću iskusiti sve što *Dužijanac* nosi sa sobom.«

S obzirom na to da Luka nema svoju nošnju, kaže da mu je iz Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanac* **Ivan Piuković** ponudio pomoć u tome te da će je za prigodu *Dužijance* posuditi.

Luka je od šeste godine trenirao stolni tenis, često išao na natjecanja i puno putovao, a sada kaže da mu pored posla ne ostaje puno vremena za bilo kakav hobi.

Bandašica

Bandašica Ana Ivanković Radak ima 20 godina, također je iz Subotice, gdje živi s roditeljima i braćom **Ivanom** i **Markom**. Studentica je Poljoprivrednog fakulteta u Bačkoj Topoli, a župa kojoj pripada je Isusovo Uskrsnuće.

Ana ističe da joj je velika čast što će ove godine biti bandašica i da je oduvijek to željela.

»*Dužijanac* je jedna krasna prilika da se pokaže zahvalnost Bogu za žetvu i rod, osobito zato što se zahvala vrši prema našim bunjevačkim običajima. Upravo to za mene znači i biti bandašica, pokazati zahvalu Bogu čuvanjem bunjevačkog identiteta. Zato mi je to dugo i bila želja«, navodi Ana.

Ona kaže da od bunjevačke tradicije osobito cijeni ljepotu nošnje i da će za *Dužijancu* obući svoju, za tu prigodu šivenu nošnju.

»Bunjevačka nošnja mi je oduvijek bila najimpresivnija. Odlučila sam šiti novu nošnju za *Dužijancu* koja će imati urađeni zlatovez, a vrlo sam ponosna što imam i bunjevačku svilu u svojoj kolekciji«, kaže Ana koja je u toj svili proglašena ove godine *najlipčom preljom* na *Velikom prelu*.

Ana dodaje da joj je svaka nošnja lijepa na svoj način te da voli oblačiti bilo koju vrstu nošnje.

»Osim svile, oblačila sam još i sefire te bijeli šling. Bijeli šling mi je prekrasan, osobito u kombinaciji s rađenim papučama koje sam, također, nedavno uvrstila u svoju kolekciju bunjevačke nošnje«, kaže bandašica.

Trenutačno nema nikakav hobi, a kao dijete se bavila folklorom i svirala je četiri godine u Subotičkom tamburaškom orkestru. Kaže i da joj je želja uključiti se u rad slamarske sekcije, jer smatra da je to tehnika s kojom se može napraviti puno stvari.

J. D. B.

Knjiga *Slikam te riječima* Željke Zelić

NERASKIDIVA povezanost svjetla i tame

Ova zbirka poezije u potrazi je za vlastitim prostorima sreće. Autorica ispisuje lirski putopis, mapirajući mjesta koja do tih prostora sreće vode

Slikam te riječima je druga pjesnička zbirka Željke Zelić izašla u nakladi NIU Hrvatska riječ iz Subotice. Govoriti i pisati o poeziji uvijek sa sobom nosi rizik učitanja onih značenja proisteklih iz osobnog čitateljskog doživljaja. Govoriti o poeziji Željke Zelić jest govoriti o doživljaju poezije doživljenog i (ne) doživljenog. Poezija koja je čista i prozirna, na mahove mirna voda u kojoj se zrcali naše osobno iskustvo koje se osvježava u dodiru s čistom vodom poezije. Namreškati tu ravnu površinu i zaroniti iz uzavrelosti misli i osjećanja u hladnu i često otrježnjujuću stvarnost poetskog jezika osvježenje je na smisa-

Željka Zelić
**SLIKAM
TE
RIJEČIMA**

onom i jezičnom planu.

Njene riječi i jesu žive slike, koje se smjenjuju s različitom dinamikom, o čemu svjedoči i sam jezik pjesama. Pokatkad suzdržan, zaustavljen glas u grlu, zamrznuta slika snažnog emotivnog naboja, a onda raspjevan i obojen, stvara sinesteziju boja i zvukova, koja na osobit način pridonosi bogatstvu pjesničkog jezika ove zbirke.

U stalnom stvaranju veze između bliskog i dalekog, u međuprostoru koji se nalazi unutar binarne opozicije na čijim se polovima nalaze ova dva pojma nastaje čitav svijet poezije osobnog doživljaja. Pjesnikinjin svijet koji neprestano pokušava doći do zraka unutar tog zatvorenog i omeđenog prostora kreće se i prijeti rušenju brana koje ga stežu. Izlaz iz tog svijeta koji pritiska jeste pogled u nebo. U stalnom kretanju pogleda od neba ka zemlji i obrnuto stvara se hijerarhija pogleda – od zrnca prašine ka nebu i nazad.

U zgusnutosti i zbijenosti jezika očituju se osjećanja koja su ispod površine ovih pjesama u kojima se kao dominantna osjećanja u pjesmama javljaju ljubav i čežnja, a zatim i traganje. To je traganje za ljubavlju, ali i traganje za pravim čvrstim riječima koje grade prebivalište za čitav pjesnikinjin svijet. Jezik zbirke je pročišćen i ima svoj vlastiti poredak, čitatelj može osjetiti da se na tom jeziku radilo, jer su slike dobro fokusirane, izoštrene.

Forma pjesama kreće se od zgusnutog, eliptičnog iskaza do pjesama u prozi. Dominantni motivi pjesama su ljubav, glad za ljubavlju, čežnja i motiv očiju kome je posvećen ciklus pjesama *Akvarel u očima*, kao i motivi smrti i novog života koji iz nje proizlazi.

Pjesma je svjetiljka u koju treba dolijevati ulje novih riječi. Ona je istovremeno put i putokaz; što se očituje i u stihovima pjesme *Sjaj u mraku* iz ciklusa *Akvarel u očima*: »Kap / tražim sjaja, / pjesmom – / na mračnim mjestima.«

Neraskidiva povezanost svjetla i tame rađa stihove. Poezija je putovanje unutar sebe i donošenje na svjetlost, pred sebe i druge, onoga najdragocjenijeg unutar pronađenog. Ritam i rima su često značajni za ostvarivanje misaone i emotivne cjelovitosti. Osjećanja koja se kreću u širokom rasponu tonova i boja ipak su vješto vezana jezikom, te ne dolazi do rasplinjavanja.

Ova zbirka poezije u potrazi je za vlastitim prostorima sreće. Autorica ispisuje lirski putopis, mapirajući mjesta koja do tih prostora sreće vode. Put nije uvijek prohodan, naprotiv, često nailazi na prepreke i to je jezikom i stilskim sredstvima jasno iskazano. Hodajući tim prostorima koji su nekad imračni i neprohodni, kada slute smrt, lirski subjekt se ne plaši tog konačnog trena: »hr-lim ka svjetlu neistrošenih duša / koje obavijene u bijelo čekaju obali« ili »i u tom času smrtnom / kad titraj duha utihne i / duša se u strahu / od putovanja pokoleba, / dotakni u smrti – / ne boj se – / trenutak vječnosti i neba.«

U pjesmama se slika priroda, ali i prostor grada, lirski subjekt je šetač, a mijenja se i pozicija onog s kim se susreće. Nekada je to drago, blisko lice, a zatim slučajni prolaznik, prosjak i, na koncu, stranac.

Riječi su stvoriteljice života, imaju snagu sačiniti nove lirske svjetove. Na kraju zbirke nalazi se, vjerujemo i najava novih pjesama-slika, stihovima: »Točka – / nije kraj. / Svaki početak / na točku slični.«

Klara Dulić

Nesvakidašnji životni put i djelo

Premijeru predstave *Kvej-Lan* **Pearl Buck** glumci Hrvatske drame subotičkog kazališta premijerno su izveli 20. svibnja 1953. godine. Prigodom ove izvedbe redatelj predstave prof. dr. **Vojmil Rabadan** za čitatelje teatarskog glasila *Naše pozornice* napisao je: »Američka spisateljica Pearl Buck i kod nas je jedno od najpopularnijih stranih književnih imena, zahvaljujući brojnim našim prijevodima njenih djela i filmova od kojih je osobito Dobra Zemlja ostala nezaboravna. I životni put i književno djelo Buckove neobično su zanimljivi. Rođena 1892. godine u USA dospjela je kao dijete američkog misionara u Kinu, već u trećem mjesecu života, otuda česti krivi podaci da se rodila u Kini. Ali istina je, najprije je naučila govoriti kineski, a tek onda svoj materinji jezik, zaslugom kineske dadi-lje koja ju je odgojila. Ta je žena izvršila na djevojčicu prvi utjecaj, presudan za njezin budući život i rad, koji kasnije upotpunjuju ideje oca-misionara i odgoj majke koja je u kćeri vrlo rano razvila smisao za glazbu, umjetnost i ljepotu. Nakon mladosti provedene u Kini svršila je sveučilišne nauke u Americi, pa se opet vratila u Kinu gdje je predavala englesku književnost na sveučilištu u Nankingu i na Chung Yang University. Od 1932. živi u Americi, gdje se potpuno predala književnom radu.

Jelka Asić i Antun Kujavec

njegove psihe i mentaliteta, razgrne pepeo sa strogim odgojem zapretanog žara najplemenitijih osjećanja i težnje za napretkom, koji u većoj ili manjoj mjeri tinja ili buktu u svim ljudima, na svim zemljopisnim širinama i u svakom vremenskom razdoblju. Otuda ona neobična osjećajnost i topli humanizam, koji neodoljivo osvaja u djelima Buckove kroz egzotiku okvira i epsku monumentalnost zbivanja u sukobu starog i novog vremena na žutom istoku i u izumiranju jedne tako stare, bogate i u mnogočemu sebi kontradiktorne civilizacije. Istočni vjetar – Zapadni vjetar sadrži jedan od najuspjelijih ženskih portreta, koji je Pearl Buck stvorila o Kineskinji. Radi se o kineskoj ženi, odgojenoj na tradicionalan način, koju udaju za Kineza školovanog na Zapadu i već naviklog na to da žena ne smije biti samo ‚poluslužavka‘, ‚polumilosnica‘, pokorna i dražesna lutkica s povezanim i iznakaženim stopalima.

Nastanak svjetski znanih romana i drugih djela

Pisati je počela relativno kasno, u trećem deceniju života, mada je sklonost književnom stvaranju osjećala mnogo ranije. Prvi njezin napis izašao je u *Atlantic* magazinu u Bostonu 1923. Naredne godine objavljuje *Beauty in China* i *The Chinese Student Mind*, a na putu u Ameriku, 1925. počela je pisati roman *East Wind – West Wind*, objavljen mnogo kasnije i ubrzo preveden na hrvatski jezik pod naslovom: *Istok – Zapad*. Zaredaše potom mnoga veća i manja djela, trilogija *The Good Earth* (*Dobra zemlja*), *Sons* (*Sinovi*), *The House Divided* (*Rascjep u kući*), pa čuvena *The Mother* (*Majka*), *Fighting Angel* (*Ratoborni anđeo*), te još nekoliko romana i zbirki novela, koji joj stekoše silnu popularnost po čitavom svijetu, prve književne nagrade u Americi, a konačno i najveće međunarodno književno priznanje, Nobelovu nagradu za 1938. godinu.

Zaokoupljenost dalekim, tajanstvenim Istokom

Kako sva njezina djela opisuju Kinu i Kineze, moglo bi se pomisliti da Pearl Buck svoje uspjehe duguje isključivo senzacionalnoj privlačnosti tog dijela zemlje, dalekog i tajanstvenog za zapadni svijet. Ali srećom nije tako. Pearl Buck opisuje vrlo potanko i zanimljivo kineski pejzaž, običaje, život i nošnju, ali glavna joj je težnja da pronikne u dušu kineskog čovjeka i da, osvjetljavajući specifičnost

Tortura u službi – Ideala ljepote

Poznato je da su kineskim djevojčicama čvrstim stezanjem nasilno smanjivali stopala, koja su kasnije čitav život morala biti svezana zavojima, pa je pokret za emancipaciju i prosvjeđivanje Kineskinja imao kao geslo odvezivanje stopala, slično skidanju zara u Muslimanki.

Četiri scenske reminiscencije

U romanu *Istočni vjetar – Zapadni vjetar* glavna junakinja Kvej-Lan i njezini problemi potisnuti su naskoro u pozadinu drugih aktera djela. U dramatizaciji, koja doživljuje svoju praiizvedbu na subotičkoj pozornici, Kvej-Lan ipak ostaje do kraja središnja figura, zato je njena ličnost popunjena crtama drugih prikaza Kineskinja iz djela Buckove, pa i nekih još neobjavljenih kod nas. I to i dijalog, koji je tek mjestimice citat, teži autoričinu cilju, ideji izmirenja starog i novog svijeta, Istoka i Zapada putem približavanja čovjeka čovjeku i uporne borbe za napredak i oslobođenje ljudskog duha. Ove ‚četiri scenske reminiscencije‘ na djelu Pearl Buck prikazane su na subotičkoj pozornici u režiji, inscenaciji i kostimima zagrebačkog redatelja, prof. Vojmila Rabadana, k. g., uz scensku glazbu maestra Milana Asića. Četiri noseća lika tumačili su: Jelka Asić (*Kvej-Lan*), Slava Bulgakov (*Njena majka*), Miša Paraskijević (*Američanka Mary*) i Antun Kujavec (*dr. Wang-Kung*). Pratnja na harfi: Stevan Weber.« [N. p. 11-12., 1952/53., 4-6.].

CRKVENI ZBOR iz Sonte

Fotografija je snimljena 2. travnja 1935. godine u Sonti. Na njoj su djevojke zbora crkve sv. Lovro iz Sonte. Pjevanju ih je učio učitelj **Mato Šibalin** sa svojom suprugom. Mato je odgojio mnoge generacije školske djece u Sonti, a pošto je bio i kantor u crkvi, vodio je i ovaj zbor. Poznao je cijelu Sontu od maloga do velikoga. Bio je strog i pravedan učitelj, a u zbor nije mogao biti uključen onaj tko nije imao sluha. Na *pivanje* se obično išlo nedjeljom poslije večernje, a po potrebi i sredinom tjedna.

Poslije učitelja Šibalina crkveni zbor je vodio kantor **Lacika** (prezime nepoznato), zatim učiteljica **Paula** (prezime nepoznato). Pjevačice crkvenog zbora se u Sonti zovu *gosponoše*. One su na *Brašancevo* u procesiji, koja je obilazila crkvu, nosile kip Majke Božje, Bezgrješno Začeće. *Gosponoše* u prvome redu su odjevene u najsvečaniju narodnu nošnju *pulanku*. Obuvane su u papučiće, cipele i sandale. Prva osoba na fotografiji ima pripasan svileni molovani pregač, dok ostale imaju *plantikama* pregače. Šesta osoba ima *pregač s plantikama legirkama* (svilene vrpce s utkanim cvjetnim motivima i ornamentima), koje se danas u Sonti mogu rijetko naći. Peta osoba u redu nosi oko vrata crvenu vrpču koja se spušta na prsa, a na lijevoj strani nosi mašnu od istoga materijala. Tako su se Šokice u Sonti ranije ukrašavale. *Gosponoše* u drugom redu nisu odjevene u *pulanku*. *Gosponoše* su u crkvi pjevale na svim blagdanima. Pošto su bile vesele i razdragane djevojke u domu mladeži su također bile prve u kolu, a naročito razigrane u kolu *gibanica*. Na fotografiji su u prvom redu: **Ana Prelić, Kopunova** (1920. – 2008.), **Eva Jakšić, Trapelova** (1914. – 1990.), **Pavka Pejak, Čulina** (1919. – 2007.), **Manda Vidaković, Glavanova** (1929. – 2006.), **Marica Zlatar, Čendešova** (?), **Pavka Zec, Sosina** (1914. – 1984.), **Manda Domić, Čelina** (1917. – 2004.), **Kata Matić, Matičeva** (?) i **Ana Nimak, Tirikina** (1919. – 1999.). U

drugom redu su sestre **Ana i Marica Krstin, Tacine** (?).

Kontinuitet zbornog, crkvenog pjevanja se nastavio do današnjih dana. O zbornom pjevanju sa zanosom priča **Manda Šokac, Žiškova (Sosina)**, rođena 1943., koja je od malih nogu pjevala u zboru i istovremeno nesebično posluživala u župi i crkvi. U danima njene mladosti kantori su bili **Antun Prelić, Čokotov** i **Stipan Poturica, Tošin**. Uvježbavanje pjevanja se održavalo dva puta na tjedan, a orgulje u crkvi su svirala oba kantora. U to vrijeme se mnogo putovalo na hodočašća u kojima su obavezno bile i *gosponoše*.

»Svud su nas rado primali«, kaže Manda, »u Dubrovniku, Splitu, Šibeniku, na Trsatu, Međugorju, Mariji Bistrici, Zagrebu, Olovu, na Tekijama, u Subotici, Somboru...«

Mnoga hodočašća je prošao naš zbor, pa i ono na svetu Anu. Kapelica sv. Ane (danas još samo Kristovo raspeće) se nalazilo na tromeđi Sonte, Bogojeva i Miletića, udaljeno 6-7 km od Sonte. Procesiju su predvodile svake godine *gosponoše*. Od crkve sv. Lovro u Sonti, pa sve do svete Ane se išlo pješice pjevajući i moleći cijeli Ružarij.

Nakon upokojenja kantora Tune i Stipe u Sontu je stigla vjeroučiteljica, orguljašica i pjevačica **Kristina Ralbowsky**, koja je također ostavila dio sebe u sončanskoj crkvi. Najvrjedniji dio su mladi odgojeni u vjeri i mlada orguljašica **Klaudija Krstin, Kozonjina**, koju je Kristina obučila i zainteresirala za orgulje. Tako zbor nastavlja tradiciju, a i dalje se zove *gosponoše* iako su u njemu sudjelovali i sudjeluju i muškarci.

Pitam Mandu:

Koju ste pismu pivale kad ste Gospu nosile?

...Ti utjeha si prava, zaštitnica bijednih nas...

Ispraća me besprijeckorni sopran, a od njega ječi okoliš.

Ruža Silađev

MALE MATURE u Subotici, Tavankutu, Đurđinu i Maloj Bosni

protekli tjedan bio je u znaku maturanata. Ponosni roditelji, sretni osmaci, zadovoljni nastavnici... posljednji sat s razrednim starješinom, diplome, cvijeće, pozdravi... osmijesi i suze... fotografiranje za uspomenu, objave na društvenim mrežama, čestitke... nizale su se slike bogate bojama i emocijama koje nikoga nisu ostavljale ravnodušnim. Završena je još jedna etapa u životu naših osmaka koji su protekla tri dana polagali završne ispite. Još samo malo i sve će se završiti, ljeto će odista početi i

svi će na zasluženi odmor. A na jesen nova škola, novo društvo i nove nade. Ostat će samo fotografije da ih ponekad prelistamo.

S ponosom predstavljamo »male« maturanate osnovnih škola *Matko Vuković* iz Subotice, *Matija Gubec* iz Tavankuta, *Vladimir Nazor* iz Đurđina i *Ivan Milutinović* iz Male Bosne (čija je objava našom pogreškom izostala u prošlom broju, te im se ispričavamo) koji su stasali za novu razinu svoga života. Želimo im puno sreće u nastavku školovanja.

Tavankut

Đurđin

Subotica

Mala Bosna

Pčelarstvo Sudarević

Vam nudi prirodni vrcani med.

Od davnina poznat kao lijek, nezaobilazan dodatak toplim napitcima, aktivni učesnik zdrave ishrane, najbolji prijatelj naše kože i kose - njegovo veličanstvo, MED

BAGREM MED - CVETNI MED - MED SA MATIČNIM MLEČOM
MED SA POLENOM I MATIČNIM MLEČOM - PROPOLIS - POLEN

Kontakt:

Sudarević Kalman: 064/21 31 871

Sudarević Ivan: 060/036 82 27

Oproštaj od vrtića

»Godina se približila sedma,
za vrtiće postali smo stari,
čekaju nas obaveze nove,
đačke torbe, sveske i bukvari...«

I baš kao što pjesma kaže, još jedna generacija predškolaca na hrvatskom jeziku stasala je za oproštaj od vrtića. Bio je to prvi u nizu oproštaja koji će tek uslijediti u njihovim životima, te je stoga tako poseban i važan. Prošlog tjedna održane su završne priredbe predškolace subotičkih vrtića *Marija Petković Sunčica* i *Marija Petković Biser*, te *Petar Pan* iz Tavankuta i *Bambi* iz Male Bosne. Na njima su sada već bivši vrtićanci, njih 28, svojim najbližima, roditeljima, rodbini i prijateljima pokazali što su sve naučili u vrtiću. Pjevalo se, plesalo, recitalo, glumilo... na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku. Bilo je i suza i smijeha, ali i koji bečarac.

Kako svaki kraj znači i novi početak, sada s nestrpljenjem očekuju rujan kada će sjesti u školske klupe i započeti novo značajno razdoblje u njihovim životima.

Sutra Susret ministranata u Tavankutu

Tradicionalni susret ministranata Subotičke biskupije bit će održan sutra, 17. lipnja, u Tavankutu u crkvi Srca Isusova. Toga dana bit će, kao i svake godine, održana misa, druženje i natjecanja.

Flâneuri u Sinagogi

I ove su godine članovi čitateljskog kluba *Flâneuri* obilježili 10. lipnja – Svjetski dan secesije. Kao radoznali šetači ovoga puta prošetali su kroz subotičku Sinagogu, u kojoj su u tijeku restauratorski radovi. Sa šljemovima na glavi kroz eksterijer i interijer Sinagoge su ih vodili mr. **Gordana Prčić Vujnović**, arhitektica Međupćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica, **Vladimir Džamić**, povjesničar umjetnosti Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture Beograd i **Andrea Feher**, odgovorna šefica gradilišta.

Nakon gotovo par desetljeća obnove, subotička Sinagoga, biser mađarske secesije, bit će do kraja godine završena i otvorena za posjetitelje.

S radošću očekujemo i ovaj događaj kada ćemo proslaviti i 115. godišnjicu od izgradnje ovog monumentalnog zdanja, kojeg su projektirali **Marcell Komor** i **Dezső Jakab**.

SUNČANA AKCIJA
-10%

SUBOTICA *Toth optika* 024/ 551 045

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com	U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.	
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.	Starija kuća (4 sobe, ručiona, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za stan ili kuću (centar) u Zagrebu. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Prodajem stroj šivače marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.	Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Kata-rina Turkal. 025 5742 136.	Prodaje se stan na Radijalcu od 52 m ² . Tel.: 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva člaka ili studen-ta. Lokacija Zemun. Tel.: 011 3077036.	Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 1488
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.	Povoljno prodajem protočni bojler s 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.	Prodaje se veći i manji (skoro ne-korišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Tražim ozbiljnu žensku osobu za dvorbu bračnog para u Svetozar Miletiću za nekretninu. Tel.: 00385 32832310	Prodaje se dvosobna kuća u nizu kod Šibenika 65m ² , cijena 50.000. Kontakt telefon 064-11-31-287.

POGLED S TRIBINA Vulkan

Sve je teklo po planu do posljed-nje minute regularnog dijela kvalifi-kacijskog susreta skupine I između Islanda i Hrvatske, a onda je **Magnu-sson** skočio i zabio glavom za po-bjedu domaćina. I tako je veliki sin (Magnusson) svoje male zemlje (oko 350.000 stanovnika), jedne od malo-brojnijih koje su manje od Hrvatske donio nova tri boda Islandu koji sada dijeli prvo mjesto s Hrvatskom na ta-blici.

Godine 2010. je Eyjafjallajökull (islandski vulkan) svojom erupcijom zaustavio gotovo cijeli zračni promet iznad Europe, a sada je nogometna islandska erupcija ozbiljno ugrozila hrvatski put prema Rusiji. Opasno se zadimilo pred očima izbornika **Ča-čića** i sada predstoji neizvjesno raz-doblje preispitivanja i mobiliziranja svih raspoloživih snaga za naredne susrete.

Umjesto mirnog, relaksirajućeg ljeta, nogometnom stožeru reprezentacije i HNS-u predstoje mjeseci u kojima će se, osim visokih vanjskih temperatura, zasigurno dodatno

kuhati u magmi islandskog vulkana, izbačenoj na koncu susreta u Reyk-javiku.

Je li opravdanje što su vatreni na-stupili bez šestorice reprezentativa-ca iz prvog plana? Zasigurno nije, jer su i mnogo slabije (po imenima) po-stave odigrale mnogo bolje (rezul-tatski) protiv možda i jačih momčadi od Islanda. Čini se kako su »udarne pile«, zbog umora od velikih susre-ta u proteklom tjednima, otupjele u posljednjem važnom susretu ovog dijela sezone.

General treba biti prije bitke a ne poslije nje, no ipak je novinarska zadaća zapitati se je li glavni strateg možda trebao i morao bolje posložiti crveno-bijele kockice.

Razmišljat će on o tome cijelo na-stupajuće ljeto, jer nova igra kockica slijedi već 2. rujna kada u Zagreb stiže Kosovo, a samo tri dana kasni-je slijedi gostovanje kod probuđene Turske koja trenutačno ima samo dva boda manje. Jednako kao i Ukra-jina, pa je situacija u skupini I maksi-malno zakomplicirana.

Na redu je erupcija hrvatskog no-gometnog vulkana.

M. D.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 20. 6. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Nova sezona veslačke ekipe HKUD-a Vladimir Nazor iz Sombora

U iščekivanju NERETVANSKOG maratona

Somborski kanal i neretvanska lađa, a u lađi *Salašari somborski*. To je slika na somborskoj tromedi posljednjih tjedana. Pripremaju se *Nazorovi* veslači za ovogodišnju sezonu. Iza njih je već natjecanje na zagrebačkom Jarunu, zbog financija odustali su od odlaska na Korčulu, ali zato od Neretve i Vukovara ne odustaju. Okosnica veslačke momčadi osmero je iskusnih članova koji u veslima imaju već šest neretvanskih maratona, ali ima i novajlija u ekipi.

Salašari uvijek optimisti

»Bit će nam ovo sedma godina kako odlazimo na *Maraton lađa* na Neretvi. Nekako osjećamo da bi ovogodišnji maraton mogao biti kruna našeg dosadašnjeg rada. Imamo iskustvo veslanja na Neretvi, u punoj snazi smo i krajnje je vrijeme da osvojimo i neki bolji plasman. Da se pokažemo kao lađari, veslači. Da ne budemo samo ekipa koja je došla na maraton, pa ponovno došla i tako sedam godina. Dosta smo bili atrakcija, zanimljivi jer dolazimo iz bačke ravnice. Hoćemo da dokažemo da se za maraton ozbiljno pripremamo. Već treću godinu imamo neretvansku lađu na kojoj odrađujemo pripreme na kanalu, tako da bismo to morali opravdati i rezultatski. Naš cilj je plasman do 15. mjesta. To je cilj, a koliko je realan vidjet ćemo kada odemo u dolinu Neretve. Ohrabрили su nas na Jarunu, jer svi koji su nas gledali kažu da je plasman do 15. mjesta za nas dostižan. Prošle godine u jednom trenutku imali smo 12-13. poziciju, ali smo, zbog nespremnosti, posljednjih pet kilometara gubili poziciju. Ove godine zato nam je cilj da rezultatski opravdamo naše sudjelovanje na maratonu«, kaže **Tomislav Vuković**, koji je do sada izveslao pet neretvanskih maratona.

Za razliku od njega, **Nikola Paštrović** veslačima se pridružio ove godine.

»Trenirao sam plivanje s nekim od članova veslačke ekipe koji su me pozvali da budem dio momčadi koja će se ove godine natjecati na lađarskom maratonu. Nemam nekog veslačkog iskustva. Utrka na Jarunu za mene je bila jedno lijepo i novo iskustvo. Što je veslati 22,5 kilometara još ne znam. Najduže što sam veslao bilo je 10 kilometara, što je za mene kao početnika bila značajna dionica. Bez obzira na to, dat ću sve od sebe i na maratonskoj utrci koja nas čeka«, kaže Nikola.

Gašpar Matarić titulu kapetana veslačke momčadi nosi od prvog odlaska na Neretvu.

»Ove godine imamo najbolju postavu. Novi članovi imaju smisla za veslanje i dobro su se uklopili u stari dio ekipe, tako da se usudim reći da je ovo do sada najbolja ekipa koju smo imali. Svaki maraton očekujemo da budemo bolji. Uzdamo se da će naš paričar **Petar Keresturi** biti dobar kao što je bio i prošle godine, a na nama je da odveslamo brzinsku utrku malo brže kako bismo izborili što bolju startnu poziciju«, kaže Gašpar.

Na upit što je to draž neretvanskog maratona kome se vraćaju iz godine u godinu, odgovara da bi vjerojatno prestali sudjelovati kada bi osvojili prvo mjesto.

»Ta je manifestacija odlično organizirana, s velikim brojem gledatelja i to je ono što nas uvijek vraća na Neretvu i motivira da svake godine budemo sve bolji«, kaže Gašpar.

Kruna veslačkih priprema

Salašari somborski postali su ekipa koja je već dobro poznata u dolini Neretve, a zahvaljujući njima svakog kolovoza u dolini Neretve spominje se Sombor i HKUD *Vladimir Nazor*. Usprkos tome, najveći dio troškova odlaska na Neretvu snose sami veslači.

»Dečki koji će i ove godine veslati na Neretvi morat će dio troškova snositi sami, jer udruga nema financijskih mogućnosti da pokrije sve troškove puta i boravka u dolini Neretve. Nama će ovo biti sedmi puta da smo sudionici neretvanskog maratona i ponovno je to jedan novi izazov. Veslali smo na Jarunu, poslije Neretve čeka nas maraton Vukovar – Ilok, a ove godine planiramo i promociju neretvanske lađe na Paliću«, kaže predsjednik HKUD-a *Vladimir Nazor* **Mata Matarić**.

»Jarun smo odradili i od 19 ekipa bili smo 14. Moglo je i bolje, ali nama je prvi cilj bio biti dio te manifestacije. Odlazak na Korčulu najvjerojatnije će ostati samo želja. Kruna našeg rada je *Maraton lađa* na Neretvi. Prošle godine bili smo 15., veslači sada priželjkuju plasman oko 10. mjesta«, nadovezao se pročelnik sportske sekcije **Pavle Matarić**.

Maraton lađa na Neretvi bit će održan 12. kolovoza i bit će to 20. po redu maratonska utrka. Vesla se od Metkovića do Ploča u dužini od 22,5 kilometara.

Z. V.

Rukomet

TRLS, skupina Banat

Sezona završena porazom

NOVI KNEŽEVAC – U posljednjem ovosezonskom, 14. kolu, ŽRK *Sonta* je na gostovanju u Novom Kneževcu poražena od ŽRK-a *Obilić* rezultatom 30:17 (13:10). Sonćanke su na utakmicu otpu-
tovale bez većine prvotimki, s mladim nadama iz svojeg ruko-
metnog inkubatora. Karakteristično za mlade, neiskusne ekipe,
igrale su promjenljivo, na mahove, dijelom prvog poluvremena
bile su čak i u rezultatskoj prednosti, a domaće rukometašice su
preokrenule rezultat u svoju korist tek u finišu. Poslije odmora
gošće više nisu mogle parirati znatno korpulentnijim i svakako
iskusnijim igračicama *Obilića*, pa se razlika konstantno povećava-
vala do kraja utakmice. Najefikasnije kod Sonćanki bile su **Čon-**
ka s 5, **S. Kalanj** s 5 i kapetan **T. Šegrt** s 5 pogodaka, a mrežu su
zatresle još **Mihalek** 2 puta i **N. Kalanj** 1 put. Trener Sonćanki
Stevan Mihaljev na koncu sezone ima dosta razloga za neza-
dovoljstvo.

»Prije svega, nezadovoljan sam stanjem u klubu općenito. Na
gostovanja s ekipom najčešće putujem sam, bez ijednoga člana
uprave, koji bi bio predstavnik kluba, ili bi nam bar bio pri ruci
u sitnim, pomoćnim poslovima, kako bih se ja mogao stopo-
stotno fokusirati na svoje dužnosti. Jedino me veseli što su naše
najmlađe igračice iskoristile ukazanu priliku za igru i zabilježile
natjecateljsku minutažu koja će im u narednoj sezoni biti dra-
gocjeno iskustvo. U ovakvim uvjetima moram biti zadovoljan
plasmanom i skorom od 6 pobjeda i 6 poraza, uz 264 data i 243
primljena pogotka. Pred nama je i ljetna pauza, u kojoj mora-
mo sjesti i ozbiljno razgovarati hoće li netko raditi ili će biti duž-
nosnik samo radi stranačkih interesa. Prije svega, moramo naći
i odgovor na pitanje treba li Sonti ovaj klub ili ne. Budućnost
ŽRK-a *Sonta* ne smije ovisiti o aktivnostima jedne osobe, mora
se zasnivati na kolektivnom radu i na podršci mjesta«, rekao je
Mihaljev.

Ivan Andrašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu
životnog okoliša, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni
utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) ob-
javljuje:

OBAVIJEST O DONESENOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJE PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »Tvorница za termoplastičnu izradu kalupa putem
injekcijskog ubrizgavanja«, na katastarskoj parceli 33928/34
KO Donji grad, novoformirana ulica (46.075873°, 19.636153°),
nositelja projekta »4CAM S.r.l.« Ogranak Novi Sad, Maksima
Gorkog 17.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana
od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja.
Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internetskoj
adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/501-196-2017.pdf

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i za-
štitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o
procjeni utjecaja na životni okoliš (*»Sl glasnik RS«* br.135/04 i
36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNESENOM ZAHTEJUV ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »**TELEKOM SRBIJA**« **AD Beograd**, Iz-
vršna Jedinica Subotica, Prvomajska 2-4, podnio je dana
12.06.2017. pod brojem IV-08/I-501-217/2017, Zahtjev za
davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na život-
ni okoliš projekta: Bazne stanice mobilne telefonije »SU49/
SUH49/SUU49/SUL49 SU-HIPODROMSKA« na katastarskoj
parceli 21124/2 KO Donji grad, Subotica, ulica Hipodromska
bb (46.091512°, 19.643956°).

Javni uvid u predmetni Studij može se obaviti u prosto-
rijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, I.
kat, soba 129, svakog radnog dana od 10 do 12 sati, od 19.
06. 2017. do 20. 7. 2017., a javna prezentacija Studije bit će
održana 21. 7. 2017. godine u 12 sati u prostorijama Službe.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: IV-111-14/2017.
Dana: 09. 06. 2017.
24000 Subotica; Trg slobode 1
Tel.: 024-636-101
MUD/SU

Na temelju članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima
u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samoupra-
ve (*»Službeni glasnik RS«* br. 21/2016) i na temelju članka 34.
Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćen tekst)
(*»Službeni list Grada Subotice«* broj 18/17), načelnica Grad-
ske uprave objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da je Gradska
uprava Grada Subotice dana 16. 6. 2017. raspisala javni natje-
čaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta.

Natječaj je objavljen na internetskoj stranici Grada Subo-
tice: http://www.subotica.rs/index/pagelist/lg/cp/id_page_node/63

NAČELNICA GRADSKE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravica

Ciklo COOLtura, rekreativni biciklizam

Sombor VOZA

Drugog petka lipnja održana je prva gradska vožnja koju je organizirala *Ciklo COOLtura*. Vožnja je okupila oko 170 ljubitelja dvokotača svih dobi, a vozači su provozali stazu dugu 6,5 kilometara ulicama Sombora. U ovoj akciji veliku potporu pružila je prometna policija, a Savjet za sigurnost prometa Grada Sombora za ovu prigodu opredijelio je 50 kompleta sigurnosnog osvjetljenja.

»Ovo je prva vožnja koju smo organizirali u gradu i veoma smo zadovoljni odzivom s obzirom na to da smo za samu reklamu i marketing događaja imali svega dan i pol vremena. Do sada su sve vožnje bile znatno duže i išle su izvan grada«, rekla je jedna od organizatora *Ciklo COOLture* **Gorana Koporan** i dodala »Trenutno smo usmjereni na povećanje brojnosti sudionika kako bismo vratili Somboru status grada biciklista, poradili na povećanju sigurnosti biciklista u prometu, ali i poticali bicikliste na odgovorno sudjelovanje u prometu.«

Vožnja za svačiji ukus

»Za dvije godine, koliko postoji *Ciklo COOLtura*, odvozano je 14 tura. Kilometraža odvozenih tura je u rasponu od 30 do 80 km, a tempo svake realizirane vožnje je u skladu s mogućnostima sudionika i ne zahtijeva bilo kakav vid prethodne fizičke pripreme niti poseban bicikl. U realizaciji svake zamišljene ture sudjeluje i prometna policija koja, uz organizatore, brine o sigurnosti sudionika. Također, uvijek je prisutna i tehnička potpora, tako da je svaki usputni kvar uspješno saniran i svi vozači su uspješno odvozili svaku turu«, rekao je **Srđan Omaković** iz tima *Ciklo COOLture*.

Marinela Števin Dušanić je, uz **Dinu Demonju**, Somborka koja je provozala najviše *Ciklo COOLtura*, a njen sin **Marko** je prvi najmlađi sudionik.

»Prava je uživancija voziti bicikl s *Ciklo COOLturom*. Radi se o posebnoj energiji različitih ljudi ujedinjenih u svojoj ljubavi prema dvokotačima. Propustila sam tri vožnje do sada i to samo zato što nikako nisam uspjela pomjeriti ranije ugovorene obveze. Moja obitelj je dugo u Somboru i prirodna nam je ta ljubav

»Usmjereni smo na povećanje brojnosti sudionika kako bismo vratili Somboru status grada biciklista, poradili na povećanju sigurnosti biciklista u prometu, ali i poticali bicikliste na odgovorno sudjelovanje u prometu«, kaže predsjednica Ciklo COOLture Gorana Koporan

prema dvokotaču, bilo kao prijevoznom sredstvu, bilo kao izvoru osmjeha, vjetra u kosi i druženja.«

Brojna mjesta za vožnju

Karlo Viola svoje penzionerske dane provodi sa ženom u Somboru i od prve *Ciklo COOLture* voza ture.

»Moji vršnjaci nisu mnogo aktivni i teško je naći društvo za ovakve biciklističke ture. Od prve vožnje aktivno sudjelujem u *Ciklo COOLTuri* i svaku s nestrpljenjem dočekam. Posljednje dvije vožnje nisam mogao voziti zbog zdravstvenih razloga i jedva čekam narednu da me vrati u formu«, rekao je Karlo Viola, koji je sa svojih 79 godina najstariji sudionik ovih rekreativnih vožnji.

»Okolica Sombora broji 15 naseljenih mjesta, sudionici *Ciklo COOLture* su imali priliku vozati do Kupusine, Apatina, Monoštor, Bezdana. Najviše se uživalo u vožnjama koje idu uz granicu Specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje ili prolaze kroz sam rezervat, a ove atraktivne vožnje su moguće jer je *Ciklo COOLtura* potpisala sporazum o saradnji s *Vojvodina šumama*. Gornje Podunavlje je nadohvat Somborcima, ali je vožnja bicikla kroz prirodu za mnoge ugodnija i moguća jedino ukoliko je organizirana i u grupi, te su ove ture i najposjećenije. Također, *Ciklo COOLtura* surađuje s WWF-om u vidu međusobnog podržavanja akcija i sudjelovanja u njima. Jedna od akcija WWF-a čiju je realizaciju pomogla *Ciklo COOLTura* je *Skok za Veliki Amazon*, a predstavnici našeg tima sudjelovali su i u radnim sesijama *Amazon of Europe Bike Trail*, projekta *Amazon of Europe Mura – Drava – Danube*«, navela je Gorana Koporan.

H. R.

U NEKOLIKO SLIKA

Na Dunavu kod Bogojeva

Iz Ivković šora

DICA NAŠA...

piše: Branko Ivković

Eto čeljadi moja baš sam sad došo s dičije priredbe. Dok sam tamo u našoj škuli sidijo sitijo sam se mojem škulovanju u istoj Škuli, doduše sad je lipo nova, sva bila, naš svit iz sela je opravijo od svojeg dinara pa sad imamo. Morali smo opraviti novu kad nam staru ondašnja direkturica prodala jednom tajkunu a on je uzo pa srušijo i opravijo od nje garažu za traktore, bijo svit bisan u selu al jeto nikom ništa, bila je i zaštićena kugod sve stare škole al kod nas vam to tako ide, ta valjdar vidite da ovi sve redom rušidu i po varoši a niko njim ne mož ništa. Tako vam to borme kod nas, ako je čovik blizo skuta od ovi glavni onda smi radit šta oće. Neg počo sam pripovidat kako sam se lipo provo, dica su tako lipo recitovala i pivala i glumila, svaka čast obadvima vaspitačicama što su ji tako naučili. Čvrsto sam čeljadi rešijo, jevo nek vam jasno kugod ovaj bili dan, ja više ni na kaku priredbu jal manifestaciju što pravidu matori ne idem i gotovo. Tamo oma se sve izokrene na kojikake političke pojene, svako sam sebi navija vodu na njegovu vodenicu, a dica fala Bogu to ne rade, ona su iskrena, vesela i nemaridu ko je ko i ko je kaki obučen, dotiran, bogat jal siroma, oni tiradu po svojim a baš nji briga za zbivanja po svitu, jel kogod oćo na vlast, jel sašo s vlasti. Av pa sad su bile Dove a već oma će i Trojstvo, kod nas je proštenje čeljadi moja, u kraj našeg Lipog Ivković šora je i naša crkva što se posvitila tim svecima i kod nas je ondak proštenje isprid crkve. Sićam se da se istiravali seljani da bidne to proštenje prid domom jal digod na igralištu, to su bili oni što najviše ni ne idedu u crkvu, kogod i nagovorijo al na sriću ni njim uspilo pa je proštenje i dalje tamo di mu i misto i zbog čeg se i slavi. Ne znam kako je na drugim mistima al kod nas u selu je proštenje velik svetac, onda se borme lipo dotira i ide na misu pa se skupi rodbina i ta nedilja je samo tako svečana, Dica jure šorom i dušedu u pivce dok se ne produšu i pokvare, al pak, zato su da se s njima sigra, neće valjdar gledat u nji. Mi još iz ranijeg, u po nedilje počmemo spremat avlije, kositi travu i sve što nuz to ide, i župnik je vrlo vridan pa sve dotira oko crkve, a i budu još od sride lipe mise u večernji satima posvićene tim slavlju. Doduše ja podmažem biciglu pa obađem skoro sva sela okolo kad je proštenje kod nji, bidne i na drugim mistima lipo, al ode kod nas mi nikako najlipče. Došo mi pere malopre i oma mi jevo odno svu radost, veli mi da su pojeptinili kuruzi i to fajn, ovi glavaši baš nedadu da čovik malkoc oživi, taman sam se ponado da ću moć malo se zaodit, kad ono andraka, ništa od zaodivanja, doduše veli mi niki dan da imade u varoši nekoliko dućana što prodajedu polovno a skoro novo ruvo, to je cigorno ono kad se u familiji rastanedu, pa povučadu jedno drugom prnje kroz pendžer, kontam ja, jal kogod umre pa jopet povučadu, ajak, neš se ti Braniša tamo zaodivat pa taman da je zabadavad, imade i kod Kineza..Ajd zbogom.

Bać Ivin štodir

Ko da POBIGLE iz televizije

piše: Ivan Andrašić

Pri nedilju dana bać Iva bijo u varoši. Zvo ga njegov virni pajta Pava, što zajedno s njim išo na veće škole. Potli ošli na još veće škole, svaki na svoju stranu, al kroz cili život ostali dobri. Ka su došli natrag, Pava u varoš, a bać Iva u selo, poženili se, Pava oma te godine, bać Iva puno kasnije. Onda se istom stali i obilaziti. I tako ga prvać Pava zvo priko telefona, voljijo bi da mu baš notaj dan dojde u goste. Veli unuk mu svršava veću škulu i to baš nu što nji dva svršili pri više o četrdes godina, pa će notaj dan slavit. I eto, baš bi voljijo da zajedno otidu notu njevu priredbu, pa da se malo situ kakoj to bilo njima ka su sazrili. Bać Iva do varoši ošo na ajzibanu, a tamo na štaciju Pava prid njega došo na lemuzine. Odnog doma, njegova već napravila fruštuk. Skuvala nikaki tanki, mekani kobasičica i jaja, a u zdiličice nametala pešes vrsta nikaki sosova što se kobasičice možu umakat u nji, a na tacnicu nasikla par vrsta salame. Lipo, gos-pocki, a ne ko ko nji u selu, slanine, kobasice i šunke, to imaš doma, a drugo ne bi kupovo. Nametala nastal i sosa i paprika. Sose krupne, crvene, sve se sjaju, paprike lipe, svitlo zelene, dugačke za dva dlan-a. »Ajde, pajto, privati se, mi već davno imamo sose i paprike u ni veliki dućana. Jimo ji još o ranoga prolića«, veli Pava. »Bome, pajto, oču, ve godine još nisam jijo sose i paprike. Naše u bašće se istom zametnile, još triba čekat dok ji ne počmemo trošit. Blago vama u varoši, jidete kad šta očete, svega imate u ti vaši veliki dućana priko cile godine. A znadeš kako mi u selu, jidemo ka šta urodi«, veli bać Iva i metne na tanjurić jednu sosu. Ka je je naku rumenu rasiko, ni mu baš jako zamerisala. A i srce je otvrdo i nikako blitkasto. I nikaka mu prazna, ko oprana. Uzo i papriku, raskinijo, sve prsnilo iz njoje kaka bila jedra. Svejedno, pofalijo i sosu i papriku, al misli se, ne tribu mu dok ne dojdou u njeve bašće. Potli fruštuka ošli u škulu. Gledu, dvor star ko i oni, ista na ograda, iste zidine, sve nako kakoga se siću iz vrimenta dok su bili škulari, jedino u njemu nova dica. I još štogoda novo. Nema ne cike i pisme, vi škulari danas puno mirniji. Potli vidijo i pametniji. Skoro svi u ruka držu telefone i koišta trukuju. Počela i priredba. Direktor ji sve ispozdravljo, pa sto prozivat ne najbolje, Vukovce i dilit jim diplome. Bome, bilo ji skoro po škole. Po tomu vidijo koliko pametniji i bolji škulari bili vi danas. A možda tu dicu vi današnji učitelji znadu i bolje naučit. A ka on i Pava svršavali, u cile škole bilo samo dvoj Vukovaca. Gleda i cure, ve danas puno više držu do sebe neg njeve druge. Njeve bile samo malo iscrtane i mla-dalački navučene, jedva jim se vidla kolina. A ve danas ko da pobigle iz televizije. To iscrtano, to puno fleke, aljine jim ko da su monokene, a ko dosta nji se toliko skrozu, da se skoro sve vidi. I nikako mu oz-biljne, ko da imadu dvajs godina više neg što imadu. Jedva dočekao da priredba bude gotova, pa on i Pava ošli na dva ladna.

MISLI

Vesna Parun: Bez ljubavi tijelo je tamnica u kojoj duša is-pašta svoje prisustvo.

Goethe: Ljepota obuzdava svaku srdžbu.

William Butler Yeats: Ovdje nema stranaca. Samo prijatelji koje još nisi upoznao.

KVIZ

Ivan Zajc

Kada i gdje se rodio hrvatski skladatelj Ivan Zajc?

Koje godine nastaje njegova prva skladba?

S koliko godina je imao svoj prvi nastup?

Gdje je studirao Ivan Zajc?

Koliko je opusa ostavio iza sebe?

Kada i gdje je umro?

1832. godine u Rijeci.
1844. godine – *Ouverture*.
S 13 godina (1845).
Na konzervatoriju u Milanu.
1200 djela i 19 opera.
1914. godine.

VICEVI

– Je li istina da radiš za televiziju?

– Da, ostale su mi još 4 rate.

Grupa šišmiša na jednoj grani, svi vise osim jednoga koji stoji uspravno. Jedan od onih koji vise pita susjeda:

– Ma što je ovome?

– Pojma nemam. Do prije pet minuta je izgledao u redu, a onda se onesvijestio.

FOTO KUTAK

Cvjetanje Tise

**PETAK
16.6.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:29 Capri, serija (R)
10:20 Tajnoviti život jezera: Veliko slano jezero - Mrtvo more Sjeverne Amerike, dokumentarna serija
11:14 Ekumena: Položaj i utjecaj vjerskih zajednica u društvu
12:00 Dnevnik 1
12:26 Voli me zauvijek
13:09 Brodovi hranitelji
13:46 Kod doktora
14:27 Jezik za svakoga
14:42 Normalan život
15:27 Znanstveni krugovi
15:56 Hanna, slušaj svoje srce
16:40 Cesarica - hit godine (R)
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton (R)
18:11 Manjinski mozaik: Vukovare, dome moj
18:29 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 Mjesto koje zovem dom
20:54 Što ima novo - specijalna emisija o školstvu
21:42 Otkrivamo Hrvatsku: Bilogora, serija
22:13 Dnevnik 3
22:49 Eurojackpot
22:55 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
23:42 Moj otac junak, hongkonški film (R)
01:22 Očeva kuća, film
02:43 Zmaj, hongkonško-kineski film (R)
04:17 Capri, serija (R)
05:06 Voli me zauvijek

05:49 Regionalni dnevnik
06:31 Džepni djedica, serija
06:56 Juhuhu
09:08 Ubojice između polova, (R)
09:39 Školski sat: Kako provesti ljetne praznike
10:08 Jezični crtići: Muha (R)
10:10 Jeste li znali? Šipan (R)
10:39 Na prvi pogled - serija
11:10 Paul O'Grady i ljubav prema psima

11:37 Čarolija, serija
12:33 Junak u kuhinji
13:02 Svijet vrtlara
13:38 Putovanje u središte Zemlje, američko-kanadski film
15:08 Ovisni o čišćenju
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 U potrazi za malom Italijom: Emilia, dokumentarna serija
17:33 Sve će biti dobro, serija
18:20 Ljubav u zaleđu, serija
19:26 POPROCK.HR
20:00 Umorstva u Midsomeru, serija
21:36 Nijemi svjedok, serija
23:24 Očuh, američki film
00:49 Putovanje u središte Zemlje, američko-kanadski film

**SUBOTA
17.6.2017.**

06:05 Klasika mundi: Waldbühne 2014. - Berlinska filharmonija pod ravnanjem Gustava Dudamela (1. dio), (R)
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:09 Copper Canyon, film R
10:31 Uvijek otvoreni, serija
11:06 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:14 Duhovni izazovi
13:49 Prizma
14:37 U paklu Hirošime, dokumentarni film
15:32 Neobični cvjetovi Hrvatske, dok. film
16:07 Zdrav život
17:00 Vijesti u 17
17:19 Kulturna baština: Parenzana
17:39 Lijepom našom: Plitvice - Mukinje (1. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:43 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:06 Lov na losose u Jemenu, britanski film (R)
21:54 Dnevnik 3
22:32 Casanova, film
00:21 Copper Canyon, američki film - (R)
01:41 Posrednica, serija
02:45 Dragocjeni biser
04:25 Znanstveni krugovi
04:50 Veterani mira
05:35 Prizma

05:55 Regionalni dnevnik
06:37 Džepni djedica, serija
07:03 Juhuhu
09:00 Ubojice između polova, (R)
09:33 Ljetni kamp, serija
10:28 Hestonova fantastična jela
11:19 Vrtlarica
11:55 Botanički vrt Kew na tanjuru
12:57 Kultovi životinja: Paun, kratki dok. film (R)
13:51 Luka i prijatelji
14:21 Umorstva u Midsomeru, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:22 Sjedni, odličan
16:55 Nogometni Kup konfederacija: Rusija - Novi Zeland, prijenos 1. pol.
17:45 INA Delta Rally, reportaža
18:00 Nogometni Kup konfederacija: Rusija - Novi Zeland, prijenos 2. pol.
18:57 Najveći trenuci sporta, dokumentarna serija (R)
19:26 Garaža: Letu štuke (R)
20:00 Premradi za smrt: Heath Ledger, dokumentarna serija
21:00 Afrički safari, dokumentarni film
22:28 Ubojstva u Sandhamnu
23:21 Ludnica u Clevelandu
00:03 Nogometni Kup konfederacija: Rusija - Novi Zeland, snimka
01:44 Split Blues Festival 2016. - Dan treći
02:24 Noćni glazbeni program

**NEDJELJA
18.6.2017.**

06:20 Lijepom našom: Plitvice - Mukinje (1. dio) (R)
07:48 Gorki čaj generala Yena, američki film - (R)
09:15 Pozitivno
09:49 Biblija
10:00 Zagreb: Misa - proslava 240. g. Križevačke eparhije, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:27 Plodovi zemlje
13:24 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:07 Mir i dobro
15:39 Fotografija u Hrvatskoj: (R)
15:50 Posljednji europski nomadi, dok. film

17:00 Vijesti u 17
17:13 Sve zbog jednog dječaka, serija
17:39 Volim Hrvatsku
19:00 Dnevnik 2
19:43 Tema dana
20:00 LOTO 6/45
20:05 Neka bude Macron
21:20 Cestovnica - Lujzijana
21:54 Dnevnik 3
22:26 Kon-Tiki, britansko-norveško-dansko-njemačko-švedski film (R)
00:20 Nedjeljom u dva
01:20 Posrednica, serija
02:30 Gorki čaj generala Yena, američki film - Zlatna kinoteka (R)
03:54 Dragocjeni biser
05:29 Skica za portret (R)
06:01 Split: More

06:09 Regionalni dnevnik
06:30 Džepni djedica, serija
06:56 Juhuhu
08:22 Britanija - zemlja dinosaura
09:12 Detektiv Murdoch
09:57 Ciglu po ciglu - Bryk preuređuje
10:20 Nećemo reći mladenki
11:22 Vrtlarica
11:57 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar - Učite od najboljih
13:03 Lidijina kuhinja: Marinirani i pečeni goveđi odrezak za večeru, dok.film
13:33 Vještice blizanke, film
15:04 Kisela faca, film
16:55 Nogometni Kup konfederacija: Portugal - Meksiko, prijenos 1. pol.
18:00 Nogometni Kup konfederacija: Portugal - Meksiko, prijenos 2. pol.
18:52 Sportski trenuci za pamćenje: Ol Rio - atletika, koplje: Sara Kolak
19:55 Nogometni Kup konfederacija: Kamerun - Čile, prijenos 1. pol.
21:00 Nogometni Kup konfederacija: Kamerun - Čile, prijenos 2. pol.
21:53 Stara gundala 2, američki film
23:38 Crna Guja stupa naprijed, serija
00:09 Detektiv Murdoch
00:52 U potrazi za ponoćnim poljupcem, film (R)
02:28 Nogometni Kup konfederacija: Portugal - Meksiko, snimka

**PONEDJELJAK
19.6.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:09 Capri, serija (R)
10:10 Plodovi zemlje (R)
11:00 Skica za portret (R)
11:11 Glas naroda
12:00 Dnevnik 1
12:26 Voli me zauvijek
13:10 Zaronite s nama
13:18 Seoska gozba: Skradinske delicije
14:06 Tržnice - trbuh grada: Freiburg, serija
15:02 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
15:54 Detektiv Murdoch
17:00 Vijesti u 17
17:19 Hrvatska uživo
18:10 Igre moći, serija
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:05 Dodjela nagrada Vladimir Nazor, prijenos
21:06 Vaše more, naše more
21:31 Otvoreno
22:23 Dnevnik 3
23:00 Crveni ugao, film
01:00 Crna lista, serija
01:41 Zločinački umovi
02:20 Treći element
03:05 Bilješke o jeziku
03:21 Dragocjeni biser
04:57 Skica za portret (R)
05:09 Dinastija, serija
05:55 Voli me zauvijek

05:57 Riječ i život
06:28 Pčelica Maja, (R)
06:54 Juhuhu
09:00 Ubojice između polova, (R)
09:30 Na prvi pogled, serija
09:58 Svijet vrtlara
10:31 Junak u kuhinji, (R)
10:57 Čarolija, serija
11:53 Stara gundala 2, film
13:36 Degrassi, serija
14:26 Otet snovi, film (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 Kultovi životinja: Zmija, kratki film (R)
16:55 Nogometni Kup konfederacija: Njemačka - Australija, prijenos 1. pol.
18:59 Sve će biti dobro, serija
19:42 POPROCK.hr
20:15 Žed za životom, serija
21:00 TV Bingo
21:45 Klica zla, serija
22:47 Završni udarac, serija

23:31 Seks i grad, serija
00:01 Bitange i princeze
00:36 Graham Norton i gosti, talk-show (R)
01:21 Nogometni Kup konfederacija: snimka
03:11 Otet snovi, film (R)
04:40 Noćni glazbeni program

UTORAK 20.6.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:09 Capri, serija (R)
10:50 Fotografija u Hrvatskoj (R)
11:10 Glas naroda, (R)
12:00 Dnevnik 1
12:25 Voli me zauvijek
13:09 Zaronite s nama: Greben Štit - otok Mljet
13:18 Seoska gozba: Agroturizam Ograde
14:05 Tržnice - trbuh grada: Firenca
15:03 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
15:54 Detektiv Murdoch
17:00 Vijesti u 17
18:11 Igre moći, serija
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 Ritam ljeta
20:58 Moj Dubrovnik
21:27 Otvoreno
22:18 Dnevnik 3
22:54 Obitelj iz Orangea, film
00:23 Crna lista, serija
01:04 Zločinački umovi
01:43 Treći element
02:28 Dragocjeni biser
04:04 Skica za portret (R)
04:15 Ritam ljeta
05:06 Dinastija, serija
05:54 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pčelica Maja
07:00 Juhuhu
09:02 Ubojice između polova
09:30 Na prvi pogled, serija
10:10 Žed za životom, serija
10:50 Čarolija, serija
12:40 Svaki dan dobar dan: Usprkos svemu
13:30 Degrassi, serija
14:25 Tigrove oči, film
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Uvijek otvoreni
17:20 Stari Egipat - Blaga doline Nila: Piramide u Gizi, Nekropola u Saqqari, Hram u Edfuu
18:20 Bitange i princeze
18:55 Sve će biti dobro, serija
19:40 POPROCK.hr
20:15 Žed za životom, serija
21:00 Divlja salsa, film
22:45 Završni udarac, serija
23:30 Seks i grad, serija
00:00 Bitange i princeze
00:35 Graham Norton i gosti
01:20 Tigrove oči, film
02:50 Noćni glazbeni program

SRIJEDA 21.6.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:00 Zaronite s nama: Struga - otok Lastovo
09:10 Capri, serija (R)
10:10 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Vijetnam, na Ho Ši Minovoj stazi
11:05 Glas naroda, serija
12:00 Dnevnik 1

12:25 Voli me zauvijek
13:15 Seoska gozba: Stara Rača
14:05 Tržnice - trbuh grada: Riga
15:00 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
15:55 Detektiv Murdoch
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:00 Nobel Spirit, razgovorna emisija
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Ritam ljeta
20:45 Glazba i grad - Zbor i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Enrica Dinda, prijenos
22:30 Otvoreno
23:20 Dnevnik 3
23:55 Escobar: Izgubljeni raj, film
01:58 Crna lista, serija
02:38 Zločinački umovi
03:18 Bilješke o jeziku
03:33 Dragocjeni biser
05:03 Skica za portret
05:10 Dinastija, serija
05:55 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pčelica Maja
07:00 Juhuhu
09:02 Ubojice između polova
09:30 Na prvi pogled, serija
10:10 Žed za životom, serija
10:50 Čarolija, serija
11:45 Divlja salsa, film
13:30 Degrassi, serija
14:25 Knjižara krimića: U sjenama, američki film
16:00 Regionalni dnevnik
16:55 Nogometni Kup konfederacija: Rusija -

Portugal, prijenos
19:55 Nogometni Kup konfederacija: Meksiko - Novi Zeland, prijenos
21:55 Posljednja pljačka, film
23:30 Završni udarac, serija
00:15 Seks i grad, serija
00:45 Bitange i princeze
01:20 Graham Norton i gosti, talk-show (R)
02:05 Nogometni Kup konfederacija: Rusija - Portugal, snimka
03:55 Knjižara krimića: U sjenama, američki film

ČETVRTAK 22.6.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:00 Zaronite s nama
09:10 Capri, serija (R)
10:05 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Lisabon - Grad fada i svjetlosti
11:00 Dan antifašističke borbe, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:25 Voli me zauvijek
13:07 Zaronite s nama
13:15 Seoska gozba: Baranja
14:05 Tržnice - trbuh grada: Toulouse, dok. serija
15:00 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići
15:55 Detektiv Murdoch
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Igre moći, serija
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:04 Ritam ljeta
21:00 Ribar ribi grize rep
21:35 Pucnjevi u Bazovici

22:30 Dnevnik 3
23:05 Car, američko-japanski film
00:48 Crna lista, serija
01:28 Zločinački umovi
02:08 Treći element
02:53 Dragocjeni biser
04:23 Skica za portret
04:24 Ritam ljeta
05:15 Dinastija, serija
06:00 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Pčelica Maja
07:00 Juhuhu
09:02 Ubojice između polova
09:30 Na prvi pogled, serija
10:10 Latino Amerikanci: Brazilci, dok. serija
11:00 Čarolija, serija
12:50 Svaki dan dobar dan: Intolerancija na hranu
13:30 Degrassi, serija
14:25 Glas iz prošlosti, njemački film
16:00 Regionalni dnevnik
16:55 Nogometni Kup konfederacija: Kamerun - Australija, prijenos
19:20 POPROCK.HR
19:55 Nogometni Kup konfederacija: Njemačka - Čile, prijenos
21:55 Geronimo, film
23:40 Završni udarac, serija
00:25 Seks i grad, serija
00:55 Bitange i princeze
01:30 Graham Norton i gosti, talk-show (R)
02:15 Nogometni Kup konfederacija: Kamerun - Australija, snimka
04:05 Glas iz prošlosti, njemački film
05:35 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjedok* nedjeljom od 16.30 sati. Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasi Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija. Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

Spomenik Batinskoj bici

Priroda i društvo na satu povijesti

Kada prijedete granicu Srbije i Hrvatske, na graničnom prijelazu Batina, odmah nakon Bezdana, potrebno vam je da prijedete još maksimalno 2 kilometra i da se nađete u sjajnom ambijentu kog je aranžirala priroda, a malo dotjerao čovjek. Ovog tjedna pišemo o povijesti koja se ugnijezdila u prirodu i predlažemo da posjetite Memorijalni kompleks Batinske bitke.

Batina je naselje i pristanište na Dunavu, smješteno u sam sjeveroistočni dio Baranje, koji je povezan s Bačkom mostom 51. divizije. Obilje prirodnih znamenitosti čini Batinu izuzetno primamljivim mjestom. Brojni kanali i mrijestilišta, kao i brojna divljač upisuju Batinu kao obveznu destinaciju lovaca i ribolovaca. Uz Batinu se nalazi i Zeleni otok, sportsko-turistički kompleks i turističko naselje koji pruža razne vidove odmora i razonode. Neke od europskih biciklističkih tura već prolaze kroz ovo naselje, a mnoge su u planu... U planu je i izgradnja rječnog pristaništa na Dunavu. Umjetničke kolonije, tradicionalno natjecanje u fiš paprikašu, kao i brojne regate čine da ovo malo mjesto nikad ne spava.

Nakon male promocije samog naselja Batina, penjemo se u povijesni kompleks, koji je, uz dobro vino, glavna značajka ovog područja. Smješten na brdu, povrh sela, kompleks čine spomenik Crvenoj armiji *Pobjeda*, spomen-dom s dvije izložbene prostorije i stalnom muzejskom izložbom posvećenoj Batinskoj bici, spomen-park i zajednička grobnica s posmrtnim ostacima 1.297 boraca Crvene armije.

Spomenik *Pobjeda* rad je akademskog kipara **Antuna Augustinčića**, podignut na mjestu najžešćih borbi (tzv. *krvava kota 169*), u narodu je poznat i pod nazivom *Julka*, po prvoj partizanki koja je prešla na desnu stranu Dunava. Spomenik je podignut 1947. godine u čast borcima Jugoslavenske vojske i Crvene armije. Upravo na tom mjestu pokopano je 1.297 stradalih vojnika. U blizini spomenika *Pobjeda*, 1979. godine, na površini od 500 četvornih metara, podignut je spomen-dom po projektu **Srečka Lončarevića**. Svake godine u svibnju dolaze ruska izaslanstva polagati vijence u znak sjećanja na pale borce.

Smješten na vrhu brda, visok 29 metara, spomenik služi kao vidikovac na Dunav, granicu i dio Srbije, a uz dobro vrijeme pogled može dosegnuti i do Mađarske. Sama okolica spomenika obiluje prirodom, putićima, klupicama, vinogradima i raznim čoškovima u koje je moguće prostrti deku i uživati u krasnom pikniku s prijateljima, prisjećajući se velikih malih ljudi koji su život dali da bi mi danas bili gde jesmo.

Ovaj sat povijesti sigurno će biti mnogo drugačiji od onog koji ste imali u školi, ako ni zbog čega drugog, onda zbog toga jer ste ga sagledali u prirodi s društvom.

Savjeti za dobar piknik

Kreće sezona sunčanog vremena, vrelih dana i potreba za izlaskom u prirodu i što dužeg boravka u njoj je sve veća. Godišnji odmori zovu, ali ne možemo svi odgovoriti na poziv. Dok ne dočekamo svoje vrijeme i neke planinske vrhove ili morsku obalu, idealan način kako napuniti baterije je piknik. Savršen, lijep, šarmantan, jednostavan, zabavan, izazovan i maštovit način za provesti vrijeme u prirodi.

Svakako, na samom početku je važno izabrati savršeno mjesto za piknik, no, kako uvijek radimo cjelinu, a Batina nudi sjajna mjesta za dobar piknik, računamo da smo vas u gore spomenutom tekstu privoljeli da odaberete upravo ovu lokaciju.

Umjesto recepta: obavezna aparatura

Dalje, vjerujemo da vam je prva pomisao na piknik, kao i nama, deka. Fina, prostrana, šarena, često karirana deka. Uz nju, bit će vam neophodan pribor za jelo, nož i daska za rezanje, otvarači za boce, salvete, te vrećice za otpatke i ostatke hrane. Poželjno je koristiti plastične tanjure i čaše iz praktičnih razloga, što zbog lomljenja, što zbog kasnijeg odlaganja. No, ukoliko volite staklene čaše, za transport bi bilo dobro koristiti kartonske kutije u kojima su čaše kupljenje ali bi u tom slučaju dobro došla i veličanstvena košara za piknike, koja u sebi ima namjenske pregrade i daje poseban šmek aparaturi potrebnoj za piknik.

Ništa bez dobre klope, a mogućnosti su mnoge kada je u pitanju piknik. Osnovno pravilo piknika je da što više stvari i priprema odradite doma, te da dobro upakirate pripremljeno. Na vama je da se odlučite između narezanih suhomesnatih proizvoda, sireva, svježeg ili osušenog voća, orašastih plodova, tortilja, čipsa i meksičkih hladnih salsi, projica i gibanica ili velikog izbora salata od povrća, tjestenina, riže ili pak voća. Naravno, pečeno pile, uz razne priloge je prijedlog koji odolijeva vremenu i koji će uvijek biti pun pogodak. Kao što vidite, kod piknika je sve stvar mašte, a mogućnosti su ogromne. Vi samo ponesite omiljene začine i začinite piknik po svom ukusu. I možda po koji slatkiš.

Savjet: Prije no što krenete na piknik, provjerite vremensku prognozu jer kiša nije nikako poželjna i ovaj prijedlog za prirodu s društvom nikako nije ekstremne prirode i ne uključuje moment u kojemu kisnemo. Prateća i pomoćna oprema u vidu lopte, frizbija, badmintona ili pak knjiga i karata je uvijek dobro došla. Odjenite se opušteno i udobno, ponesite sprej za kukce i kremu za sunce, stavite zgodan šešir ili nakrivite kačket, nasmijte brk i zabavite dan.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

**MILENIJUM®
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Sombor
Gradsko kazalište (pozorište)
nedjelja, 25. 06. 2017.
s početkom u 20 sati

ŠOKCI I BAŠ- TINA

Sudjeluju hrvatske šokačke udruge

Kulturno- prosvjetna zajednica Hrvata

„Šokadija“ – Sonta

Hrvatsko kulturno-umjetničko-prosvjetno
društvo „Matoš“ – Plavna

Udruga građana „Tragovi Šokaca“ – Bač

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo

„Silvije Strahimir Kranjčević“ – Bereg

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata

„Bodrog“ – Monoštor

Udruženje građana „Urbani Šokci“ – Sombor

te gosti

Ženska pjevačka skupina – Hrvatsko kulturno

prosvjetno umjetničko društvo „Stanislav Preprek“
– Novi Sad

i Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo

„Vladimir Nazor“ – Sombor

